

MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC

Trajnostna urbana strategija mesta Slovenj Gradec TUS MSG 2015–2030

I. Opredelitev trajnostne urbane strategije mesta Slovenj Gradec

- **Trajnostni razvoj kot edina alternativa**

Prizadevanje Mestne občine Slovenj Gradec je bistvenega pomena za uresničevanje strategije Evropa 2020 ter ekonomski, socialni in teritorialni razvoj koroške regije kot tudi v širšem okviru. Dobro počutje prebivalcev je neposredno povezano s sposobnostjo mesta Slovenj Gradec (MSG), kako se sooča z izzivi na integriran, celosten način in kako odgovarja na globalne trende. S tem dokumentom želimo slediti modelu odprtega upravljanja trajnostnega razvoja v Mestni občini Slovenj Gradec.

- **Osnovno načelo priprave**

Eden izmed pogojev za črpanje sredstev z naslova trajnostnega urbanega razvoja v okviru člena 7. Uredbe o Evropskem skladu za regionalni razvoj je, da ima izbrano urbano območje sprejeto celovito strategijo trajnostnega urbanega razvoja (v nadaljevanju TUS), iz katere izhajajo celostni ukrepi za spopadanje z razvojnimi izzivi urbanega območja.

Priprava TUS je po 7. členu Uredbe EU št. 1301/2013 obvezen predpogoj za upravičenost do sredstev za tista urbana območja, ki so v skladu s kriteriji v Partnerskem sporazumu upravičena za izvajanje celostnih teritorialnih naložb za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja – to so mestna naselja in naselja mestnih območij v mestnih občinah (SURs, 2013).

- **Namen priprave**

Namen priprave TUS je, da se podpira trajnostni urbani razvoj, ki določa celostne ukrepe za spopadanje z gospodarskimi, okoljskimi, podnebnimi, demografskimi in socialnimi izzivi, s katerimi se srečujejo urbana območja in njihova povezanost s podeželskimi območji. TUS predstavlja podlago za celovit pristop k načrtovanju in izvajanju naložb in se pripravlja na podlagi obstoječih in novih razvojnih strategij, ukrepov in programov občine.

Na podlagi sprejete TUS, ki določa celostne ukrepe za spopadanje z razvojnimi izzivi urbanega območja, bo mestna občina, z namenom izvajanja mehanizma celostnih teritorialnih naložb (CTN), v nadaljevanju pripravila izvedbeni načrt za izvajanje TUS v obdobju 2014–2022, vključno z zagotavljanjem različnih virov financiranja. Območje CTN zajema območje mesta Slovenj Gradec.

- **Vloga in položaj trajnostnega razvoja**

Namen spodbujanja trajnostnega urbanega razvoja je s celovitim pristopom načrtovanja in izvajanja naložb izkoristiti notranje potencialne mest za izboljšanje kakovosti bivanja in spodbujanje gospodarske rasti. V okviru spodbujanja trajnostnih urbanih strategij se mesta usmerijo v povečanje privlačnosti mest in mestnih območij, oživljanje mest in mestnih predelov (zlasti stanovanjskih sosesk in slabo izkoriščenih in degradiranih območij v mestih, krepitev gospodarskih, stanovanjskih in oskrbnih funkcij, ustvarjajo pogoje za trajnostno mobilnost, izboljšanje kvalitete okolja in bivanja v mestih).

- **Proces in metodologija**

Z aktivnostmi za pripravo dokumenta TUS je MOSG pričela v mesecu februarju 2015. Oblikovana je bila delovna skupina strokovnjakov z vseh ključnih področij: prostor, promet, sociala, okolje, kultura, turizem, šport in gospodarstvo. Posamezna področja so pokrivali predstavniki MOSG oz. predstavniki različnih inštitucij. V skupini je bilo izpeljanih več usklajevalnih sestankov, na katerih so predstavniki aktivno razpravljali o posameznih problemih in izzivih mesta v prihodnje.

Ob določitvi vizije in slogana strategije »UBRANOST BIVANJA« se je v pripravo dokumenta vključila širša strokovna in laična javnost. Za objavo novosti s področja priprave dokumenta so bili pripravljeni spletna podstran, Facebook stran ter elektronski naslov, kamor so lahko občanke in občani MOSG posredovali svoje predloge. Da bi v pripravo dokumenta vključili čim večje število občanek in občanov, je bil pripravljen anketni vprašalnik s področja prostorskih in prometnih izzivov mesta. S pomočjo dijakov in študentov je bilo po domovih anketiranih 1578 oz. 21 % prebivalcev mesta. V procesu izdelave dokumenta so bile organizirane delavnice, tiskovne konference ter javna obravnava dokumenta. Prebivalce občine smo o procesu izdelave obveščali tudi preko tiskanega občinskega medija – SGlasnik.

Za pripravo analiznega dela dokumenta so bili uporabljeni statistični podatki MOSG, strokovna gradiva za potrebe priprave Občinskega prostorskega načrta MOSG ter sprejeti programi in strategije na posameznih področjih (Občinski program varstva okolja, Lokalni program kulture, Strategija razvoja turizma, Strategija razvoja primarnega zdravstvenega varstva, Prostorski plan, Lokalni energetski koncept, Trajnostni energetski akcijski načrt, Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline, Smernice za pripravo CPS, Lokalni program športa, Stanovanjski program). V nadaljevanju je bila pripravljena multikriterijska analiza, na podlagi katere so predstavljeni strateški cilji razvoja mesta ter prednostne usmeritve z naborom ukrepov in prednostnih naložb.

Strateškemu dokumentu TUS bo v letu 2016 sledil Izvedbeni načrt 2016–2022, ki bo vseboval konkretne projekte, nosilce, finančne vire za njihovo izvajanje in terminske plane.

- **Pomen trajnostne urbane strategije**

TUS je dolgoročni dokument za razvoj mesta tudi v naslednjih finančnih perspektivah. Služil bo tudi kot podlaga mestni oblasti za sestavo proračunov prihodnjih let. S strategijo bo pridobila občina odgovore na vprašanja: kakšno je stanje na različnih področjih, katere so razvojne priložnosti, kakšni so cilji, s katerimi ukrepi jih bomo dosegli in kateri programi oziroma projekti opredeljeni v izvedbenem načrtu vodijo do zastavljenih ciljev.

Izvajanje ukrepov TUS bo prispevalo k ustvarjanju pogojev za nova delovna mesta v gospodarstvu, prenovi javnih površin, javnih površin za oddih, rekreacijo in medgeneracijsko povezovanje; zagotavljanju zadostnega števila javnih najemnih stanovanj; spodbujanju trajnostne mobilnosti in zagotavljanju dostopnosti; prenovi energetsko neučinkovitega in nefunkcionalnega stanovanjskega fonda (zmanjševanje energetske revščine); večji dostopnosti do kulturnih vsebin; večji zmogljivosti in usposobljenosti lokalnih skupnosti za izvajanje celovitih projektov za urbani razvoj in urbane prenovе.

- **Veljavnost dokumenta**

TUS MSG 2015–2030 je dne 21. 10. 2015 na svoji 11. seji sprejel Občinski svet MOSG. Dokument ima veljavnost do leta 2030 oz. do morebitne novelacije strategije ali sprejetja nove strategije.

II. Opredelitev osnovnih podatkov

NAZIV PROJEKTA:

**TRAJNOSTNA URBANA STRATEGIJA
MESTA SLOVENJ GRADEC –
TUS MSG 2015–2030**

FAZA:

Končen dokument, 2.11.2015

Izvajalec:

Mestna občina Slovenj Gradec, Šolska ul. 5, 2380 Slovenj Gradec

Urad za pripravo projektov,

Šolska ul. 5

2380 Slovenj Gradec

Odgovorna oseba

Andrej Čas – župan MOSG

Promotor dokumenta

Vesna Kozlar – direktorica MOSG, vodja priprave dokumenta
Boštjan Temnik, MOSG

Priprava dokumenta

Uroš Rozman, MOSG, vodja delovne skupine

Rozalija Lužnik, MOSG, prostor

Aljoša Krivec, MOSG, promet

Andreja Grobelnik, MOSG, sociala

Dušan Stojanovič, MOSG, komunikacija z javnostjo

Darko Sagmeister, MOSG

Lidija Požgan, MOSG

Branko Malek, MOSG

David Valič, MOSG

Tine Harnik, MOSG

Natalija Knez, MOSG

Marko Zanoškar, MOSG

Mitja Ovčjak, MOSG

Teja Račnik, Komunala Slovenj Gradec, okolje

Brigita Rajšter, Koroški Pokrajinski Muzej, kultura

Andreja Hribernik, Koroška galerija likovnih umetnosti, kultura

Tilen Klugler, JZ SPOTUR, turizem, šport

Katarina Žagar, Podjetniški center SG d. o. o., gospodarstvo

Marjeta Vaupot, Zdravstveni dom SG, zdravstvo

Gabrijela Kotnik, Šolski center Slovenj Gradec, šolstvo

Maja Mešl, Visoka šola za tehnologijo polimerov, svetovanje

Peter Zajc, RRA Koroška d. o. o., svetovanje

III. Kazalo

1	Geografski oris Mestne občine Slovenj Gradec	7
1.1	Mesto Slovenj Gradec v Mestni občini Slovenj Gradec.....	7
1.2	Kratek zgodovinski oris razvoja mesta Slovenj Gradec	9
1.3	Regionalni vidik Mestne občine Slovenj Gradec in pomen mesta Slovenj Gradec kot regionalnega ekosistema.....	10
2	Izzivi Mestne občine Slovenj Gradec s poudarkom na mestu Slovenj Gradec.....	14
2.1	Prostor, promet in okolje	14
2.1.1	Prostor	14
2.1.2	Promet.....	20
2.1.3	Okolje	27
2.2	Družba	33
2.2.1	Demografija	33
2.2.2	Šolstvo.....	34
2.2.3	Zdravstvo.....	36
2.2.4	Sociala.....	37
2.2.5	Kultura	40
2.2.6	Turizem	43
2.2.7	Šport.....	44
2.3	Gospodarstvo	45
3	Multikriterijski okvir Mestne občine Slovenj Gradec	48
3.1	SWOT analiza.....	48
3.2	Ključne razvojne ovire, dileme in trendi.....	52
3.3	Primerjalna analiza	54
4	Vizija, slogan, poslanstvo in cilji.....	55
4.1	Vizija	55
4.2	Slogan	55
4.3	Poslanstvo	55
4.4	Strateški cilji in prednostne usmeritve.....	56
5	Ukrepi po strateški ciljih in prednostnih usmeritvah	59
5.1	Strateški cilj 1: Slovenj Gradec – privlačno mesto	59
5.2	Strateški cilj 2: Slovenj Gradec – konkurenčno mesto	62
5.3	Strateški cilj 3: Slovenj Gradec – zeleno mesto	64
6	Prednostne naložbe	66
7	Komunikacijski okvir	68
7.1	Anketa o Prostorskih in prometnih izzivih mesta.....	68
7.2	Komuniciranje preko spleta, tiskanih medijev in radia.....	70

7.3	Javne predstavitve in delavnice	70
7.4	Delovanje delovne skupine	71
8	Skladnost strategije z ostalimi dokumenti	72
8.1	Preveritev skladnosti s strateškimi nacionalnimi dokumenti.....	72
8.1.1	Politika prostorskega razvoja Slovenije	72
8.1.2	Strategija prostorskega razvoja Slovenije	73
8.1.3	Operativni program za izvajanje kohezijske politike 2014–2020.....	74
8.1.4	Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji.....	75
8.2	Preveritev skladnosti z regijskimi strateškimi dokumenti.....	75
8.2.1	Preveritev skladnosti z RRP 2014–2020	75
8.2.2	Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline 2014–2020	76
8.2.3	Regijski izvedbeni načrt na področju socialnega varstva 2014–2016 za Koroško statistično regijo	77
8.3	Preveritev skladnosti z razvojnimi dokumenti MO	78
8.3.1	Prostorski plan MOSG	78
8.3.2	Lokalni program kulture 2014–2017	78
8.3.3	Strategija razvoja turizma MOSG 2011–2015	79
8.3.4	Občinski program varstva okolja MOSG 2008–2013.....	79
8.3.5	Strategija razvoja primarnega zdravstvenega varstva v MOSG	79
8.3.6	Lokalni energetski koncept MOSG	80
8.3.7	Trajnostni energetski akcijski načrt MOSG	80
8.3.8	Lokalni program za mlade v MOSG za obdobje 2010–2012	80
8.3.9	Smernice za pripravo Celostnih prometnih strategij	81
8.3.10	Letni program športa v MOSG 2015	81
8.3.11	Stanovanjski program MOSG za obdobje 2006–2010	81
9	Viri.....	83
10	Priloga.....	85

Seznam okrajšav

BDP	Bruto domači proizvod
CČN	Centralna čistilna naprava
ČN	Čistilna naprava
CPS	Celostna prometna strategija
CTN	Celostne teritorialne naložbe
ESS	Evropski socialni sklad
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
EU	Evropska unija
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
JZ	Javni zavod
KGLU	Koroška galerija likovnih umetnosti
KPM	Koroški pokrajinski muzej
KORP	Koroški razvojni pospeševalnik
KS	Kohezijski sklad
LAS MDD	Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline
LPK	Lokalni program kulture
MO	Mestna občina
MOSG	Mestna občina Slovenj Gradec
MSG	Mesto Slovenj Gradec
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NVO	Nevladna organizacija
OE	Območna enota
OP	Operativni program
OPN	Občinski prostorski načrt
OPVO	Občinski program varstva okolja
RRI	Raziskave, razvoj, inovacije
RRP	Regionalni razvojni program
RS	Republika Slovenija
SRPRS	Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji
SURS	Statistični urad republike Slovenije
TUS	Trajnostna urbana strategija
ULRS	Uradni list Republike Slovenije
URL	Enolični krajevnik vira
VŠTP	Visoka šola za tehnologijo polimerov
VŠZV	Visoka šola za zdravstvene vede
ZVO	Zakon o varstvu okolja
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

1 Geografski oris Mestne občine Slovenj Gradec

1.1 Mesto Slovenj Gradec v Mestni občini Slovenj Gradec

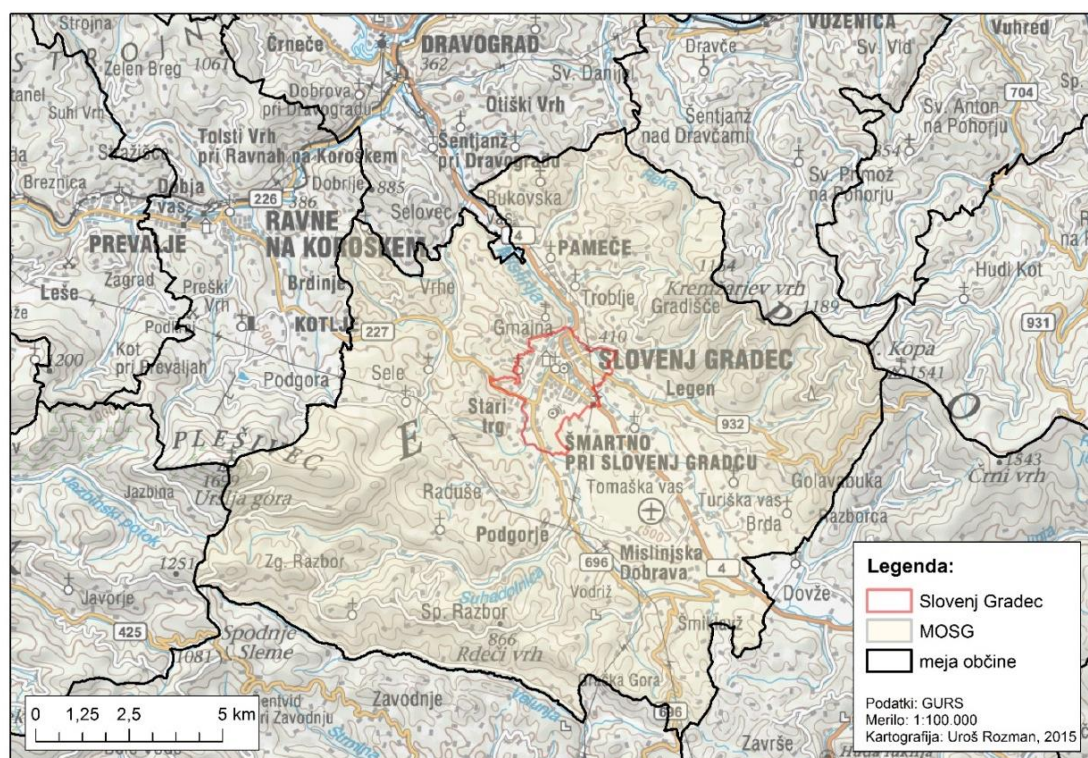
Mesto Slovenj Gradec leži na severni strani Slovenjgraške kotline – ravnega dolinskega sveta tektonskega izvora, ki sta ga preoblikovali reki Mislinja in Suhadolnica s pritoki. Občina pripada predalpskemu svetu Slovenije. Alpski značaj pokrajine je zaznaven le na nekaterih najvišjih vrhovih (Kirn, 2008). Dno kotline zavzema približno 1/10, hriboviti obod pa 9/10 vsega površja. Kotlinsko dno je na najširšem delu med Šmartnim pri Slovenj Gradcu ter Šmiklavžem široko 3 do 4 km. Severno od Slovenj Gradca, kmalu po sotočju Mislinje in Suhodolnice, se dno zoži na manj kot 200 m in se nadaljuje v dolini, široki med 400 in 600 m. Omenjena reliefna struktura (dno-hriboviti obod) je pomembno vplivala na družbeni razvoj. Odraž te strukture sta koncentracija prebivalstva in dejavnosti v kotlinskem in dolinskem dnu (Zajc, 2006). Staro mestno jedro je nastalo na prodni terasi v bližini sotočja Mislinje in Suhodolnice, ki se proti Mislinji polagoma spušča, v dolino Suhodolnice pa se prevesi s strmo ježo. Mesto leži najnižje med vsemi naselji v občini, na nadmorski višini med 410 in 478 m (Kirn, 2008). Mesto velja za enega med najhladnejšimi mesti v Sloveniji. Zaradi zaprtosti kotline in bližine Celovške kotline, od koder se pozimi pogosto razširi hladen zrak, je pogost toplotni obrat s spremljajočo meglo (Slovenija – Pokrajine in ljudje, 1998).

Slovenj Gradec je kulturno, upravno, zdravstveno in izobraževalno središče Koroške regije. Poznan je po umetnikih in številnih prireditvah. Slovenj Gradec ohranja vez z bogato preteklostjo in nadaljuje izročilo. Razgibano kulturno dogajanje je mesto približalo tudi tujini in leta 1989 je mestu Organizacija združenih narodov podelila častni naziv Glasnik miru.

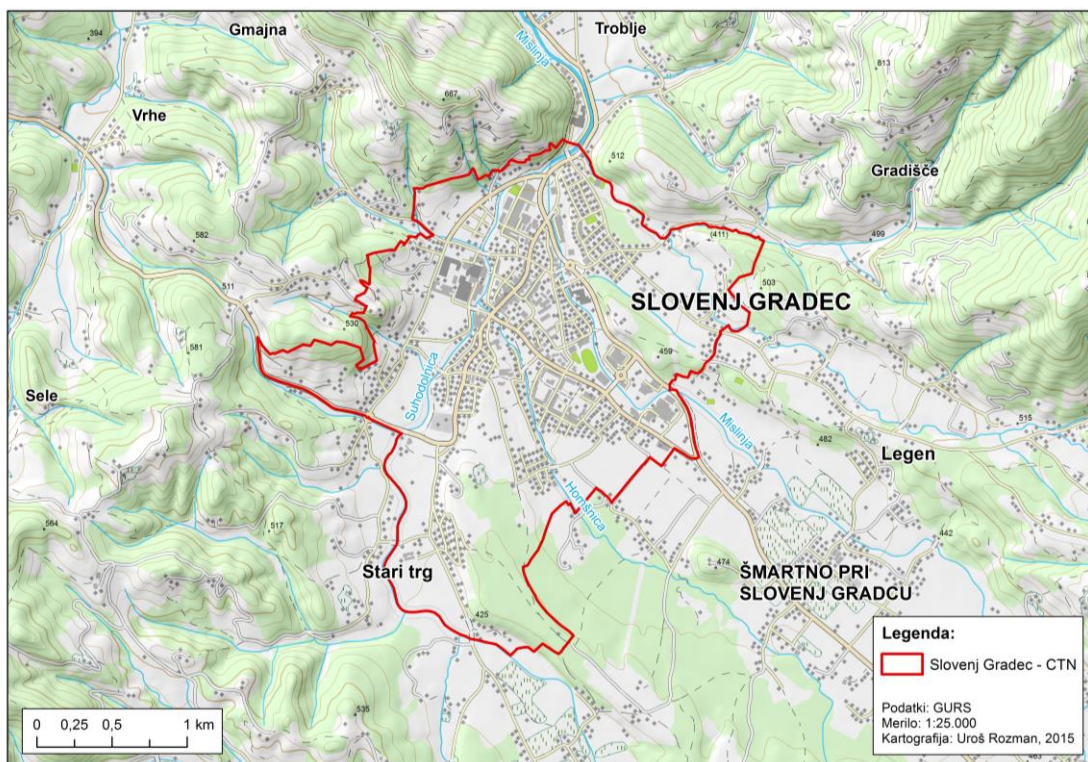
Ob Slovenj Gradcu je v občini še 21 naselji. Med večja naselja v občini po številu prebivalcev sodijo, poleg občinskega središča in mesta Slovenj Gradca, še Pameče in Šmartno pri Slovenj Gradcu z več kot 1000 prebivalci ter Podgorje in Legen z več kot 900 prebivalci. Ostala naselja so po številu prebivalstva manjša. Mesto Slovenj Gradec je pomembno poselitveno območje, kjer je skoncentriranega 46 % vsega prebivalstva občine. Gostota poselitve v območju naselja Slovenj Gradec je ob zadnjem popisu znašala 1377,1 preb./km², kar je izredno veliko, v primerjavi s povprečjem občine, ki je znašalo 96,6 preb./km² in je približno enako slovenskemu povprečju. Visoke gostote poselitve so imela še naselja Tomaška vas, Turiška vas, Šmartno pri Slovenj Gradcu in Stari trg (SURS, 2012).

Največja naselja so se razvila v nižinskem svetu Mislinjske doline. Strnjeno so nastala vzdolž glavne prometnice Velenje–Dravograd. Tako kot poselitev so se tudi dejavnosti, predvsem industrija, zgostile le na enem delu ozemlja občine. Glavno industrijsko središče je mesto Slovenj Gradec, ki se je razvilo na sotočju rek Mislinje in Suhodolnice. Kasnejši prostorski razvoj mesta je vplival na umik nekmetijskih dejavnosti na obrobje. Suburbanizacija je zajela gručasta naselja in vasi predalpskega tipa v okolici, kamor so se umaknile številne dejavnosti, to je v naselja Stari trg, Gmajna, Šmartno pri Slovenj Gradcu. Bogato gozdno zaledje je vplivalo na razvoj lesnopredelovalne industrije, na račun živinoreje so se razvili živilskopredelovalni obrati in tovarna usnja, ki je bila tudi prva tovarna v Slovenj Gradcu. Mesto Slovenj Gradec je vplivalo tudi na delno urbanizacijo okolice. Suburbanizirana naselja so večinoma zelo preoblikovane vasi, s premočrtnim prometnim omrežjem in razporeditvijo objektov, ki ni ne gruča ne niz (Kirn, 2008).

Poselitev se je v hribovitem svetu Pohorja in Vzhodnih Karavank omejila na prisojna in položnejša pobočja, v višine nad temperaturno inverzijo, 15–40 m nad dnem doline do nadmorske višine okoli 1.200 m, ki tudi predstavlja agrarno mejo poselitve. Bolj gosto so poseljena pobočja Pohorja. Prevladujoča oblika poselitve so samotne kmetije gručasto urejene skupaj z gospodarskimi poslopji – takšen tip poselitve se na Koroškem imenuje celk (Kirn, 2008).

Slika 1: Občina Slovenj Gradec

Slika 2: Območje mesta Slovenj Gradec – območje upravičeno do sredstev CTN

1.2 Kratek zgodovinski oris razvoja mesta Slovenj Gradec

O prvih sledovih stalne naselitve Mislinjske doline na področju okolice današnjega mesta Slovenj Gradec govorijo najdeni odlomki bakrenodobne posode iz 13. stol. p.n.š. na grajskem griču, danes cerkev sv. Pankracija nad Starim trgom. O naselitvi srednjega dela Mislinjske doline v času železne dobe, 8. in 7. stoletje p.n.š. pričajo ostanki bivališča na Gradišču in ohranjene najdbe pripadajočega grobišča v Florjanovem gozdu na Legnu. Keltizirano domače prebivalstvo je v zadnjem stoletju p.n.š. naseljevalo omenjen grajski hrib.

Na pomembni prometni poti med rimskima mestoma Celeio in Virunumom je v obdobju med 1. in 4. stol. n.š. cvetelo manjše trgovsko in prometno rimsko podeželsko mesto Kolaciona, danes Stari trg pri Slovenj Gradcu, ki po najdbah sodi med pomembnejše rimske naselbine pri nas. Iz časa Karantanije in pokristjanjevanja Slovanov se je prebivalstvo ponovno zateklo na grajski grič, o tem priča obsežno slovansko grobišče na Puščavi, ki je v neposredni bližini. Pomembno slovansko grobišče je bilo tudi pri cerkvi sv. Jurija na Legnu v obdobju med 1. pol. 9. in 1. pol. 10. stol. Mislinjska dolina v trikotniku med cerkvami sv. Pankracija na grajskem griču, sv. Jurija na Legnu in sv. Marije vnebovzete na Homcu velja za mitološko pokrajino, znotraj katere se je odvijala slovanska mitološka zgodba o Juriju in Marii.

Leta 1091 se v listini šentpavelskega samostana omenja utrjeno bivališče, Gradec na Grajskem hribu. Prvi pisni vir pa omenja ime Windischgratz v listini iz leta 1165. Leta 1189 je umrl arhidiakon v Starem trgu Berthold III. Andeški, posest je prevzel Berthold IV. Andeški. Slovenjgraška posest, ki je do tedaj pripadala Koroškim vojvodom, je postala neodvisna provinca, ki je samostojnost zadržala vse do zgodnjega 15. stoletja. Za časa Bertolda IV. Andeškega so se 1190 načrtno lotili pozidave novega naselja z ugodnejšo prometno lego, kar je tudi pripomoglo k razvoju trgovine in obrti. Slovenj Gradec je leta 1251 dobil tržne pravice, to je leto posvetitve župne cerkve sv. Elizabete. Za razvoj mesta je pomembno leto 1267, ko so bile trgu podeljene mestne pravice. V 1. pol. 14. stol. so dokončali gradnjo in mesto obzidali z obzidjem s stolpiči. Najpomembnejšo obrambno utrdbo je predstavljal Windischgretzov stolp, iz katerega se je kasneje razvila graščina Rotenturn. Mesto je bilo na vzhodni strani zavarovano z vodnim jarkom. Leta 1407 je bil Slovenj Gradec prodan štajerskim deželnim knezom, zaključilo se je obdobje relativno svobodnega razvoja mesta. V tem času je v mestu so cvetele obrtniške dejavnosti kovačev, krznarjev, zlatarjev. V mestu je delovalo nižje sodstvo, upravljal ga je mestni sodnik z mestnim svetom. V mestu organizirajo skladiščenje salzburške soli v Trapovem stolpu. V 2. pol. 15. stol. je potekala gradnja cerkve sv. Duha, v okviru katere začne delovati špital, ki nudi oskrbo bolnim in umirajočim. Po letu 1454, ko je mesto prizadel požar, so dobili meščani pravico prirejanja sejmov: Jožefov, Pankracijev in Elizabetin sejem. V mestu so delovali tudi drugi obrtniki: krojač, stolar, usnjar, čevljar, kovač, suknjar in drugi. Težje življenjske razmere so konec 15. stoletja povzročili številni turški vpadi. Turki so zadnjič pustošili Slovenj Gradec 1532 leta. O živahnem protestantskem gibanju, ki je življenje v mestu zaznamovalo (med letoma 1527 s prihodom prvih protestantov v mestu in leta 1629, ko so jih deželni stanovi izgnali) pričajo ohranjeni vzdani protestantski nagrobniki v župni cerkvi sv. Elizabete. Primož Trubar je ime mesta »v Slovenskim Gradci« prvič zapisal v slovenskem jeziku.

Kot simbol uspešno zaključene protireformacije in rekatolizacije je bila posvetitev novo zgrajene cerkve sv. Uršule leta 1602 na Uršlji gori. Z obnovo opreme cerkva je Cerkev postala najpomembnejša naročnica umetniških del, kar je med drugim prineslo tudi razmah baroka. V mestu sta v 18. stol. delovali dve umetniški družini, družina slikarjev Straussov in družina kiparjev Mersijev, ki so opremljali cerkve v bližnji in daljni okolici. Domača cerkev je z zlatimi oltarji izjemen umetnostno zgodovinski baročni spomenik.

Mesto je pretresel prihod Napoleonovih vojakov, posledično je mesto leta 1811 pogorelo že četrtič. Po zemljiški odvezi je 1849 nastopila nova upravna ureditev, Slovenj Gradec je postal sedež okrajnega glavarstva. Leta 1829 so dokončali deželno cesto Velenje- Huda luknja-Dolič. Leta 1899 pa je po Mislinjski dolini od Dravograda do Velenje začel voziti vlak (proga je bila leta 1969 ukinjena). V mestu je cvetela usnjarska obrt. Leta 1902 je mesto dobilo nemško šolo, kar je stopnjevalo nacionalno napetost v mestu. Slovensko šolo so preseli v prostore graščine Rotenturn, poslopje prejšnje nemške šole pa je zasedla novo ustanovljena meščanska šola. Leta 1903 je mesto ponovno prizadel požar, zgorela je Meškova ulica. V mestu je delovalo kar nekaj pomembnih ljudi, ki so prispevali k prepoznavnosti mesta in širše: skladatelj Hugo Wolf (1860–1903), pesnik Ernest Goll (1887–1912), kipar Fran Berneker (1874–1932), oče Hermana Potočnika Noordunga Josef Potočnik (1841–1894). Po prvi svetovni vojni se je dotedanje razmerje prebivalstva, ki je bilo v mestu v prid nemške večine s slovenskim prebivalstvom v okolici, obrnilo. Nemško prebivalstvo je izgubilo večino, v mesto so se pospešeno priseljevali Slovenci.

Pomembna moža sta zaznamovala življenje podeželskega mesteca pisatelj in duhovnik Franc Ksaver Meško (1874–1964) ter mestni župnik Jakob Soklič (1893–1972), ki je v mestu ustanovil muzej že leta 1937. Grozote druge svetovne vojne niso prizanašale ljudem Slovenj Gradca in okolice: z nemško okupacijo so bili mnogi izgnani, razseljeni, ustreljeni kot talci, mobilizirani, žrtve vojnega in povojnega nasilja. Spomenik humanizma in človečnosti pa so Paučkove bolnišnice (1944–1945) na Legnu.

Mesto se je po drugi vojni začelo pospešeno razvijati tudi na področju kulture. Leta 1951 je bil ustanovljen Koroški pokrajinski muzej revolucije – danes Koroški pokrajinski muzej, dve leti kasneje 1957 pa so ustanovili Umetnostni paviljon, danes Koroško galerijo likovnih umetnosti. Prav njihova aktivnost na mednarodnem likovnem področju je leta 1989 prinesla razglasitev Organizacije združenih narodov mesto Slovenj Gradec za mesto glasnik miru.

1.3 Regionalni vidik Mestne občine Slovenj Gradec in pomen mesta Slovenj Gradec kot regionalnega ekosistema

Mestna občina Slovenj Gradec (v nadaljevanju MOSG) leži v osrednjem delu Koroške regije in meji na vzhodu na občini Mislinja in Ribnica na Pohorju, na severu na občini Vuzenica in Dravograd ter na zahodu na občini Ravne na Koroškem in Črno na Koroškem. Na jugu občina meji na občini Velenje in Šoštanj, ki ležita v Savinjski regiji.

MOSG je ena od enajstih mestnih občin v Sloveniji. Obsega teritorij 173,7 km² in tako je po velikosti na 32. mestu med 211 občinami, po številu prebivalcev na 27. mestu (16.801 prebivalcev v letu 2014) in tako sodi med srednje veliko občino v Sloveniji. Na kvadratnem kilometru površine občine živi povprečno 97 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti leta 2014 nekoliko manjša kot v celotni državi (102 prebivalca na km²).

MOSG je po številu prebivalcev največja občina v Koroški regiji. Okrog 10.000 prebivalcev imata še občini Ravne na Koroškem in Dravograd, ostale občine imajo manj kot 7000 prebivalcev. Najmanjša občina Ribnica na Pohorju ima 1.189 prebivalcev. MOSG je imela med leti 2010 in 2014 minimalno negativno rast prebivalstva (99,7), ki je bila kljub temu manjša kot v drugih koroških občinah. Med koroškimi občinami je imela v letu 2014 pozitivno rast prebivalstva zgolj občina Radlje ob Dravi (100,5).

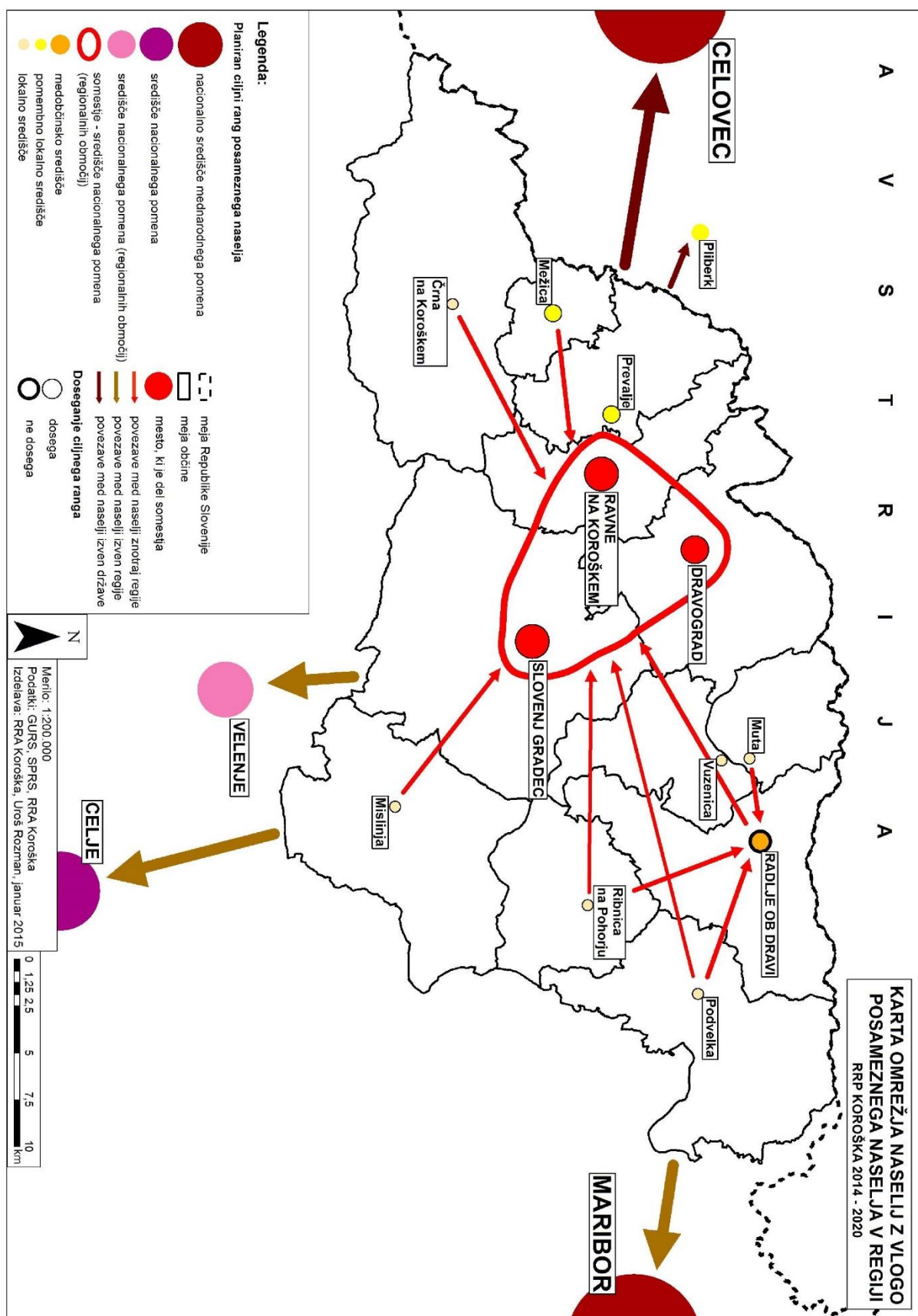
Slika 3: Slovenj Gradec v Sloveniji

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (2004) opredeljuje MSG kot del somestja Slovenj Gradec–Ravne na Koroškem–Dravograd. Skupaj tvorijo središče nacionalnega pomena. Funkcije somestja Slovenj Gradec–Ravne na Koroškem–Dravograd služijo oskrbi prebivalstva z javnimi funkcijami in služnostnimi dejavnostmi na nacionalni ravni. Njihova poglavitna naloga je poleg pokrivanja splošno-preskrbovalnih potreb prebivalstva v izobraževalnem, socialnem, kulturnem in gospodarskem pogledu še povezovanje prebivalstva iz regionalnih, lokalnih in občinskih središč (Regionalna zasnova prostorskega razvoja Koroške regije, 2006).

Tabela 1: Število prebivalcev v koroških občinah

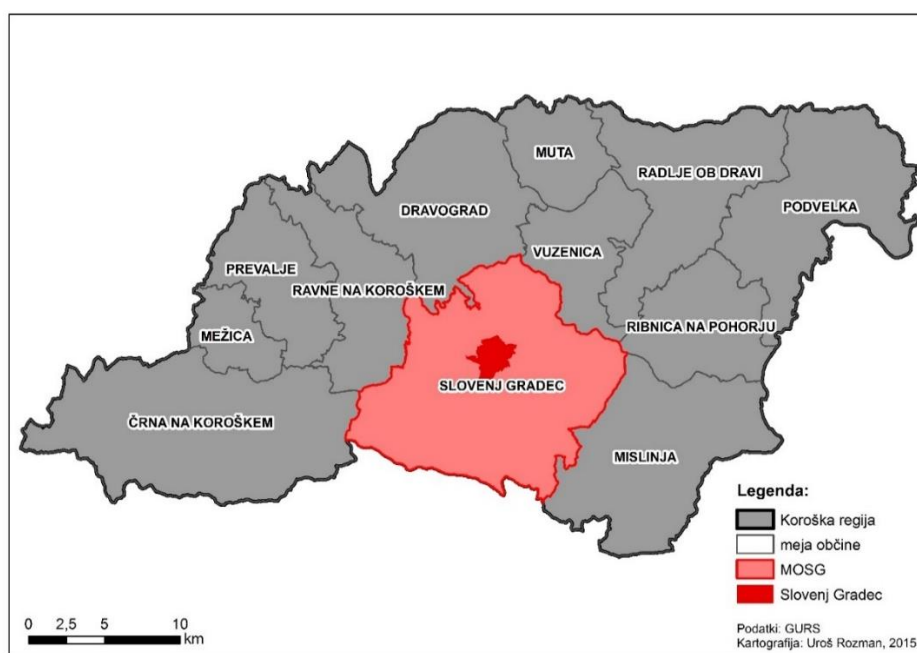
občina	2010	2014	indeks 2014/2010
Slovenj Gradec	16.846	16.801	99,7
Črna na Koroškem	3.586	3.378	94,2
Dravograd	9.069	8.888	98,0
Mežica	3.669	3.619	98,6
Mislinja	4.688	4.630	98,8
Muta	3.525	3.426	97,2
Podvelka	2.570	2.422	94,2
Prevalje	6.830	6.738	98,7
Radlje ob Dravi	6.250	6.279	100,5
Ravne na Koroškem	11.691	11.303	96,7
Ribnica na Pohorju	1.250	1.189	95,1
Vuzenica	2.739	2.717	99,2

Vir: SURS

Slika 4: Karta omrežja naselij z vlogo posameznega naselja v Koroški regiji

Somestje se razvija ob delitvi funkcij (npr. regionalna bolnišnica, okrajno in okrožno sodišče v Slovenj Gradcu, davčni urad in inšpektorati, regionalna razvojna agencija in območna enota GZS v Dravogradu, območni enoti NIJZ in ZZZS na Ravnah na Koroškem idr.). Tako Ravne na Koroškem kot Slovenj Gradec sta srednješolski, višje in visokošolski izobraževalni središči. Težnje po racionalizaciji delovanja javne uprave in centralizaciji so botrovale ukinjanju nekaterih območnih enot javne uprave na Koroškem (npr. policijske uprave). Ob propadu znatnega dela avtomobilske in pohištvene industrije v MOSG se je težišče industrijskega razvoja pomaknilo v Mežiško dolino, predvsem na račun intenzivnega razvoja podjetij na območju nekdanje Železarne Ravne (RRP, 2014).

Slika 5: Slovenj Gradec v Koroški regiji

MOSG je glede na število prebivalcev (16.801) najmanjša med 11 mestnimi občinami. Po številu prebivalcev sta ji najbližje MO Murska Sobota (18.935) in Ptuj (23.205). Občina z največjim indeksom rasti prebivalstva med leti 2010 in 2014 je MO Kranj (103,3). MOSG je z minimalnim negativnim indeksom 99,7 med mestnimi občinami na 7. mestu. Na tej lestvici se je najslabše uvrstila MO Ptuj z indeksom 97,8. Po površini se MOSG s 173,7 km² uvršča na 5. mesto med mestnimi občinami (na 1. mestu je Koper s 311,2 m²) in je večja od MO Maribor, ki je po številu prebivalcev na 2. mestu.

Tabela 2: Število prebivalcev v MO Slovenj Gradec in drugih mestnih občinah

MO	2010	2014	indeks 2014/2010
Celje	48.776	48.883	100,2
Koper/Capodistria	52.548	54.287	103,3
Kranj	54.884	55.764	101,6
Ljubljana	280.080	286.307	102,2
Maribor	111.704	111.842	100,1
Murska Sobota	19.334	18.935	97,9
Nova Gorica	32.070	31.752	99,0
Novo mesto	36.182	36.205	100,1
Ptuj	23.729	23.205	97,8
Slovenj Gradec	16.846	16.801	99,7
Velenje	33.053	32.868	99,4

Vir: SURS

2 Izzivi Mestne občine Slovenj Gradec s poudarkom na mestu Slovenj Gradec

2.1 Prostor, promet in okolje

V sklopu izdelave Trajnostne urbane strategije je bila izvedena anketa med prebivalci mesta Slovenj Gradec, s katero smo želeli pridobiti informacije o potrebah, ki jih zaznavajo kot ključne na področjih urejanja prostora in prometa. Ob strokovnih podlagah, pripravljenih v sklopu priprave občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju OPN), rezultati ankete predstavljajo dobro izhodišče za analizo v nadaljevanju. Podrobno so rezultati ankete predstavljeni v poglavju 7.1.

2.1.1 Prostor

V zadnjih letih so se na določenih področjih pojavile potrebe po revidiranju, prilagoditvi in dopolnitvi zasnov prostorskega razvoja nekaterih še vedno veljavnih odločitev o nekaterih prostorskih rešitvah in ureditvah, kot jih opredeljujejo veljavni prostorski akti za območje občine, zato je občina pristopila k izdelavi občinskega prostorskega načrta, ki je v fazi sprejemanja.

Temeljno izhodišče integralnega družbenega razvoja občine predstavlja trajnostni razvoj. Ta zajema tako uravnotežen prostorski kot okoljsko upravičen in smotrni gospodarski razvoj, ki mora ohranjati sedanje vire tudi za prihodnje generacije.

Cilji skladnega prostorskega razvoja MOSG :

uravnotežena namenska raba prostora, funkcionalno omrežje naselij z optimalno poseljenostjo ter odgovarjajoča gospodarska infrastruktura so osnovni cilji prostorskega razvoja. K njim sodijo tudi prostorski vidiki varovanja okolja. Trajnostni prostorski razvoj je dosegljiv skozi usklajena prostorska razmerja in zagotovitev kakovostnih bivalnih in delovnih pogojev. Glede uresničevanja ciljev se tem lahko določijo prioritete.

Za doseganje skladnega prostorskega razvoja občine je potrebno:

- zagotavljanje večje gospodarske konkurenčnosti občine v širšem prostoru,
- izkoriščanje prostorskega potenciala podeželja za razvoj različnih dejavnosti,
- podpiranje kvalitetnega razvoja in ustvarjanje privlačnih naselij,
- razmeščanje dejavnosti v naseljih z upoštevanjem lokacijskih možnosti in omejitev,
- zagotavljanje zadostnih količin različnih stanovanj v urbanih naseljih,
- zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine v urejanje, prenovo in oživljanje naselij, z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

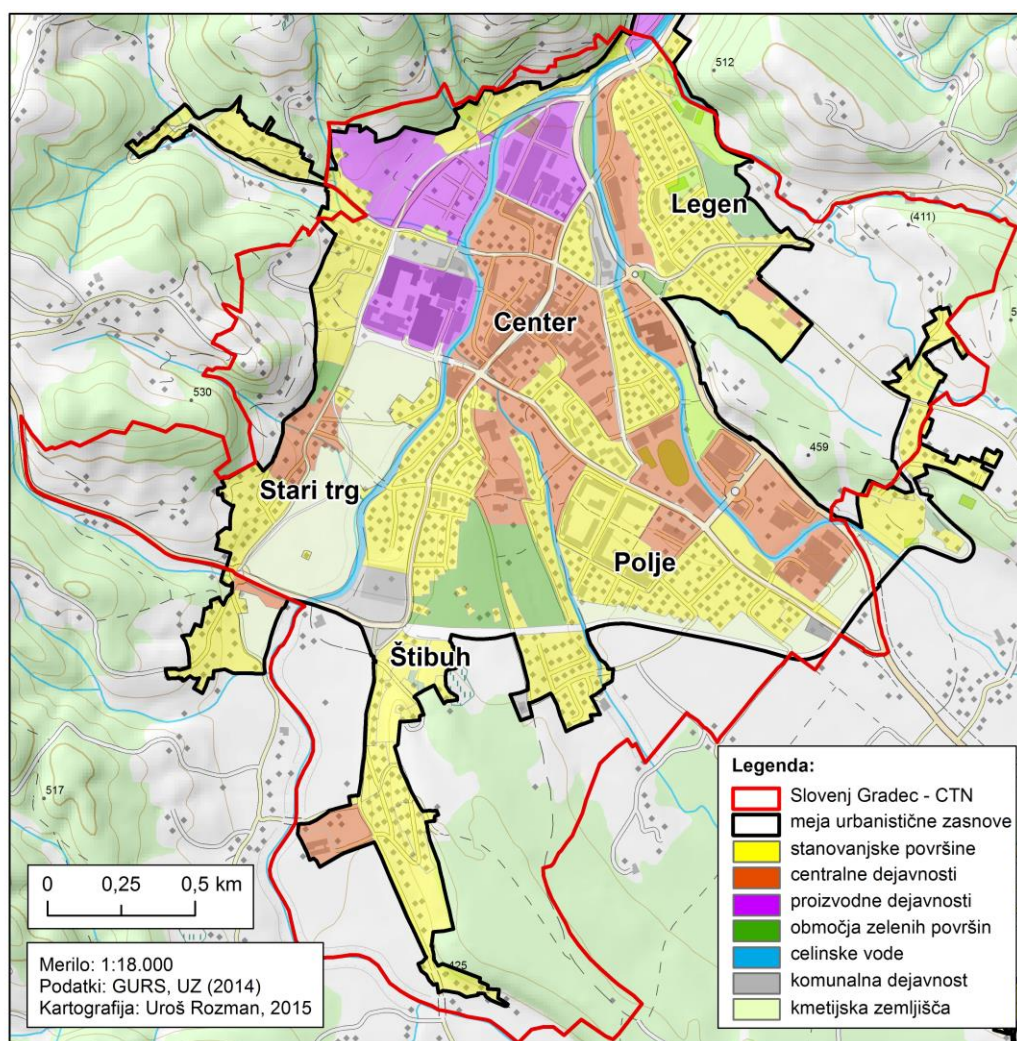
Ohranjanje poselitve v občini je pogojeno z zagotavljanjem zazidljivih zemljišč v naseljih, razporejenih po celotnem ozemlju občine. Občinsko središče raste predvsem navznoter z zgoščevanjem grajene strukture ter sanacijami degradiranih površin. Razvoj gospodarskih dejavnosti je predviden na obstoječih, temu namenjenih površinah in v razširjeni industrijski coni, razvoj mirnih storitvenih dejavnosti pa je dovoljen tudi v stanovanjskih objektih v odprtem prostoru. Razvoj kmetijstva se podpira izven naselij v odprtem prostoru z varovanjem kmetijskih zemljišč, podporo dodatnim dejavnostim na kmetijah ter ureditvijo

občinskega centra intenzivnega kmetijstva, ki bo vzorčni primer za manjše tovrstne posege v odprtem prostoru. Rast turizma je podpirana v vseh oblikah trajnostnega razvoja po celotnem območju občine tako v korporativni kot zasebni iniciativi.

Podrobna namenska raba prostora mesta: Razvoj poselitve v občini v vseh oblikah sloni predvsem na funkcijah in dejavnostih v občinskem središču.

Jedro naselja, ki je izoblikovano okrog Glavnega trga, ima tudi po funkciji središčni položaj. V njem je koncentrirana večina upravnih služb (občina, upravna enota, župnijska cerkev, banka, pošta in drugi uradi ...) ter velik del poslovnih in uslužnostnih dejavnosti (agencije, trgovine, servisi ...). Na centralno umeščeno morfološko in funkcionalno jedro mesta se navezujejo območja proizvodnih dejavnosti in stanovanjska območja, v grajeno tkivo pa se vključujejo poteze odprtega prostora (kmetijske površine, gozdne poteze) (Simonič, 2009).

Območje centralnih dejavnosti, ki neskljenjeno objema središče mesta z vzhoda in juga, obsega verigo osnovnih in srednjih šol s športnimi površinami ter bolnišnico. Med njimi so umeščeni individualni poslovni subjekti, zgoščeni proti vzhodu oz. glavni cesti. Na zahodu in severu je center omejen z območji proizvodnih dejavnosti, ki se na severu nadaljujejo z novejšo industrijsko cono. Nanje se navezujejo območja stanovanjske gradnje, ki je bližje centru zgoščena ali blokovska, proti robu mesta pa vse bolj individualna. Vanjo se z juga vrinjajo jeziki zelenih površin, ki pomagajo ohraniti stik mesta z naravnim zaledjem (Kirn, 2008).

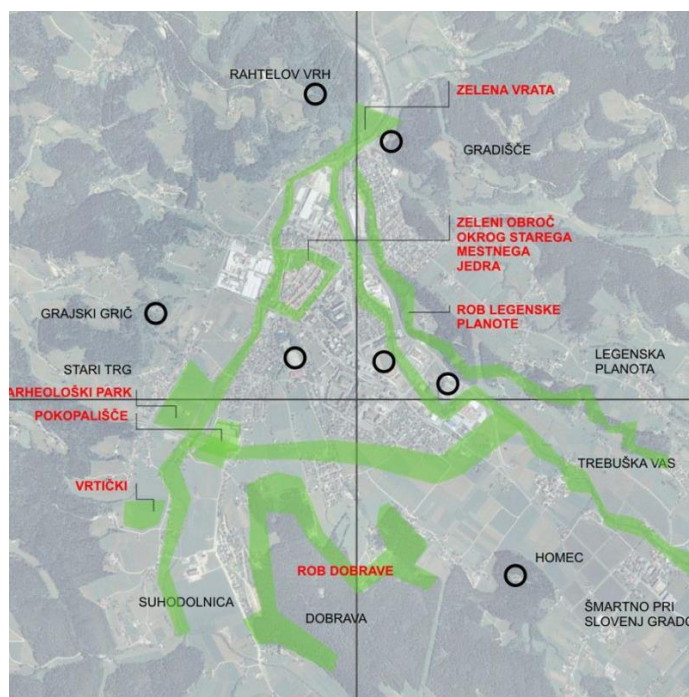

Slika 6: Podrobna namenska raba prostora po veljavnem prostorskem planu

Odprti javni prostori: Osrednji javni prostor v mestu, ki ga uporablja največ prebivalcev, mesta je Glavni trg. Slovenj Gradec se lahko pohvali z lepo obnovljenim Glavnim trgom, kjer pa so žal še vedno prisotni avtomobili, ki kvarijo celotno podobo srednjeveškega centra mesta. Ostale pomembnejše javne površine predstavljajo manjši parki, ki se nahajajo pred Upravno enoto, ob Suhodolnici (Kuharjev park) ter park pred današnjo bolnišnico in gimnazijo. Gre za historični park, ki so ga posadili leta 1806 v spomin na 60. letnico vladanja cesarja Franca Jožefa II. Ta park je degradiran, razdeljen, ostala so posamezna mogočna drevesa. Park bi bilo potrebno obravnavati kot v celoto. Ob parkovnih površinah prebivalci mesta uporabljajo tudi obrečne poti, športne objekte ob šolah, zelene površine znotraj stanovanjske soseske ter gozdne površine v neposredni bližini mesta (Rahtel in Dobrava).

Prebivalci mesta, kljub velikim zelenim površinam v obrobju mesta izkazujejo veliko potrebo po bolj urbanih javnih površinah znotraj mesta. Slovenj Gradec kljub nazivu mestna občina ne premore večjega parka z otroškim igriščem. Posledično so predvsem mlade družine prisiljene v uporabo manjših igrišč v mestu, ki pa so večinoma namenjena prebivalcem posamezne stanovanjske soseske. Veliko število pa jih odhaja v sosednja mesta, predvsem v Velenje, kjer imajo zgledno urejene parkovne površine z igrali. Ob novih parkovnih površinah ima mesto velik potencial za razvoj javnih odprtih prostorov tudi v obrečnem pasu vodotokov Mislinje, Suhodolnice in Homščice. V mestu so vsi vodotoki regulirani. Večinoma so v območju mesta tudi brez obvodne vegetacije, zaradi česa so povsem raznaravljeni. Tudi programsko niso bogati (pomanjkanje klopi, košev, dreves, igral, dostopov do struge), ob enem pa zaradi pomanjkanja mostov predstavljajo oviro in ne območij srečevanj in druženja.

Koncept zelenega sistema Slovenj Gradca gradijo trikotnik zelenih linearnih povezav, ki jih sooblikujejo linearna območja vzdolž vodotokov Mislinje in Suhodolnice ter ozelenjena poteza predvidene južne obvoznice. Zeleni obroč, ki obkroža staro srednjeveško jedro, ustvarja izrazitejšo sklenjeno zeleno potezo. Vstop v mesto s severa označujejo severna zelena vrata. Širši kontekst mesta zarobljajo močno artikulirani reliefni in vegetacijski robovi. Znotraj mesta se ohrani oziroma vzpostavi notranje omrežje drevoredov in živic. To omrežje povezuje manjše parkovne oziroma zelene površine – zelena jedra. V prostoru pa se ohrani oziroma vizualno izpostavi programske in morfološke prostorske dominante, ki jih sooblikujejo tako naravne dominante kot grajene (Simonič, 2009).

Slika 7: Ključne prostorske sestavine urejanja zelenega sistema mesta (Simonič, 2009)

Glede na Strokovno podlago za področje zelenih površin (Simonič, 2009) so ključne sestavine zelenega sistema mesta, ki jih je treba ohranjati in varovati, dopolnjevati ter vzpostavljati na novo:

- zeleni obroč okrog starega mestnega jedra,
- zelena vrata (vstopna zožitev v slovenjgraško dolino na severu ter na južni obvoznici),
- obvodne ureditve,
- točkovna zelena jedra (pretežno socialno zelenje: otroška igrišča, športno-rekreacijske površine),
- dominantni poudarki v prostoru,
- vegetacijski in reliefni robovi,
- ureditev povezav med urbanim delom in zelenim zaledjem z ureditvijo zelenih prehodov preko vzhodne obvoznice.

Degradirana območja v mestu: Sive cone oz. degradiranega območja je prof. Janez Koželj s Fakultete za arhitekturo in glavni urbanist mesta Ljubljana opredelil z naslednjo definicijo: »Sive cone so zapuščena, neuporabna in manj vredna območja, ki so razporejena po vsem mestu. Razvrednoteni prostori različnih oblik in velikosti so stavbna zemljišča, na katerih bi lahko razvijali mesto znotraj že urbaniziranega prostora in na ta način zavrli širjenje poselitve na kmetijska zemljišča v predmestju. To so praviloma zaokrožena, enovita, v povprečju malo zazidana zemljišča, ki jih je mogoče gospodarno pripraviti in preurediti za poljubno novo rabo.« Ali z drugimi besedami, ti marginalni ali pozabljeni mestni prostori so prikriti razvojni potencial, iz katerega mora izvirati sodoben arhitekturni projekt. Pri tem je potrebno dodati, da se mestno površino označi za sivo cono na podlagi trenutnega stanja na terenu samem, na primer s kriteriji, ki govorijo o tem, kako je mestna površina ali stavba na njej ekonomsko, družbeno-socialno, funkcionalno, likovno in doživljaljsko vpeta v celostni prostor mesta.

Analiza nezazidanih, zazidljivih ter degradiranih in ekstenzivno izrabljenih stavbnih zemljišč je bila opravljena že v Strokovni podlagi za poselitev v MOSG, ki jo je leta 2008 izdelalo podjetje ZUM d. o. o., vendar je bilo za pripravo TUS zaradi sprememb v prostoru potrebno pripraviti novelirano analizo. Pri novi analizi smo se osredotočili predvsem na neizkoriščena zazidljiva območja ter degradirana območja, ki predstavljajo potencialne lokacije za notranjo obnovo in zapolnitev strnjene dela mesta.

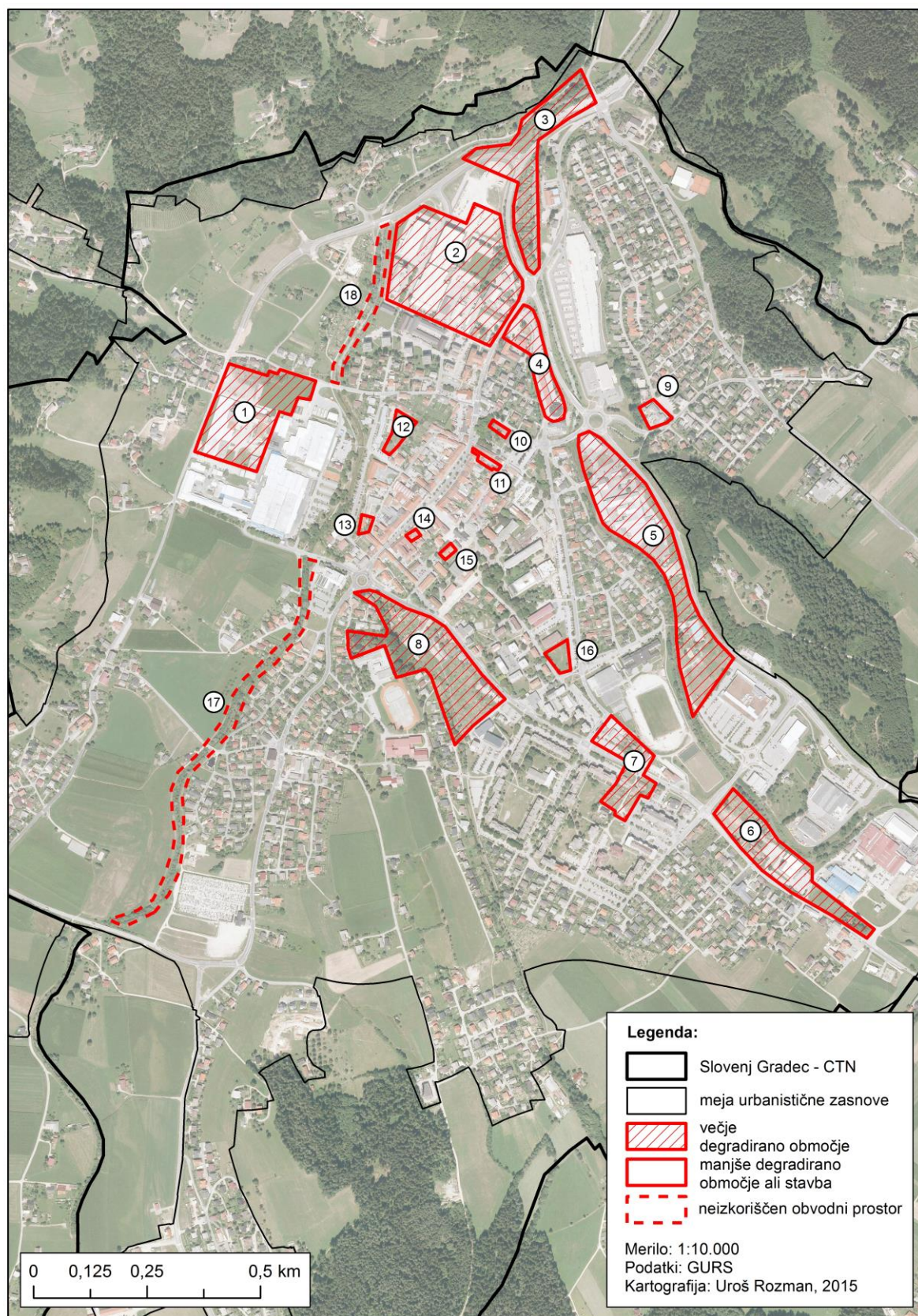
Med pomembnejša degradirana območja v mestu spadajo območja gospodarskih in poslovnih objektov, stanovanjskih stavb ter neizkoriščene površine v mestu. Z degradiranimi območji je povezanih veliko težav predvsem v lastniških razmerjih (zasebna last) ter zastarele in pomanjkljive infrastrukture. MSG ima tako omejene možnosti vpliva na regeneracijo posameznih območij.

Ob večjih degradiranih površinah v mestu se v samem centru mesta nahaja večje število manjših stavb ali območij, ki so opredeljena kot degradirana. V večjem delu gre za prazne stavbe, slabo izkoriščena območja posameznih ulic oz. opuščene parkovne površine, ki so sedaj spremenjene v vrtičke.

Med degradirana območja spada tudi ohranjeno srednjeveško mestno obzidje v dolžini celotne meje med parcelami hiš Meškove ulice s parkom bolnišnice. Obzidje je ohranjeno v različnih višinah in ima ohranjen stolpič. Nadaljevati bi bilo potrebno dosedanje ureditve obzidja v tlaku, ki je del ureditve javnega prostora v parku med Gimnazijo Slovenj Gradec in obema cerkvama - nadaljevati ureditev v smeri mimo bolnice do parkirišča pred Upravno enoto.

Kot pomembnejše manj izkoriščene prostore ob mestu uvrščamo tudi območje vodotoka Suhodolnice. To območje zaradi bližine mestnega središča, stanovanjskega območja in

poslovne cone spada med pomembnejše javne površine v mestu, vendar med sanacijo poplavne varnosti ni bilo poskrbljeno za ureditev tega območja.

Slika 8: Prikaz degradiranih območij in neizkoriščenih površin znotraj strnjenege dela mesta

Na sliki št. 8 so prikazane lokacije obsežnejših degradiranih območij znotraj urbanega dela mesta:

1. širše območje opuščene tovarne Nove opreme,
2. širše območje opuščene tovarne Prevent,
3. območje sotočja reke Mislinje in Suhodolnice,
4. širše območje glavne avtobusne postaje,
5. širše območje letnega kopališča, tovarne Uteksol in opuščene trgovskega objekta,
6. širše območje Zipo centra,
7. območje opuščene stavbe Komunale in stanovanjskih stavb ter vrtičkov v stanovanjski soseski S8,
8. območje med Celjsko cesto in šolskim centrom.

Ob obsežnejših degradiranih območjih smo analizirali lokacije manjših degradiranih območij ali stavb, znotraj urbanega dela mesta, prikazanih na sliki št. 8:

9. Bellevue,
10. stavba na Pohorski cesti 2,
11. Poštna ulica,
12. območje opuščene parka graščine Rotenturn,
13. vrtec Cankarjeva,
14. Mersijeva hiša,
15. Ubožna hiša.

Ob degradiranih območjih potencial za mesto predstavlja tudi ureditev obvodnih prostorov, prikazanih na sliki št. 8:

16. območje reke Suhodolnice južno od Kuharjevega parka,
17. območje reke Suhodolnice severno od Kuharjevega parka.

Prazni prostori v središču mesta: V letu 2015 je ob podpori MOSG in Ministrstva za kulturo potekal projekt »Kje je prostor?«. Projekt opozarja na težavo Slovenj Gradca, kjer je število praznih prostorov v mestnem središču doseglo kritično točko, s tem pa izgublja vlogo prostora srečevanja in povezovanja meščanov. Hkrati se pojavlja vedno več skupin in ustvarjalcev, ki želijo delovati in prispevati k oživitvi mesta, a kot oviro navajajo pomanjkanje dostopnega in finančno dosegljivega prostora (Lorber, 2015).

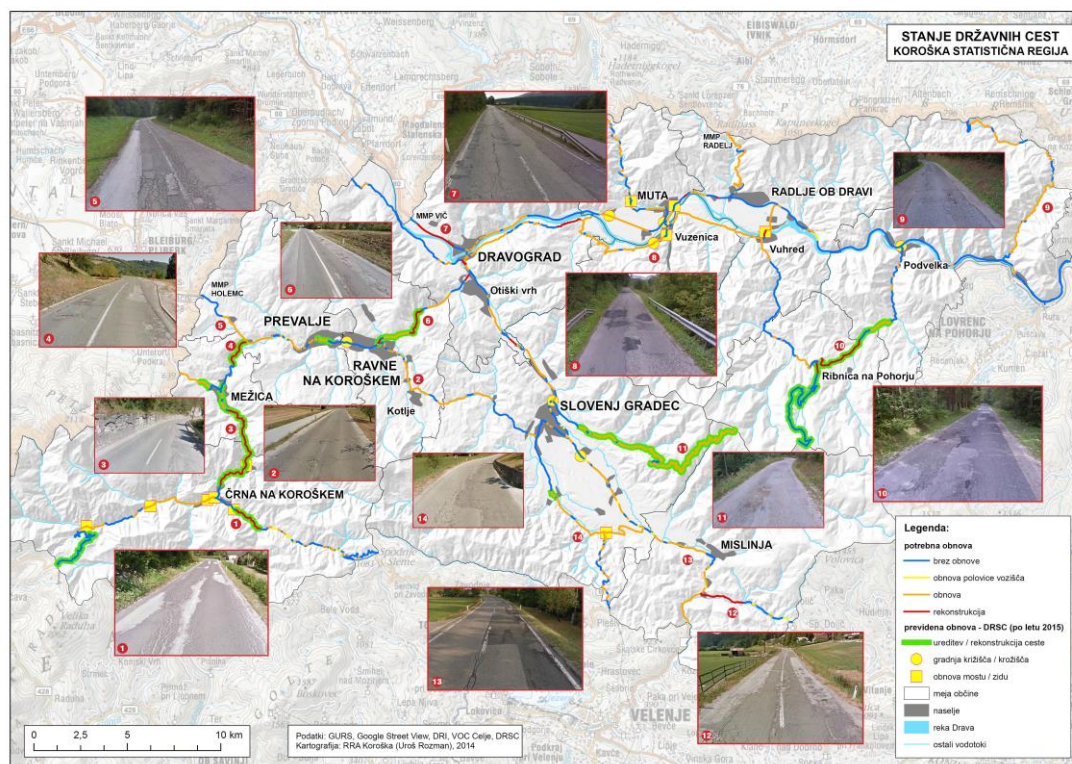
Slika 9: Zemljevid praznih prostorov v središču mesta Slovenj Gradec (Lorber, 2015)

Slika št. 9 prikazuje prazne pritlične prostore v mestnem središču. Te lokacije bi bile potencialno lahko primerne za zapolnitev z začasnimi najemniki, ki bi s svojo prisotnostjo vnesli pestrost in energijo v sicer vedno bolj izpraznjen center mesta. V samem mestnem središču je prav tako veliko število praznih podstrešij, ki bi z obnovami lahko bila primerna za nova stanovanja, ki jih v mestu primanjkuje, ob enem pa bi s prihodom mladih družin oživili mestno središče. Največjo težavo predstavlja predvsem lastništvo, ki je v večjem delu privatno.

2.1.2 Promet

Prometno omrežje v občini sestavljajo državne, občinske in gozdne ceste ter kolesarske poti. S prometnega vidika je za mesto Slovenj Gradec in celotno Koroško najpomembnejša glavna cesta G1-4. Glavna prometnica poteka od Dravograda, v območju Slovenj Gradca prevzame vlogo vzhodne mestne obvoznice, se nadaljuje po Mislinjski dolini do Velenja ter AC priključka Arja vas. Druga pomembnejša cesta v območju mesta Slovenj Gradec je R1-227, ki povezuje naselje Kotlje in Ravne na Koroškem. Celjska in Podgorska cesta, ki sta del državne ceste R1-227, v območju mesta prevzemata funkcijo mestne ceste in tranzitne ceste za vozila iz smeri Kotelj.

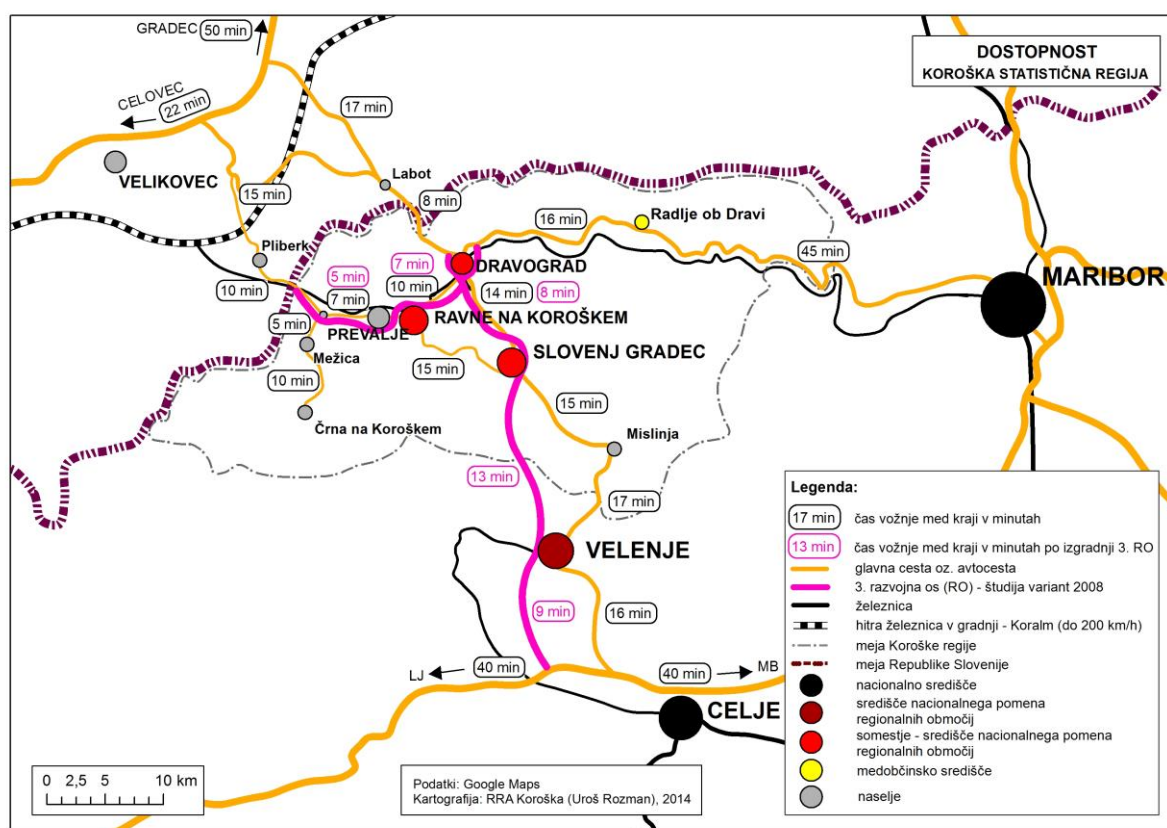
Državne ceste: Analiza stanja vozišč iz leta 2014, ki jo je opravila RRA Koroška, je pokazala, da je, od skupno 271 km državnih cest na Koroškem, obnove potrebnih več kot 126 km oz. 47 %. Modernizacije makadamskih državnih cest v tej študiji niso bile upoštevane, čeprav bi bile po podatkih DRSC potrebne. Ob upoštevanju tega dejstva, bi odstotek cest potrebnih obnove presegel 50 %. Od skupno 71,8 km glavnih cest I. kategorije, je obnove potrebne več kot 26 km. Veliko bolj poškodovana je cesta G1-4, saj je obnova potrebna na 15,3 km od skupno 27,7 km. V zelo slabem stanju so tudi druge kategorije cest, glavna cesta II. reda je potrebna obnove na več kot 50 %, regionalne ceste so potrebne obnove na 72,2 km od skupno 141,3 km. Od 126 km obnove potrebnih cest, jih je 22 km v kritičnem stanju, skoraj polovica preostalih pa v zelo slabem stanju.

Slika 10: Stanje prometnega omrežja državnih cest leta 2014

3. razvojna os: Dostopnost regije do osrednje Slovenije in stanje državnega prometnega omrežja znotraj regije ostajata povsem neustrezna. Proces vzpostavljanja 3. razvoje osi v obliki nove državne ceste med avtocesto A1 in mejo z Republiko Avstrijo, razdeljen na 4 državne prostorske načrte (DPN), stagnira. Leta 2013 je bil sprejet zgolj DPN na odseku med priključkom Velenje jug in Slovenj Gradec jug. V Strategiji razvoja prometa v RS, ki je bila sprejeta leta 2015, je za zagotovitev boljše dostopnosti Koroške zapisan naslednji ukrep: »Kar najbolj se posodobi oz. nadgradi obstoječa prometna infrastruktura. Gre predvsem za posege vanjo. Le v posameznih primerih oz. tam, kjer ustreznega standarda tako ni mogoče zagotoviti, se preuči možnost izvedbe posegov zunaj obstoječe prometne infrastrukture.«

Časovna oddaljenost Slovenj Gradca od Ljubljane ali Maribora po obstoječem omrežju cest znaša več kot 70 minut. Oddaljenost do avtoceste (cca. 40 km) znaša več kot 40 minut tako v smeri A1 (Slovenija), kot v smeri A2 (Avstrija), kar je največ med vsemi mestnimi občinami v Sloveniji. Izgradnja 3. razvojne osi je tako nujna za boljšo konkurenčnost samega mesta kot celotne regije. Z izgradnjo hitre ceste po Študiji variant iz leta 2008, bi se čas vožnje do avtoceste A1 zmanjšal s trenutnih 45 minut na cca. 20 minut. Dostopnost Slovenj Gradca je kljub odličnemu strateškemu položaju med dvema prometnima koridorjema slaba zaradi neustreznih prometnih povezav. Veliko priložnost za regijo ter mesto Slovenj Gradec bi v prihodnje lahko predstavljala hitra železnica (Koralm) v Avstriji (zaključek gradnje v letu 2023) in izgradnja logističnega centra v neposredni bližini državne meje.

Slika 11: Časovna oddaljenost koroških mest pred in po predvideni izgradnji 3. razvojne osi

Južna obvoznica: V preteklosti je bilo pripravljenih večje število prometnih študij o umestitvi južne obvoznice. Ta bi razbremenila ceste v mestu in odstranila tranzitni promet. Posledično bi lahko obstoječo državno cesto R1-227, ki poteka skozi mesto, preuredili v uporabnikom prijaznejšo, s poudarkom na kolesarjih in pešcih.

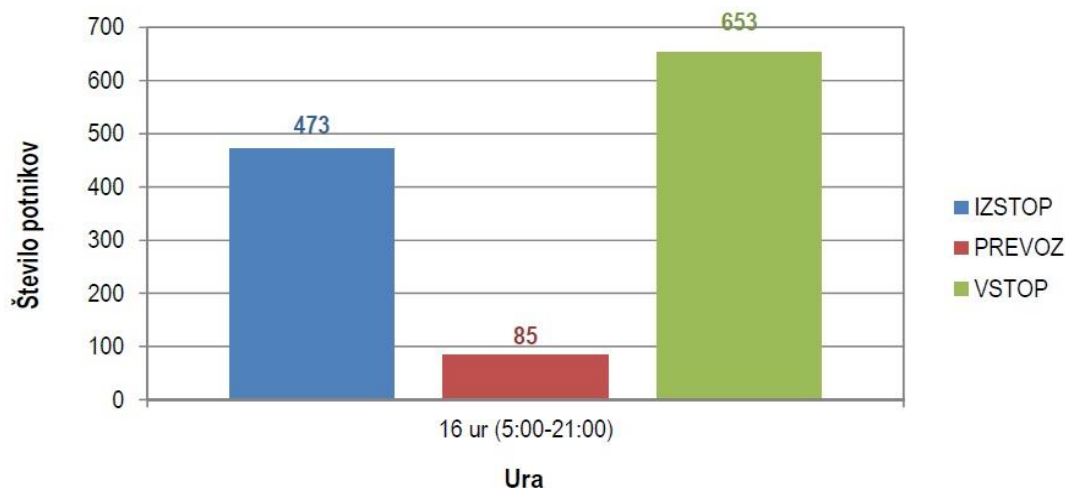
Motorizacija: Stopnja motorizacije v MO Slovenj Gradec je bila leta 2013 – januarja 518 avtomobilov/1000 prebivalcev, kar je primerljivo s slovenskim povprečjem (1,9). Povprečna starost osebnih avtomobilov je bila 8,9 let in je skladna s slovenskim povprečjem.

Letališče: V neposredni bližini Slovenj Gradca, v Mislinjski Dobravi, je tudi športno letališče.

Železnica: Naselja in zaselki v občini niso neposredno vezani na železniško omrežje, čeprav je nekoč tu že potekala železniška proga, ki je bil ukinjena leta 1968, je lokalna želja po vzpostavitvi vsaj primestne železnice vse bolj prisotna. Najbližji postaji sta v Dravogradu in Velenju. V prihodnje bi bilo smiselno razmišljati o ponovni vzpostavitvi železniške povezave, še posebej v smeri Dravograda.

Javni potniški promet: V Slovenj Gradcu ni organiziranega mestnega javnega prometa, dobro pa je razvejan primestni promet in medkrajevni potniški promet. V neposredni bližini centra mesta je glavna avtobusna postaja v bližini samega središča, kar je ugodno z vidika šolskih središč, saj so glavni uporabniki javnega prometa šolarji. Na dan na glavni postaji izstopi in vstopi skupaj okoli 1000 potnikov. Avtobusna postajališča so ob glavni cesti in regionalnih cestah ter ob lokalnih cestah. Vse avtobusne linije, ki potekajo skozi mesto, se ustavijo na glavnem avtobusnem postajališču Slovenj Gradec in na postajališču Železniška postaja ob Celjski cesti. Primestne linije v smeri Kotelj imajo dodatno postajališče ob Celjski in Podgorski cesti v bližini stanovanjskih sosesk in šolskih objektov. Potek linij odgovarja gravitaciji dnevnih migrantov (povezava zaledja z zaposlitvenim središčem – mestom Slovenj Gradec). Pri javnem avtobusnem potniškem prometu so potrebne izboljšave predvsem na segmentu časovne dostopnosti (interval voženj, hitrost prevoza) pa tudi na drugih determinantah kvalitete prevoza (geografska dostopnost in dosegljivost, udobnost, cene itd.) (Guzelj, 2013).

Grafikon 1: Vrednosti potniških tokov skozi glavno avtobusno postajo

Vir: (Guzelj, 2013)

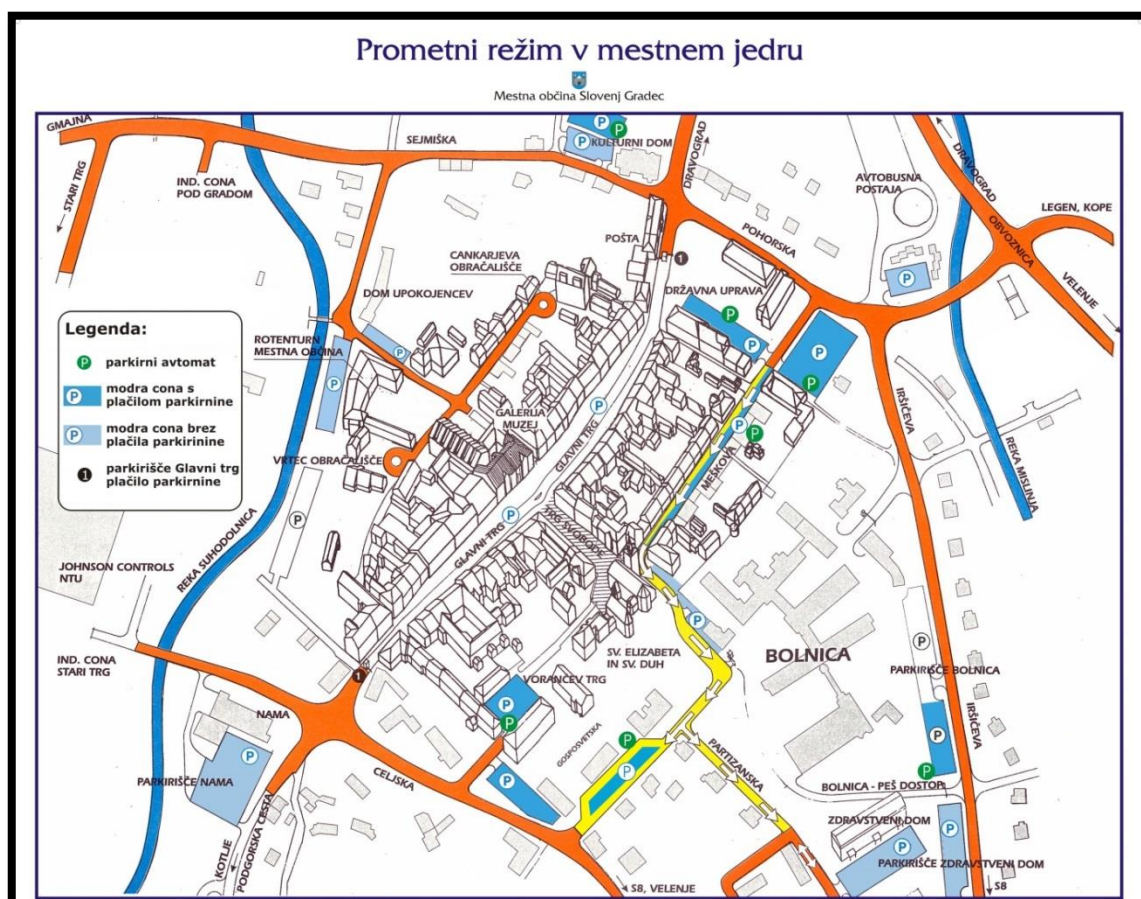
Kot je razvidno iz grafikona 1, skoraj vsi potniki vstopijo in izstopijo na glavni avtobusni postaji. Glavnina potnikov vstopa med 6.00 in 8.00 uro, izstopa pa med 12.00 in 15.00 uro. To pomeni, da javni promet služi predvsem vožnjam v šolo in delno na delo, za druge namene pa je v glavnem nezanemljiv.

V preteklosti je MOSG pilotno uvedla mestni potniški promet, vendar se projekt ni spremenil v trajen ukrep, saj je bila uporaba mestnega potniškega prometa manjša od pričakovanj. Po pilotnem projektu žal ni bila izvedena analiza vzrokov za tako slab odziv prebivalcev, zato bi

bilo v prihodnje smiselno uvesti ponovno pilotno uvedbo mestnega potniškega prometa z analizo rezultatov.

Mirujoč promet: Mesto Slovenj Gradec je pričelo z aktivno politiko urejanja mirujočega prometa v letu 1992, ko je bila izdelana prometna študija Prenova starega mestnega jedra Slovenj Gradca, na podlagi katere se je leta 1993 spremenil prometni režim v zgodovinskem mestnem jedru s ciljem omejitve tranzitnega prometa preko Glavnega trga, ki je kljub izgrajeni vzhodni obvoznici še vseeno potekal v smeri stare magistralne ceste. Leta 1996 se je prometni režim na Glavnem trgu ponovno spremenil z uvedbo plačljivega parkiranja v samem središču mesta.

Drugo bistveno spremembo je mesto na področju mirujočega prometa sprejelo in doživelo v letu 2000, ko se je pričel uvajati sistem kratkotrajnega in plačljivega parkiranja. Tega leta so bili v širšem mestnem jedru postavljeni tudi prvi parkirni avtomati. Sam sistem časovno omejenega parkiranja se je skozi leta spreminjal in dopolnjeval, predvsem s tem, da se je usklajevala ponudba s povpraševanjem.

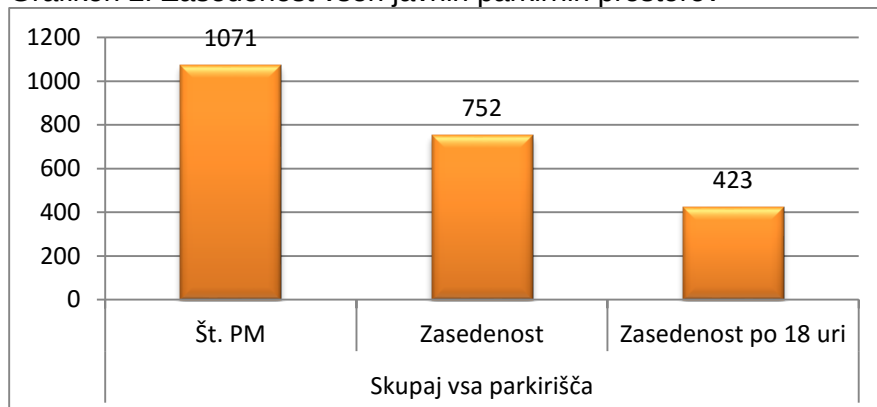

Slika 12: Lokacije parkirnih mest v ožjem središču mesta (Referat za promet).

V mestu je 1.095 javnih parkirnih prostorov, ki so glede na režim parkiranja različno urejeni. Plačljivih je 447 parkirnih mest, kar predstavlja 41 % vseh parkirnih mest. Časovno omejeno parkiranje na 2 uri je urejeno na 326 parkirnih mestih, kar predstavlja 30 % vseh parkirnih mest. Prosto parkiranje pa je urejeno na 322 parkirnih mestih ali na 29 % vseh parkirnih mest.

Povpraševanje po parkirnih mestih se v zadnjih desetih letih ni bistveno spremenilo, na kar vpliva tudi prometna politika mesta, ki letno usklajuje ponudbo s povpraševanjem.

Grafikon 2: Zasedenost vseh javnih parkirnih prostorov

Vir: MOSG

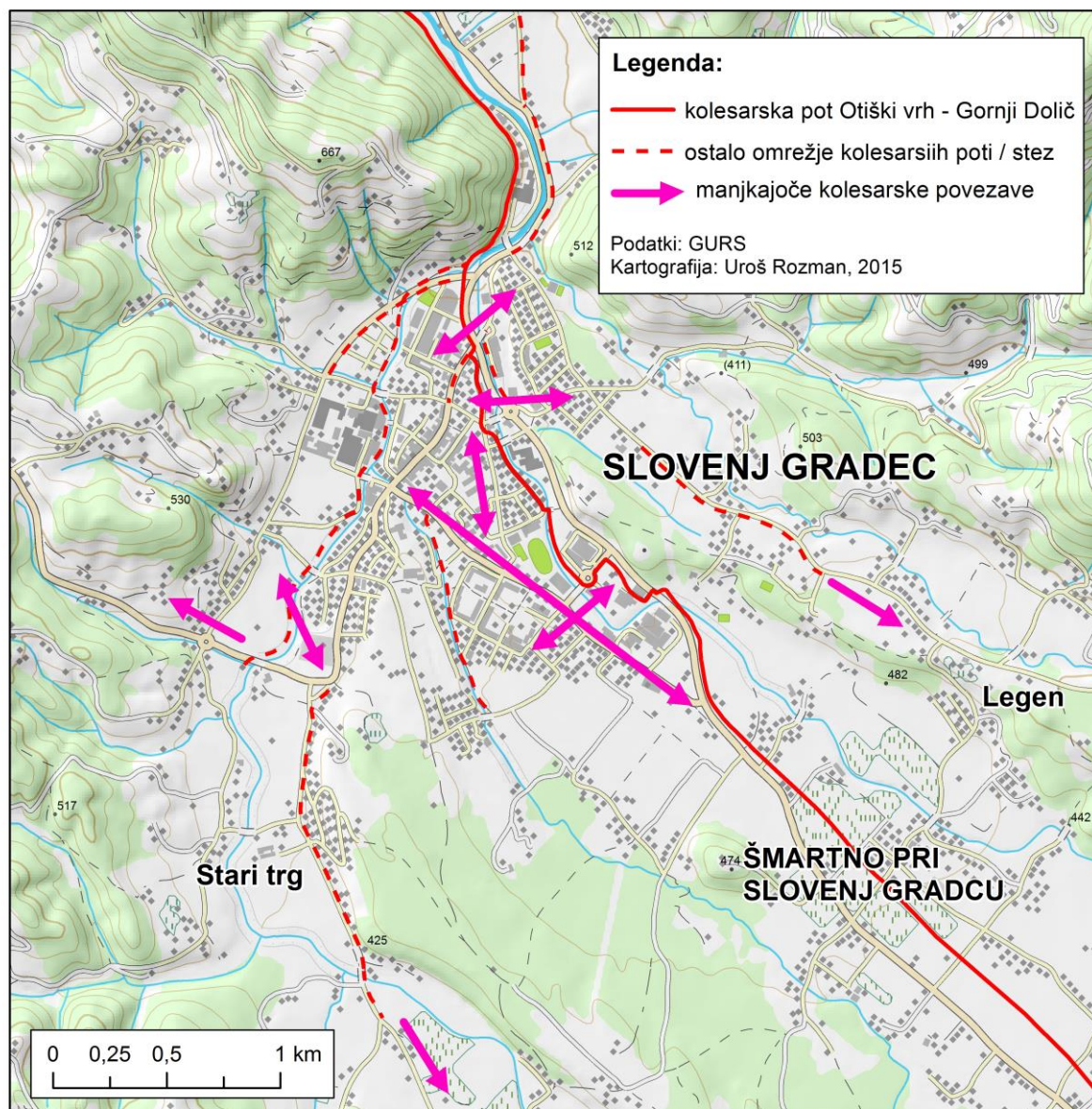
Največje pomanjkanje parkirnih mest je na območju Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, kamor dnevno prihaja na preglede v ambulate med 300 do 620 bolnikov iz celotne regije in izven. Izven ožjega mesta je največje pomanjkanje parkirnih površin na območju stanovanjske soseske na jugu mesta. V tej soseski živi 30 % vseh prebivalcev mesta. Blokovni del stanovanjskega naselja S-8 je mogoče umestiti v pravokotnik s stranicama 400 m x 230 m. Gre torej za stanovanjsko naselje visoke gostote, katerega projekt je bil ob nastanku in realizaciji (1972) deležen številnih pohval in strokovnih priznanj. Izpostavljena je bila predvsem kvalitetna urbanistična zasnova z obsežnimi zelenimi površinami in – za takratna merila – sodobne oblikovne zasnove stanovanjskih tlorisov. Ena redkih kritičnih pripomb urbanistične zasnove S-8 je takrat bila »predimenzioniranje« prometnih površin – tako uličnih profilov kot površin za parkiranje osebnih vozil.

Slika 13: Predlog prometne ureditve stanovanjskega naselja leta 2010 (Referat za promet)

Kolesarsko omrežje in pešpoti: MOSG ima relativno dobro razvito kolesarsko omrežje, ki povezuje mesto s svojim zaledjem. Sestavlja ga kolesarska pot po Mislinjski dolini, ki je umeščena po trasi opuščene železniške trase (povezuje Dravograd in Mislinjo) ter kolesarski stezi ob državni cesti RT-932 (povezava v smeri Legna) in ob državni cesti R3-696

(povezava v smeri Podgorja). Primestne kolesarske poti so slabo povezane z mestom oz. mestno kolesarsko infrastrukturo. Skupna dolžina kolesarskih poti, stez in pasov znaša skupno 13 km. V prihodnje bi bilo potrebno nadgraditi obstoječe omrežje, kjer bi morala MOSG večji poudarek nameniti predvsem razvoju celovitega mestnega kolesarskega omrežja, brez prekinitev in s povezavami z bližnjimi naselji (npr. Podgorje, Stari trg, Pameče).

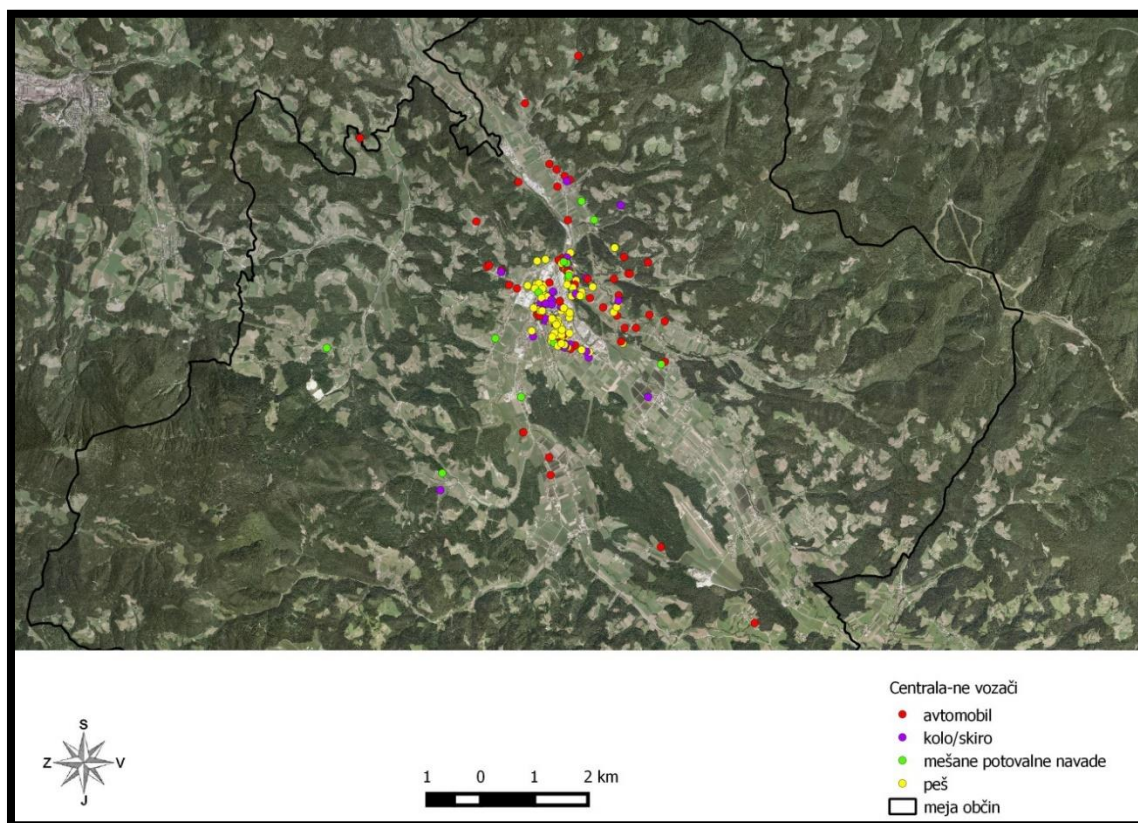

Slika 14: Obstoječa kolesarska infrastruktura in manjkajoče kolesarske povezave

Hoja je najprimernejša oblika mobilnosti na razdaljah krajših od 2 km. Mesto SG je zaradi svoje majhnosti zelo primerno za hojo. Pločniki so v večini primerov dobro urejeni, vendar bi bilo potrebno urediti nekaj nevarnejših odsekov.

Tako kot pri kolesarskem prometu so tudi pri peš prometu določeni predeli mesta dobro urejeni, samo mestno jedro je primer dobre prakse. Kljub temu bi bilo predvsem na Glavnem trgu potrebno radikalno zmanjšati avtomobilski promet in število parkirišč ter tako več prostora prepustiti pešcem in kolesarjem. Določeno težavo predstavlja tudi dejstvo, da obstoječa obvoznica ločuje prostor in močno otežuje povezavo rekreacijskega območja bazena in Druge osnovne šole s svojim naravnim zaledjem, ki je vzhodno od obvoznice.

Potovalne navade: Mesto Slovenj Gradec je kot relativno majhno mesto idealno glede 5-minutne dostopnosti s kolesom znotraj kolesarskega obroča s premerom do 3 km kot tudi za pešačenje. Mesto vsekakor mora nadaljevati trend izgradnje kolesarske infrastrukture znotraj samega mesta, ki je zanj bistveno bolj primeren, kot pa npr. uvajanje sistema P + R, ki je za uporabnika v majhnem mestu neprivlačno. Razvijanje in uveljavljanje ukrepov trajnostne mobilnosti v majhnem mestu, kot je Slovenj Gradec, je bistveno drugačno kot v večjih mestih, kjer so sistemi P + R ali samo mestni javni potniški promet bistveno atraktivnejši za prebivalce in obiskovalce mesta.

Slika 15: Analiza potovalnih navad osnovnošolskih otrok (Šolski potovalni načrt)

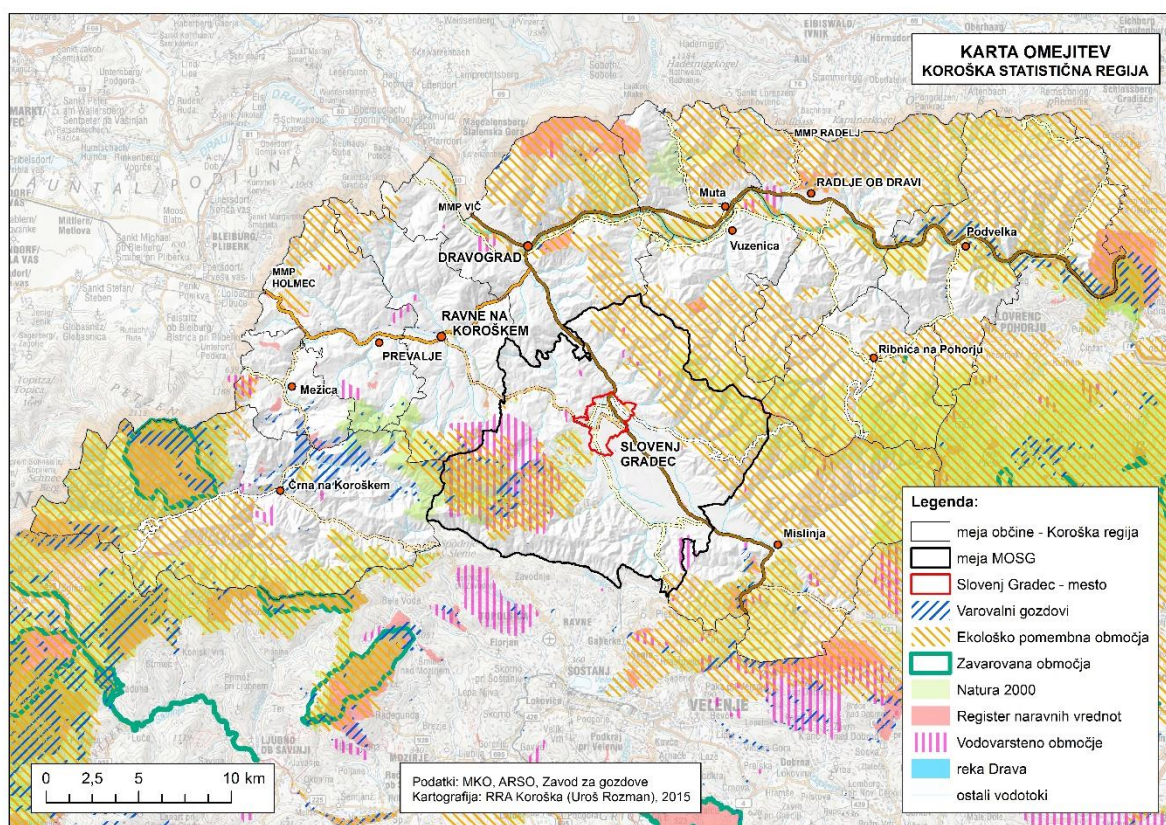
Spreminjanje potovalnih navad se v zadnjem času izrazito kaže pri osnovnošolskih otrocih, ki so pričeli množično uporabljati skiroje za prihod v šolo in na popoldanske aktivnosti, saj je mesto idealno za tovrstna potovanja (majhnost, dostopnost, urejena infrastruktura za pešce).

V Načrtu trajnostne mobilnosti MOSG so bili ugotovljeni naslednji glavni problemi s področja prometa (Mesarec, 2009):

- vodenje motornega prometa skozi mestno območje, zlasti pa skozi mestno središče povzroča varnostne, okoljske in ambientalne težave;
- parkirišča niso dimenzionirana za pričakovani razvoj;
- slabša ponudba javnega prometa;
- promet v smeri Kotelj poteka po Celjski in Podgorki cesti skozi stanovanjski del mesta;
- v prihodnje je pričakovati težave s parkiranjem;
- Glavni trg preobremenjen z osebnimi avtomobili (od 9. - 12. ure);
- pomanjkljivo urejena mreža kolesarskih povezav;
- rekreacijsko območje bazena in Druge osnovne šole je odrezano od naravnega zaledja;
- dostopnost do Slovenj Gradca samo po cesti, kjer je zlasti iz smeri osrednje Slovenije in Velenja raven usluge nesprejemljivo nizka.

2.1.3 Okolje

Narava: V MOSG je lociranih 135 spomenikov lokalnega in državnega pomena (največ velike in debele lipe ter nekaj barij), vendar noben od objektov ni na območju samega mesta. Kot naravna vrednota državnega pomena je na prostoru mestne občine evidentiranih in varovanih tudi 9 jam, ležečih predvsem na jugozahodu občine, stran od mesta Slovenj Gradec. Z jugozahodne strani se približujeta mestu območji Nature 2000 – Ježevec in Razbor, a se končata pred Starim trgom. Obsežnejše območje Natura 2000 je še ne ovršnem delu Pohorja. V rob mesta pa poseže ozek pas Barbarskega potoka ob iztoku v Mislinjo. V rob mesta sega tudi ekološko pomembno območje Pohorje, ki se razteza z Legna v širokem koridorju ob Barbarskem potoku. Tudi to območje sega do desnega brega reke Mislinje.

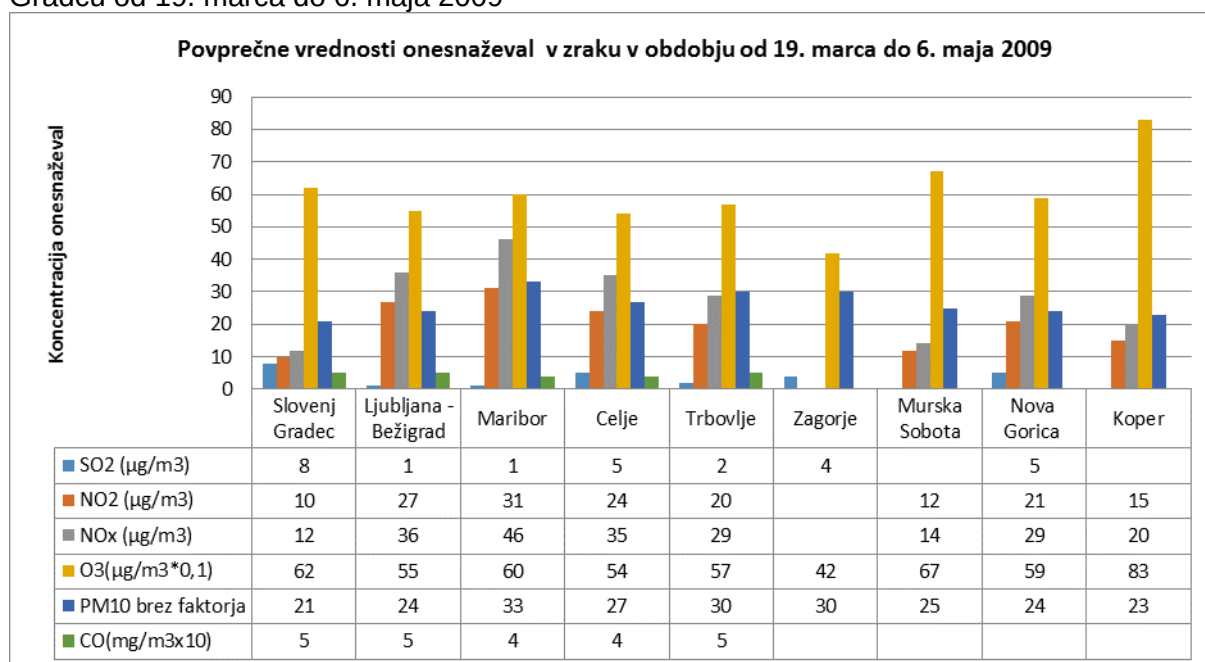

Slika 16: Karta omejitev

Zrak: Kakovost zraka je eden izmed pomembnejših vidikov stanja okolja. Na splošno je bil v Sloveniji v preteklosti z vidika kakovosti zraka največji problem žveplov dioksid, saj so ravni za več kot red velikosti presegale danes veljavne mejne vrednosti. Po izvedenih ukrepih v termoelektrarnah in industriji ter uvedbi goriv z nizko vsebnostjo žvepla, težav z žveplovim dioksidom nimamo več. Sedaj je v Sloveniji najbolj izražen problem onesnaženosti zraka zaradi čezmerne ravni delcev PM10 in ozona.

V okviru meritev kakovosti zraka na območjih, kjer ni stalnih avtomatskih postaj, se opravijo občasne meritve z ekološko-meteorološko mobilno postajo Agencije RS za okolje, z namenom, da se ugotovi stanje onesnaženosti zraka. Takšna mobilna postaja je bila postavljena v času od 19. marca do 6. maja 2009 v Slovenj Gradcu ob Homšnici.

Grafikon 3: Povprečne koncentracije onesnaževal na lokaciji mobilne postaje v Slovenj Gradcu od 19. marca do 6. maja 2009

Vir: ARSO

Z mobilno merilno napravo v Slovenj Gradcu so bili merjeni: žveplov dioksid, dušikovi oksidi, ozon, ogljikov monoksid, delci PM₁₀ in lahkoahlapni ogljikovodiki (BTX). Od delcev so bili merjeni le delci PM₁₀, to so delci z aerodinamičnim premerom pod 10 µm.

Iz poročila Meritve onesnaženosti zraka v Slovenj Gradcu od 19. marca do 6. maja 2009, v katerem je bila narejena primerjava med Slovenj Gradcem in drugimi mesti v Sloveniji (grafikon 3), je razvidno:

- onesnaženost zraka z dušikovimi oksidi je bila v Slovenj Gradcu najnižja med vsemi mesti, kjer so bile meritve opravljene v okviru študije;
- koncentracije delcev PM₁₀ so bile v Slovenj Gradcu med najnižjimi – če ne upoštevamo korekcijskega faktorja;
- koncentracije ozona v Slovenj Gradcu so na ravni tistih, izmerjenih na drugih merilnih mestih, ki niso neposredno pod vplivom prometa.

Leta 2013 se je Konvenciji županov pridružila tudi Mestna občina Slovenj Gradec in se zavežala, da na svojem področju zmanjša emisije CO₂ vsaj za 20 % do leta 2020, glede na referenčno leto 2005. Referenčno leto 2005 (Evropska komisija je za referenčno leto predlaga leto 1990 ali kasneje), je bilo izbrano predvsem zato, ker je bila v letu 2006 izdelana Energetska zasnova Mestne občine Slovenj Gradec z večino podatkov iz leta 2005.

Tabela 3: Pregled letnih emisij CO₂ in poraba energije za referenčno leto 2005.

Vir emisij CO ₂	Letna poraba energije (MWh)	Letna količina emisij CO ₂ (t):
Javne zgradbe	11.233,5	3.830,0
Stanovanjske zgradbe	102.373,2	26.308,0
Promet	86.403,5	22.137,5
Javna razsvetljava	1.100,0	613,0
SKUPAJ:	201.110,2	52.888,5

Iz tabele 3 je razvidno, da se je največ energije v letu 2005 porabilo v sektorju stanovanjskih zgradb (53 %), zato bo v prihodnosti potrebno vse zgradbe, novogradnje in večje rekonstrukcije graditi v nizkoenergijski oz. pasivni tehnologiji. Posebej bo v sektorju stanovanjskih zgradb potrebno spodbujati učinkovito rabo energije, izkoriščanje obnovljivih virov energije in zmanjšati energetske izgube pri prenosu toplote iz sistema daljinskega ogrevanja.

Raba energije za ogrevanje: Velik odstotek stanovanjskih blokov v Slovenj Gradcu se ogreva na sistem daljinskega ogrevanja. Sistem je priključen na mestno toplarno, ki za energent uporablja plin. V prihodnje bi bilo smiselno plin zamenjati z obnovljivimi viri energije ter obnoviti omrežje distribucije toplote za daljinsko ogrevanje, s čimer bi znižali stroške ogrevanja. Velike prihranke energije pri ogrevanju v večstanovanjskih blokih bi dosegli s kompletno energetsko sanacijo stavb, vendar le-ta na večjem delu še ni bila izvedena.

Glede porabe energije so problematični tudi javni objekti v MOSG. Vse obravnavane javne stavbe skupaj so v letu 2011 porabile 139.530 litrov kurilnega olja (1.395.300 kWh toplotne energije), 57.430 Sm³ zemeljskega plina (545.585 kWh toplotne energije) ter 2.114.959 kWh daljinske toplote; skupaj 4.055.844 kWh toplotne energije (Požgan, 2012). Kljub temu, da je občina v preteklosti delno sanirala nekatere javne objekte, jih je veliko število še vedno potrebne celovite ali delne energetske sanacije. Med te objekte uvrščamo:

- osnovne šole: Prva, Druga, Tretja, Pameče, Sele, Šmiklavž, Zg. Razbor;
- vrtca: Maistrova, Pameče;
- ostale javne objekte: športna dvorana, Zdravstveni dom SG, Kulturni dom SG, ŠCSG, Rotenturn – MOSG, Knjižnica Ksaverja Meška SG, Policija, Spotur, objekt – Celjska 22, objekt – Meškova 2, objekt – Pohorska 2, objekt – Meškova 21, objekt – Ozka 1 in 2.

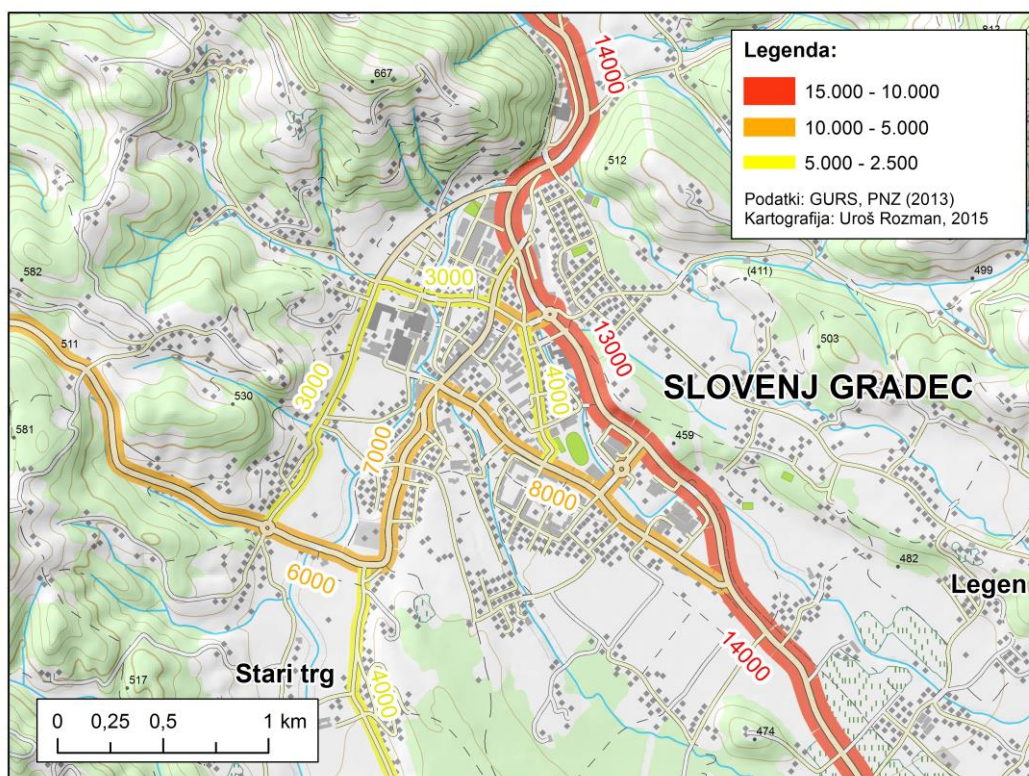
Najpogostejši predvideni ukrepi na javnih stavbah so toplotna izolacija oboda ali strehe, zamenjava fasadnega stavbnega pohištva, posodobitev toplotne postaje, vgradnja CNS ter ureditev prezračevalnega sistema. Energijo lahko prihranimo tudi z enostavnejšimi (npr. organizacijskimi) ukrepi.

Ravnanje z odpadki: Na območju MOSG nastajajo odpadki iz gospodinjstev in iz opravljanja različnih dejavnosti. Zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov je organizirano na nivoju celotne MOSG in ga izvaja Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec. Zagotovljeno je ločeno zbiranje odpadkov po sistemu "suhi", "mokri" in biološko razgradljivi odpadki in odvoz le-teh. Ločeno zbiranje odpadkov je organizirano na Zbirnem centru za odpadke v Pamečah in na 31 ekoloških otokih. Odlagališče za nenevarne odpadke v Mislinjski Dobravi, ki je v upravljanju Komunale Slovenj Gradec, je danes v postopku zapiranja. Na odlagališču se v skladu z zakonodajo izvajajo ukrepi za zmanjševanje vpliva na okolje, kot so: ustrezno tesnjenje dna odlagališča za II. in III. fazo širitve odlagališča, zbiranje in zajem odlagališčnega plina in sežig le-tega na plinski bakli, odvajanje izcednih vod in čiščenje le-teh na Centralni čistilni napravi Slovenj Gradec. Izvajajo se obratovalni monitoringi podzemnih, površinskih, izcednih in padavinskih voda, obratovalni monitoring emisij snovi v zrak za plinsko postajo – baklo, ter meritve sestave odlagališčnega plina.

Obdelavo odpadkov – to je sortiranje "suhih" odpadkov na sortirni liniji, mehansko – biološko obdelavo "mokrih" odpadkov v MBO napravi in kompostiranje biološko razgradljivih odpadkov v kompostarni ter odlaganje obdelanih odpadkov izvaja javno podjetje Kocerod d. o. o., ki je bilo ustanovljeno v letu 2012. Objekti Koceroda se nahajajo v Mislinjski Dobravi v neposredni bližini odlagališča ter na Prevaljah. V Mislinjski Dobravi so objekti obdelave odpadkov: regijska prebiralnica, MBO naprava ter kompostarna. Na Prevaljah pa je lokacija novega regijskega odlagališča.

Cilj regijskega ravnanja je zagotoviti, da se iz celotne količine 28.000 ton komunalnih odpadkov, ki letno nastanejo v regiji, večina izloči v koristne frakcije oziroma predela v gorivo in kompost, tako da se po obdelavi odloži manj kot 5.000 ton preostanka na odlagališču. V MOSG se v primerjavi z ostalimi občinami na Koroškem odloži skoraj največ odpadkov na prebivalca (54 kg), več odpadkov odloži zgolj občina Ribnica na Pohorju. V Sloveniji se je v letu 2013 odložilo povprečno 109 kg odpadkov na prebivalca. Prebivalci MOSG tako letno odložijo na odlagališču polovico manj odpadkov, kot jih odloži povprečen Slovenec (SURS, 2013).

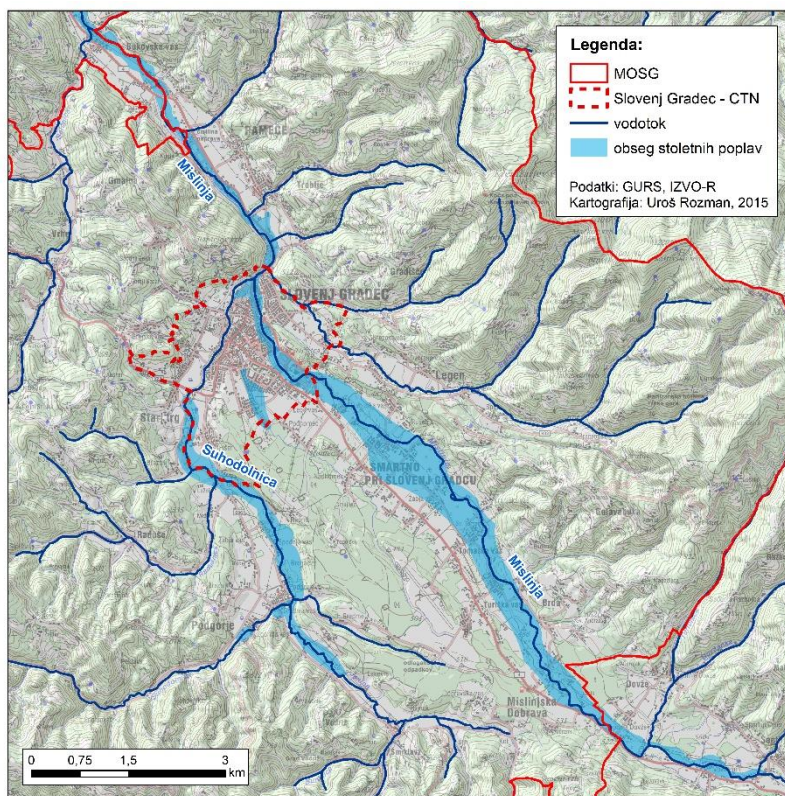
Hrup: Največja onesnaževalca s hrupom sta industrija in promet. Problematična je predvsem državna cesta R1-227, ki poteka v neposredni bližini največjega poselitvenega območja mesta. V letu 2013 je to cesto dnevno prevozilo več kot 7000 vozil. Celovite meritve hrupa za občino niso bile opravljene, prav tako ni izdelana karta hrupa. Za zmanjšanje obremenitve s hrupom je potrebno zmanjšati in umakniti promet iz mestnega središča ter izvesti ukrepe za zmanjšanje hrupa na vzhodni obvoznici, ki poteka v neposredni bližini športnega parka ter letnega kopališča. Za zmanjšanje hrupa s Celjske ulice bi bilo potrebno zgraditi južno obvoznico.

Slika 17: Povprečen dnevni letni promet (2013) na bolj obremenjenih cestah znotraj mesta

Vodotoki in poplavna območja: Reko Mislinja in njene pritoke obremenjujejo tako točkovni kot razpršeni viri onesnaževanja (poselitve in vnosi hranil), odvzemanje vode za potrebe hidroelektrarn, raba obrežnega pasu in ponekod problematične vzdolžne ureditve brežin ter uravnave struge (hidromorfološke obremenitve). Posebej problematične so male HE, ker je zaradi njih na odsekih odjema vodni režim Mislinje in drugih vodotokov nenaraven in mestoma ogroža življenje v reki živečih organizmov. Ocenjuje se, da na stanje reke točkovno onesnaževanje nima vpliva, da je vpliv na stanje voda iz razpršenih virov hranil majhen, medtem ko je vpliv hidromorfoloških obremenitev zmeren. Z vidika sonaravnosti vodnega režima in motenosti obvodnega prostora so bili kot »zelo slabo ohranjeni« kategorizirani rečni odseki z izrazito urbanim značajem in zelo spremenjenimi naravnimi hidromorfološkimi

značilnostmi (rečni odsek Mislinje v kraju Mislinja ter odseka Mislinje in Suhodolnice v mestnem jedru naselja Slovenj Gradec).

Slika 18: Poplavna ogroženost v MO Slovenj Gradec

V letu 2015 so bile izdelane poplavne karte za območje MOSG, kjer so ugotovili, da večji del poseljenega območja porečja leži na poplavno nevarnih območjih. Od leta 1924 je zabeleženih 15 večjih poplavnih dogodkov. Do zadnjih večjih poplav je prišlo novembra 2012, ko je bil na reki Mislinji v Otiškem vrhu dosežen tudi rekordni pretok ($230 \text{ m}^3/\text{s}$). V obravnavanih občinah je škoda, nastala zaradi poplav, preseгла 15 mio € (več kot 8 mio € škode je bilo le na vodni infrastrukturi). Poplavno ogroženost območja se je na reki Mislinji in pritokih zmanjševalo predvsem s povečanjem pretočnih sposobnosti struge. Z omenjenimi ukrepi se je poplavna ogroženost in pogostost poplav v porečju Mislinje na splošno zmanjšala, predvsem na odseku, kjer Suhodolnica teče skozi mesto (Smilijan, 2015).

Slika 19: Poplavna ogroženost mesta Slovenj Gradec (Zidarič, 2015)

V MSG bi ob 100-letnih vodah še vedno poplavlilo velik del območja ob Mislinji ter ob vodotoku Homšnica. Na žalost pa se je z razširitvami struge povečal odtok visokih voda na dolvodno ležeča območja, zaradi česar se iz pokrajine odvede še kako potrebne vodne količine. Nevarnost poplav bo vedno obstajala, saj je prevodnost strug zagotovljena le do izbrane meje pretoka, z leti pa se lahko tudi zmanjšuje. Pogostost pojava visokih voda se bo v prihodnosti večala tudi zaradi podnebnih sprememb, lokalnih zamašitev profilov in novih neustreznih objektov v ali ob strugi. V študiji poplavnih kart iz leta 2015 je predlagano zmanjševanje poplavne ogroženosti preko preprečevanja hitrega odtoka voda iz povirij in zalednih površin ter z zadrževanjem večjih količin vode tam, kjer je ogroženost najmanjša (vodo skozi naselja hitro odvedemo in jo dolvodno tudi zadržimo) (Smilijan, 2015).

Vodooskrba: Na območju MOSG je znotraj javne službe oskrbe s pitno vodo 8 vodooskrbnih sistemov (VS): VS Slovenj Gradec – Suhi Dol s 1053 prebivalci, VS Mislinjska Dobrava 1197, VS Pameče 818, VS Sele, 340, VS Grajska vas – 196, VS Graška Gora 144, VS Razbor 128 in VS Partizanka brez stalno prijavljenih prebivalcev. Daleč najpomembnejši in največji je VS Slovenj Gradec – Suhi Dol, ki s pitno vodo oskrbuje 60 % prebivalcev v MOSG. Skupaj se iz javnih vodovodov s pitno vodo oskrbuje 77 % prebivalcev v MOSG. Za vse vodne vire je bil pripravljen Predlog strokovnih podlag za pripravo akta o zavarovanju vodnih virov na območju Mestne občine Slovenj Gradec (Geološki zavod Slovenije, 2006). Dne 29. 7. 2015 je bila sprejeta Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Ur. l. RS, št. 56/2015). Najpomembnejši vodni viri na območju MOSG se napajajo iz vodnega telesa Uršlja gora – vzhod, to so Žnidarjevi mlini 1 do 4, zajetje Smolška raven in črpalne vrtine SD-1/90, SD-2/91, SD-5/92, V-1/92. Skupna količina zaloga vode v navedenih vodnih virih znaša 86,4 l/s, potencialno neizkoriščenih vodnih virov je 66,3 l/s. Viri z največjo izdatnostjo Smolška raven in Žnidarjevi mlini 1-4 so lahko občasno mikrobiološko oporečni, prav tako se vsakoletno ob izdatnem deževju pojavljajo težave z zakalitvijo navedenih virov, posledica je povečana motnost pitne vode in tveganje za pojav mikroorganizmov v kalni (motni) vodi. V primeru povečane motnosti pitne vode je postopek priprave vode s kloriranjem neučinkovit, zato je v teh primerih za zagotovitev varne vodooskrbe nujen ukrep o prekuhavanju pitne vode pred uporabo. Za ureditev filtrirne naprave na sistemu je izdelan projekt Čistilna naprava za pitno vodo (št. projekta 1091/2014 (Esotech, 2014)). Dolžina vodovodnega omrežja na vodooskrbnem sistemu Slovenj Gradec – Suhi Dol znaša 144,023 km, kar predstavlja 58 % celotnega vodovodnega omrežja v MOSG. V zadnjih letih je potekala intenzivna zamenjava dotrajanih salonitnih vodovodnih cevi. Od leta 2000 do 2011 je bilo zamenjanih 16,7 km od skupno 17,4 km salonitnih cevi. Nove zamenjane cevi so pretežno polietilenske (PE) in duktilne, 2,6 km salonitne vodovoda Suhi Dol – Podgorje pa je izključen iz uporabe. V srednjeročnih načrtih Komunale Slovenj Gradec (do leta 2021) je planirana obnova vodovodnega sistema v skupni dolžini 7,212 km (Srednjeročni investicijski načrt 2015–2021, Komunala Slovenj Gradec, maj 2015).

Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne in padavinske vode: Za območje MOSG je bila v letu 2006 zgrajena Centralna čistilna naprava (CČN) Slovenj Gradec. CČN Slovenj Gradec je naprava s kapaciteto 20.300 populacijskih enot (PE) in je locirana v naselju Pameče, dolvodno od Slovenj Gradca ob reki Mislinji. Je klasična ČN za komunalne odpadne vode in vključuje mehansko ali primarno čiščenje in biološko ali sekundarno čiščenje odpadne vode. Mehansko čiščenje vključuje fine grablje, peskolov ter lovilec maščob. Tako prečiščena odpadna voda odteka v biološko stopnjo v dva aeracijska bazena. Sledi naknadni usedalnik, kjer se blato posede. Na ČN je naprava za sprejem grezničnih gošč iz obstoječih greznic in blata iz malih komunalnih čistilnih naprav in objekt za dehidracijo blata (centrifuga). Objekta za mehansko stopnjo in dehidracijo blata sta odzračevana, zrak se čisti na biofiltrih. Do 31. 12. 2015 je v skladu z zakonodajo potrebno urediti še terciarno čiščenje odpadne vode oz. odstranitev hranil iz odpadne vode na ČN. Na ČN je bilo v letu 2014 priključenih 10012 prebivalcev, učinek čiščenja je znašal po parametru KPK 92,73 % ter po parametru BPK5 pa 94,25 %, kar pomeni, da naprava deluje dobro. Cilj

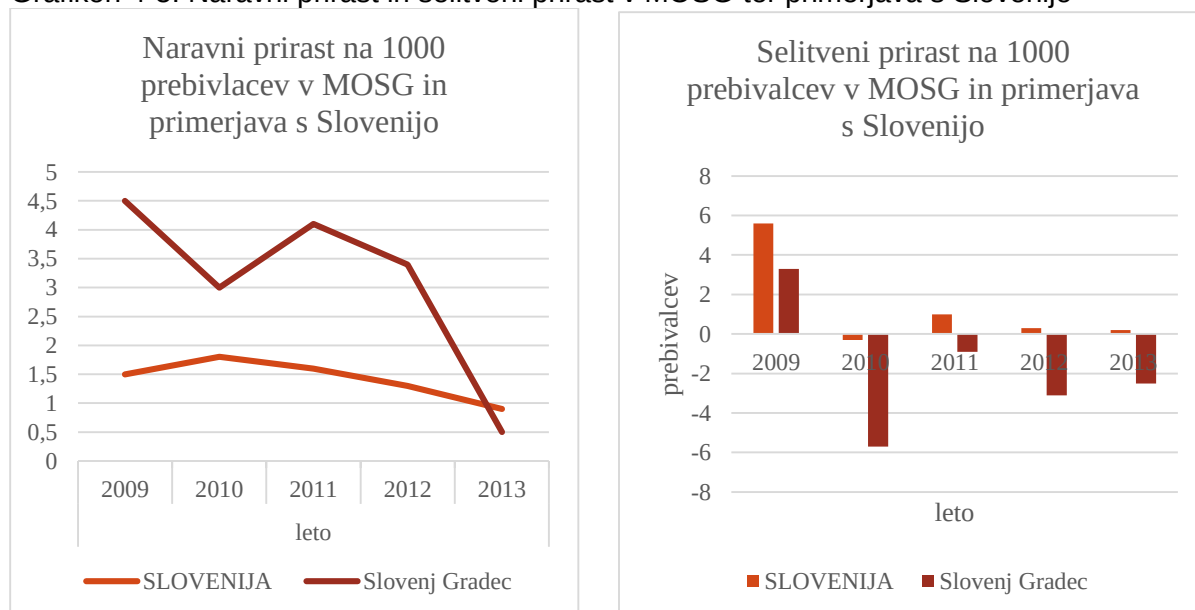
delovanja naprave je izboljšanje kvalitete površinskih vodotokov v MOSG. Ocenjeno je, da se bo stanje po določenem časovnem obdobju izboljšalo, stanje kvalitete reke Mislinje za ½ do 1 kvalitetnega razreda, stanje Suhodolnice pa za 1,5 do 2 kvalitetnega razreda, odvisno tudi od hidroloških razmer (Poročilo o vplivih na okolje zaradi izgradnje čistilne naprave za čiščenje mešanih komunalnih odpadnih vod v Slovenj Gradcu, Hidroinženiring februar 2000). Skupna dolžina kanalizacijskega omrežja v MOSG je 164,436 km, od tega večino omrežja predstavlja fekalna kanalizacija – 88, 645 km (54 %), meteorne kanalizacije je 33,342 km (20 %) ter 42,449 km je mešane kanalizacije (26 %). Mešan kanalizacijski sistem je večinoma v samem mestu Slovenj Gradec. Kanalizacijski sistem se v naselju Pameče zaključi s CČN Slovenj Gradec.

2.2 Družba

2.2.1 Demografija

Število prebivalcev MOSG se je v zadnjih petih letih povečalo z 16.662 prebivalcev julija 2009 na 16.801 decembra 2014, kar predstavlja 0,82 % prebivalcev Slovenije in 23,5 % prebivalcev Koroške. MSG ima 7.479 (2014) prebivalcev, kar predstavlja skoraj polovico oz. 45 % prebivalstva občine.

Grafikon 4-5: Naravni prirast in selitveni prirast v MOSG ter primerjava s Slovenijo

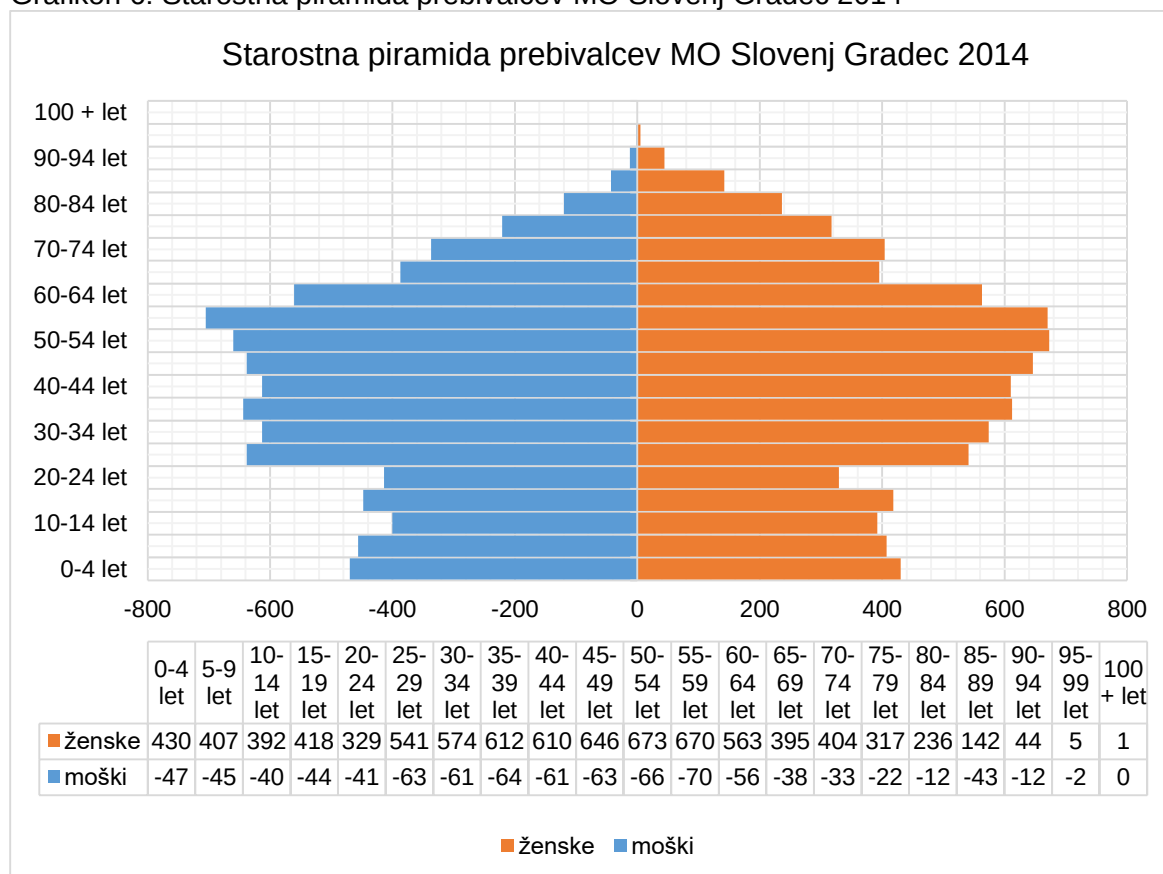
Vir: SURS

Prebivalstvo v MOSG se je v zadnjih letih nekoliko zvišalo, kar je posledica nadpovprečnega naravnega prirasta med leti 2009 in 2012. Selitveni prirast je bil pozitiven zgolj v letu 2009, negativen trend pa se je nadaljeval med leti 2010 in 2013. Zaskrbljujoč je predvsem naravni prirast v letu 2013, ko je padel pod slovensko povprečje in je znašal zgolj 0,5 prebivalca na 1000 prebivalcev. Upoštevajoč negativen selitveni prirast v letu 2013, se kaže negativen trend, ki bo, v kolikor se bo nadaljeval, negativno vplival na število prebivalcev v občini. Indeks staranja prebivalstva se je iz leta 2009, ko je znašal 96,4, v letu 2015 povišal na 105,9. Kljub temu je še vedno nižji od slovenskega povprečja, ki je leta 2015 znašal 121,4.

Posledica ugodne naravne rasti v zadnjih petih letih je povečanje števila mladih do 10 let. Demografska analiza je pomembna za načrtovanje bodočega razvoja občine, njene

infrastrukture in javnih storitev. Pretekli demografski razvoj se odraža v sedanji starostno-spolni sestavi prebivalstva MOSG. Starostna piramida nam najbolj nazorno pokaže, kakšen je bil pretekli demografski razvoj in kakšen je demografski potencial občine. Brez izdelave projekcije ocenimo, da se število rojstev v občini ne more povečevati, ker bo število žensk v rodni dobi čez deset, dvajset let bistveno nižje. K večjemu številu rojstev lahko prispeva priseljevanje mlajšega prebivalstva, ki pa lahko s svojo številčnostjo prispeva le k ohranjanju sedanjega števila rojstev. V občini je tako leta 2014 živelo 1444 žensk v starosti 20 do 34 let (ko je rodnost najvišja), deklic v starosti nič do 14 let pa 1229 ali več kot 200 manj. Kljub temu, da je danes MOSG še nad demografskim pragom, pa demografska prihodnost ni prav svetla. V kolikor v MOSG ne bo prišlo do spremembe pri migracijskih tokovih, se bo število prebivalcev po naravni rasti začelo zniževati (negativna naravna rast).

Grafikon 6: Starostna piramida prebivalcev MO Slovenj Gradec 2014

Vir: SURS

Lahko pa pričakujemo tudi velike spremembe v demografski sestavi prebivalstva. Zaradi zelo številčnih povojnih generacij lahko pričakujemo zelo močan porast števila starejšega prebivalstva. Zaradi znižanja skupnega števila prebivalcev se pričakuje še hitrejši porast deleža starejšega prebivalstva. Le-ta danes v MOSG znaša med 16 in 17 %, kar je pod slovenskim povprečjem. Zaradi nizke rodnosti pa se bo znižalo število in delež mladine. Ker indeks staranja odraža razmerje med starejšo in mlajšo populacijo, je seveda razumljivo, da se bo njegova vrednost bistveno zvišala.

2.2.2 Šolstvo

Izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva starega 15 in več let se je v letih 2011–2014 bistveno izboljšala. 20 % delovno aktivnega prebivalstva ima višjo ali visoko izobrazbo, kar je za 7 % kot pred petimi leti. Hkrati pa se je delež delovno aktivnega prebivalstva z

osnovnošolsko izobrazbo ali manj v enakem obdobju znižal kar za 8 %. Izobrazbena struktura prebivalstva je primerljiva s povprečjem v Sloveniji, z razmerjem med višješolsko in visokošolsko, srednješolsko ter osnovnošolsko v razmerju 20:53:27. V letu 2013 je študiralo 858 prebivalcev MOSG, od tega 144 izredno.

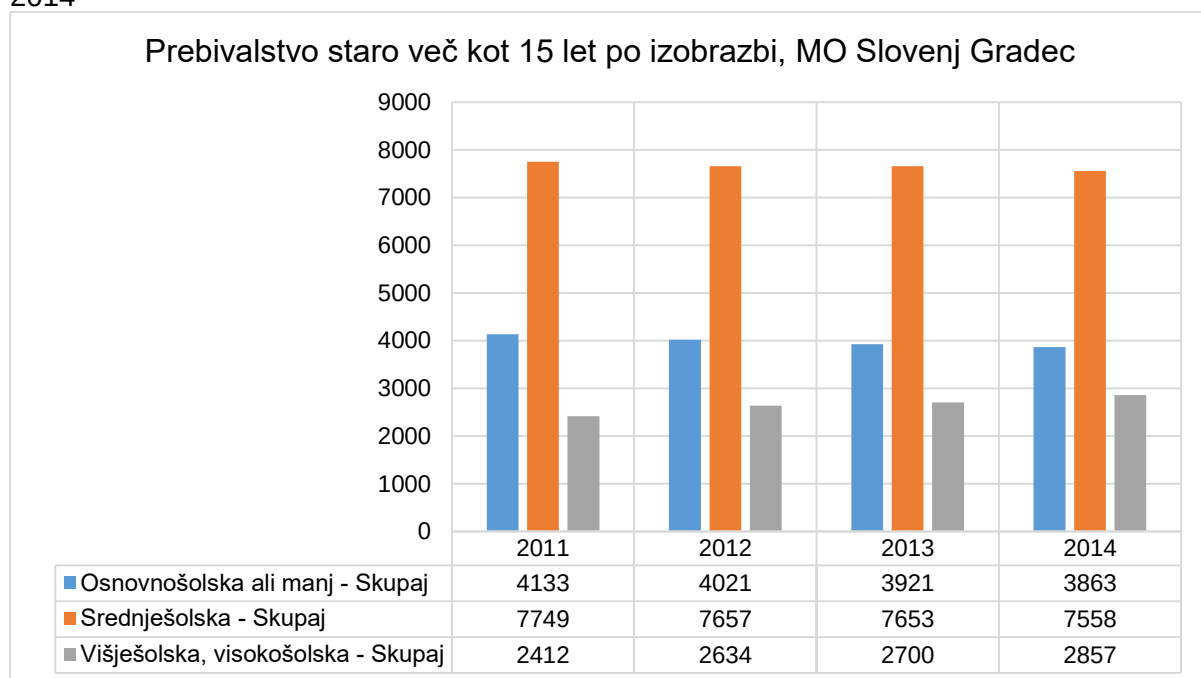
V MOSG so 1 vrtec, ki deluje na 8 različnih lokacijah, 4 osnovne šole, 4 podružnične šole, šola za otroke s posebnimi potrebami, glasbena šola (ki je v letu 2015 dobila nove prostore) ter zasebna glasbena šola Gvido. Vrtec je v letu 2013 obiskovalo 643 otrok, osnovno šolo pa 1417 šolarjev. Tako vrtci kot osnovne šole so potrebni manjših in večjih obnovitvenih del ter v posameznih primerih razširitev zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet.

Srednje in višja strokovna šola so združene v Šolski center Slovenj Gradec, ki združuje Srednjo šolo Slovenj Gradec in Muta, Višjo strokovno šolo, Gimnazijo in Srednjo zdravstveno šolo. Šolski center je v šolskem letu 2014/2015 skupaj obiskovalo 1.351 dijakov, od tega 225 na lokaciji Muta. Šolski center Slovenj Gradec že dalj časa najema prostore od Mestne občine Slovenj Gradec za izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela, in sicer na Gospodarski 4 in Pod gradom 4. V načrtu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je predvidena izgradnja novih prostorov za potrebe centra (gradnja je načrtovana na območju, ki je v poglavju 2.1.1. označeno kot obsežnejše degradirano območje med Celjsko cesto in Šolskim centrom), in sicer:

- zgradbe šole, kjer se bi izvajali programi zdravstvene nege, gastronomije in turizma ter lesarstva,
- telovadnice in
- lesarske delavnice.

Visokošolske inštitucije predstavljata Visoka šola za tehnologijo polimerov (VŠTP) in Visoka šola za zdravstvene vede. VŠTP je edina visokošolska inštitucija v Sloveniji, ki izobražuje strokovnjake na področju polimerov. Ocenjujemo, da so težave študentov v Slovenj Gradcu predvsem pomanjkanje študentskega doma, ki ga z 10 posteljami trenutno delno rešuje Hostel Slovenj Gradec ter pomankanje prireditev in nočnega življenja.

Grafikon 7: Prebivalstvo starejše od 15 let po izobrazbi v MO Slovenj Gradec od 2011 do 2014

Vir: SURS

2.2.3 Zdravstvo

Regionalna bolnišnica Slovenj Gradec: je osrednja zdravstvena ustanova v Koroški regiji, ki deloma pokriva tudi območje Savinjske statistične regije. Zdravstvene storitve so namenjene predvsem prebivalcem z območja zdravstvene regije OE Ravne (Koroške in Velenja). V bolnišnici se zdravijo tudi prebivalci celotne Slovenije in tujci. Predstavlja najpomembnejšo inštitucijo javnega pomena v mestu Slovenj Gradec, zato je njen nadaljnji razvoj za mesto zelo pomemben. Bolnišnica v zadnjem obdobju z naložbami posodablja in povečuje svoje kapacitete in kakovost storitev (otroški oddelek, urgentni blok, centralni operacijski blok in heliport). Za dokončno prostorsko ureditev in zaključek začetega investicijskega cikla je potrebna še nadomestna gradnja starega kirurškega bloka z ambulantami (RRP, 2014).

Vrhunsko znanje in izkušnje na posameznih področjih, npr. na področju interne medicine, endoskopske kirurgije in telemedicine predstavljajo potencial za nadgradnjo obstoječih storitev in usmerjanje v specializacijo posameznih dejavnosti. Raziskovalno delo je močno zasidrano na posameznih specialističnih področjih, prav tako se bolnišnica vključuje v mednarodne projekte (npr. United 4 Health, Renewing Health). Potekajo pa tudi postopki za ustanovitev Centra za telemedicino Koroške (RRP, 2014).

Med glavne težave bolnišnice spada pomanjkanje parkirnih mest, saj zgolj na pregled v ambulate dnevno prihaja med 300 in 600 bolnikov iz celotne regije in izven. Težave s parkiranjem se pojavljajo tudi pri zaposlenih v bolnišnici, saj se število brezplačnih parkirnih mest zaradi boljših uslug pacientov zmanjšuje. V prihodnosti bo potrebno urediti dodatna parkirna mesta v neposredni bližini bolnišnice tako za paciente kot zaposlene.

Zdravstveni dom Slovenj Gradec: izvaja osnovno zdravstveno varstvo na dveh lokacijah in sicer:

- v Zdravstvenem domu Slovenj Gradec
- in v Zdravstveni Postaji Mislinja.

Pokriva območje celotne mislinjske doline. Delo poteka v okviru medicinskih služb, ki jih določa Zakonodaja. Ob teh službah pa delujejo še posamezne posvetovalnice in specialistične ambulate, ki dopolnjujejo dejavnost na potrebnem strokovnem nivoju z namenom, da bi čim bolj ugodili zahtevam ZZS na eni in uporabnikom na drugi strani.

Ključna primarna dejavnost zdravstvenega doma je krepitev zdravja prebivalstva, ki ga ustanova oskrbuje in zagotavljanje čim boljšega zdravja prebivalstva. Večina kurativnih dejavnosti se izvaja preko posamičnih ambulant, predstavlja koordinacijo preventive in promocijo zdravja, kar je temeljna naloga zdravstvenega doma. V prihodnji perspektivi bodo zdravstveni domovi postali središče načrtovanja in izvajanja promocije zdravja, preventivnih programov, usmerjenih v ohranitev in krepitev zdravja.

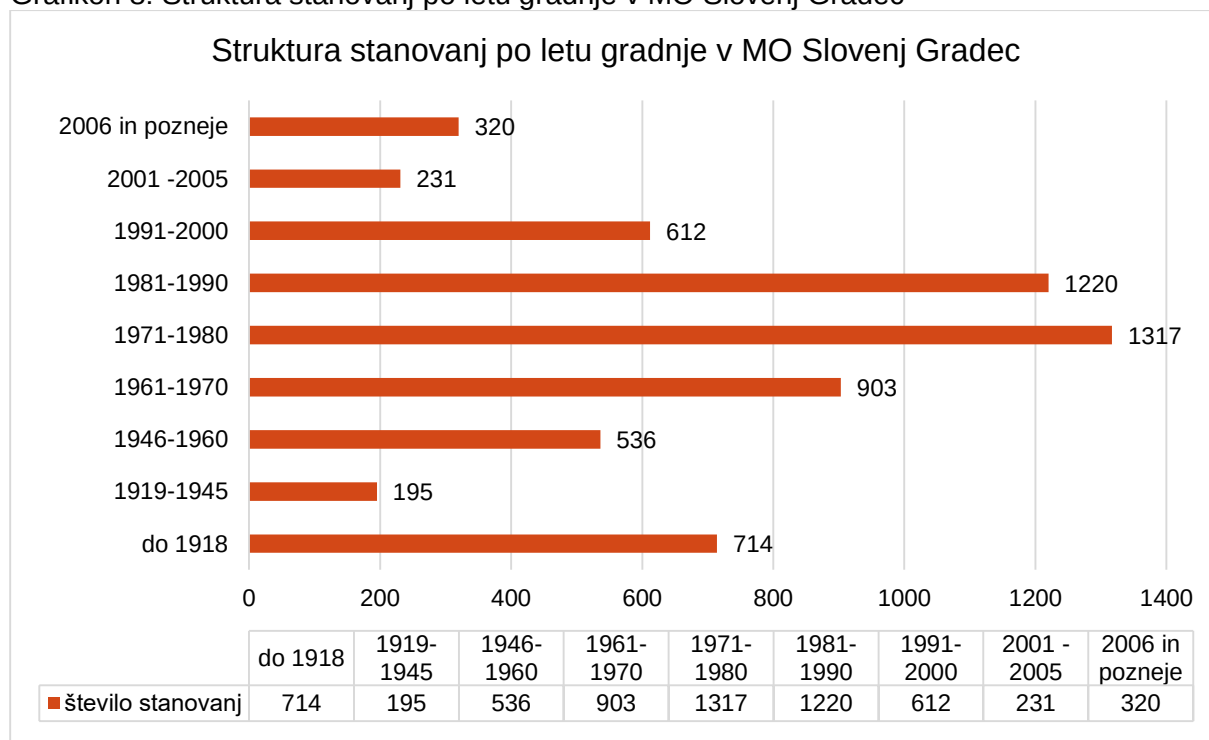
Za izvajanje ključnih dejavnosti na primarnem nivoju je potrebna energetska sanacija zgradbe, vključno z ureditvijo zunanega parka za zdravje. Za nadaljnji razvoj je potrebno obnoviti prostore v zdravstvenem domu in jih tudi prilagoditi tako dejavnostim, ki se izvajajo, kot tudi dejavnostim in projektom, ki se bodo izvajali v prihodnosti. Na področju projektov pa bo moral ZD Slovenj Gradec v letu 2017 pripraviti prostorski plan za projekt Center za krepitev zdravja (CKZ), ki bo spadal pod okrilje NIJZ. Aktivnosti se bodo izvajale v smislu promocije, krepitev, ohranjanja zdravja, preprečevanje kroničnih nenalezljivih bolezni in lajšanje le-teh. Poudarek bo predvsem na gibalnih aktivnostih, predvsem kar se tiče izvajanja vaj za krepitev mišične mase, moč, koordinacijo, vaje za hrbtenico in fizioterapija. V bodoče bo potrebno zagotoviti manjšo telovadnico in prostor za fizioterapijo z vsemi pripomočki in nove ambulantne prostore.

2.2.4 Sociala

Stanovanja: Po podatkih SURS je bilo leta 2011 v MOSG 5987 stanovanj. Več kot 50 % stanovanj (3149) je bilo zgrajenih med leti 1960 in 1990. Po letu 2006 je bilo zgrajenih 320 stanovanj, kar predstavlja 5,3 %. Relativno velik delež predstavljajo stanovanja, ki so bila zgrajena pred letom 1918, saj znaša delež 12 % (714), kar je posledica dobro ohranjenega starega mestnega jedra. Urbani del mesta Slovenj Gradec predstavljajo manjši stolpiči ob Splošni bolnišnici ter večje stanovanjsko naselje S-8, s specifičnimi prostorsko-socialnimi problemi. Med glavnimi lahko omenimo urejanje zelenega prostora, zagotavljanje parkirišč in socialna vprašanja.

Največja težava predstavlja pomanjkanje neprofitnih stanovanj. Na dan 31. 12. 2014 je imela MOSG v stanovanjskem fondu 230 najemniških stanovanj. Na osnovi razpisov iz prejšnjih let, posebno pa iz zadnjega razpisa, kjer slika ni dosti spremenjena, je izkazan primanjkljaj neprofitnih najemnih stanovanj, poleg tega se je potrebno zavedati, da nove potrebe po najemu stanovanj (z ustanavljanjem novih gospodinjstev) neprestano nastajajo. Na MOSG beležimo v povprečju 35 do 40 novih prosilcev za neprofitna stanovanja letno. Na območju MO Slovenj Gradec je ponudba primernih neprofitnih stanovanj v zadnjem obdobju na trgu prenizka. Vzrok omenjenega je med drugimi lahko tudi v tem, da je bil zadnji javni razpis za neprofitna stanovanja objavljen aprila 2010, kjer se je razpisalo za oddajo v najem 20 neprofitnih stanovanj v novozgrajenem bloku v stanovanjski soseski Polje, gradnja le-tega pa ni bila realizirana. Na podlagi dokončno sprejete prednostne liste z dne 22. 3. 2011, kamor se je uvrstilo 77 prosilcev, so se tako v zadnjih štirih letih dodeljevala stanovanja, ki so bila izpraznjena v času veljavnosti prednostne liste.

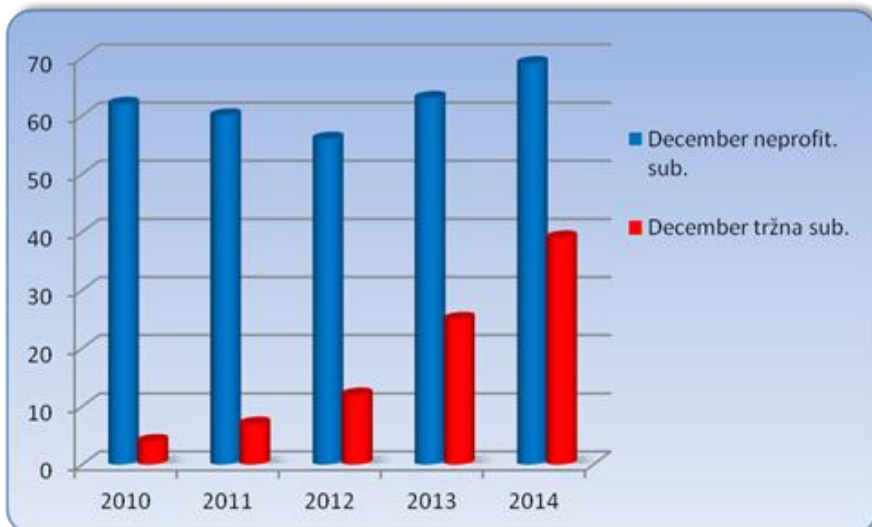
Grafikon 8: Struktura stanovanj po letu gradnje v MO Slovenj Gradec

Vir: SURS

Nova neprofitna najemniška stanovanja so se nazadnje pridobila z investicijo v izgradnjo stanovanjskega bloka v Pamečah, kjer se je pridobilo 18 novih stanovanj. Stanovanjski blok se je gradil s soinvestitorstvom Stanovanjskega sklada Republike Slovenije (SSRS), ki je tudi lastnik devetih stanovanj. V fond stanovanj Mestne občine Slovenj Gradec so se vložile omenjene nepremičnine v letu 2009.

Grafikon 9: Primerjava neprofitnih in tržnih subvencij december 2010–2014 (št. upravičencev)

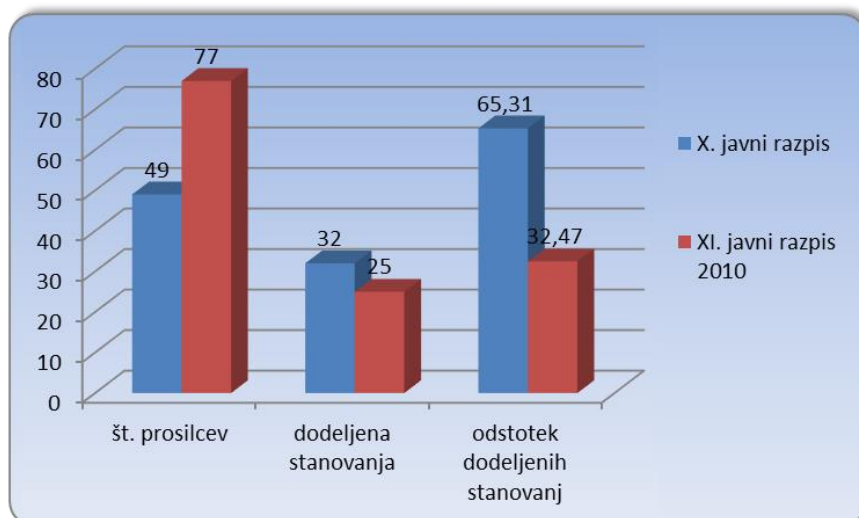

Vir: MOSG

Težave s pomanjkanjem neprofitnih najemniških stanovanj je MOSG v preteklih letih delno reševala s podeljevanjem neprofitnih subvencij. Njihovo število se je pričelo povečevati predvsem v zadnjih letih. Še posebej je bil znaten dvig le-teh v decembru 2013, saj se je povečalo število upravičencev tržnih subvencij za 108 % glede na december 2012. Tudi v decembru 2014 je zabeležen velik dvig števila tržnih subvencij, in sicer za 56 %, glede na december 2013, tako je prejelo tržno subvencijo v decembru 2014 39 najemnikov tržnih stanovanj.

Kot je razvidno iz grafa 10, se je na dokončni seznam upravičencev XI. javnega razpisa uvrstilo 77 prosilcev, od katerih so bila 25 upravičencem dodeljena stanovanja. Odstotek dodeljenih stanovanj XI. javnega razpisa je veliko nižji od X. javnega razpisa, in sicer je le-ta 32 %. Po XI. javnem razpisu so se dodeljevala upravičencem izpraznjena stanovanja na območju MO Slovenj Gradec v obdobju od leta 2011 do 2015, saj načrtovana gradnja bloka v stanovanjski soseski Polje ni bila realizirana. Odstotek dodeljenih stanovanj se je tako zmanjšal za polovico, saj je bil še v X. javnem razpisu delež 65,31 %.

Grafikon 10: Primerjava X. in XI. javnega razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj

Vir: MOSG

Iz omenjenega je razbrati, da se je trend na področju ponudbe v MO Slovenj Gradec v zadnjem obdobju slabšal, saj je bila le-ta zelo majhna, povpraševanje pa dokaj veliko. Da bi zadostili trenutne potrebe po stanovanjih v MO Slovenj Gradec, bomo morali zgraditi nova neprofitna stanovanja, kjer je zakonsko predpisana neprofitna najemnina nižja od prosto oblikovane tržne najemnine. Da predstavlja najemnina velik strošek glede na družinske prejemke, predvsem pri občanih z nizkimi dohodki, nas opozarja dejstvo, da najemniki občinskih stanovanj v večini primerov niso zainteresirani za najem večjega stanovanja, saj je v zadnjem letu kar nekaj najemnikov zaprosilo za manjša stanovanja. Za večje stanovanje pa so zainteresirani predvsem najemniki, ki prejemajo 80 % subvencije za najemnino (najemnik plača 20 %). Ti so zainteresirani tudi za najem novega stanovanja, vendar to z vidika gospodarnega ravnanja s proračunskimi sredstvi za Mestno občino Slovenj Gradec ni primerno, saj subvencija v višini 80 % v celoti bremeni občinski proračun.

Brezdomska problematika: V Koroški regiji je pobudo za reševanje problematike brezdomnih ljudi prvi sprožil Center za socialno delo Slovenj Gradec. Ta je že v letu 2002 zaznal, da brezdomni ljudje na področju njegovega teritorialnega delovanja obstajajo in da je potrebno ta na novo zaznani pojav začeti sistematično reševati. Mestna občina Slovenj Gradec se je na pojav brezdomnosti svojih občanov odzvala zelo hitro in že v aprilu 2003 je pričelo s svojim delovanjem Zavetišče za brezdomce v Slovenj Gradcu, ki je najprej delovalo v okviru Javnega zavoda Vetrnica Slovenj Gradec, 30. 12. 2013 pa je zaradi združitve dveh zavodov prešlo pod okrilje Javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe Spotur Slovenj Gradec. Zavetišče se je iz klasične oblike zavetišča za brezdomce v letu 2012 preoblikovalo v program nastanitvene stanovanjske podpore. Izhaja iz načela, da bi morala biti pravica do stanovanja ena temeljnih in neodtujljivih pravic ljudi oziroma vseh občanov MO Slovenj Gradec (Tajnshek, 2015).

Ne glede na to, da je bilo v okviru priprave RIN za Koroško določeno, da naj bi zavetišče za brezdomce do leta 2016 postalo regijsko zavetišče za brezdomce, pod svoje okrilje pa naj bi povežalo tudi vse ostale Koroške občine, pa je tudi prihodnost delovanja Zavetišča za brezdomce v Slovenj Gradcu zelo nejasna. Zavetišče se namreč nahaja v starejšem objektu, ki je zaradi širitve Šolskega centra v Slovenj Gradcu namenjen rušenju, zato bo potrebno v dokaj kratkem času najti novo rešitev, da se bo program nemoteno izvajal tudi naprej.

Varstvo socialno ogroženih: Slovenj Gradcu najbližji Center za usposabljanje, delo in varstvo se nahaja v Črni na Koroškem. Od Slovenj Gradca je oddaljen več kot 30 km. V centru so vključeni otroci, mladostniki in odrasli z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju ter dodatnimi motnjami. V letu 2015 je bilo v različne oblike programov vključenih 24 uporabnikov MOSG. Ker oddaljenost centra staršem povzroča nemalo težav v logističnem smislu, bi bila v prihodnosti smiselna ureditev podružničnega Centra za usposabljanje, delo in varstvo v Slovenj Gradcu.

Nacionalni program socialnega varstva 2013–2020 načrtuje razvoj skupnostnih oblik skrbi, med katere spada tudi razvoj bivalnih in stanovanjskih enot v lokalnem okolju in v okviru institucij. V Mestni občini Slovenj Gradec smo ugotovili, da se potreba po vključitvi v institucionalno varstvo pojavlja nenačrtovano in da jo je potrebno temu primerno ustrezno urgentno reševati, pa tudi rešiti. S tem, ko bi v Slovenj Gradcu ustanovili bivalno enoto, bi namreč:

- razbremenili dosedanje prostorske kapacitete CUDV in zagotovili nove ustrezne kapacitete za bivanje za osebe z motnjami v duševnem razvoju;
- uporabnikom storitve institucionalnega varstva iz občine Slovenj Gradec zagotovili bivanje v domačem kraju in v bližini doma;
- staršem in sorodnikom omogočili pogostejše in lažje stike s svojim otrokom;
- skrajšali čakalne dobe za sprejem v institucionalno obliko;
- načrtovali nove aktivnosti ter s tem strokovni razvoj.

Z ustanovitvijo bivalne enote v Slovenj Gradcu pa so tu tukaj nove priložnosti za občino in krajanje, in sicer naslednje:

- izvajanje storitev za občane MO Slovenj Gradec v domačem okolju;
- priložnost za nove zaposlitve;
- vključitev oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki sedaj storitve institucionalnega varstva še ne potrebujejo takoj, ko bo potreba po vključitvi nastala;
- priložnost za nove oblike sodelovanj med občani;

Mestna občina Slovenj Gradec je potrebo po vključitvi oseb z motnjami v duševnem zdravju v institucionalno varstvo prepoznala kot prioriteto.

Invalidi: Mestna občina Slovenj Gradec je od leta 2007 skupaj z Društvom invalidov Slovenj Gradec aktivno vključena v projekt »Občina po meri invalidov«. V ta namen je bila pripravljena Analiza položaja invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec ter Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2007–2010, ki je bil tudi v celoti realiziran. Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec je na svoji 14. redni seji, dne 23. 4. 2013 sprejel Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013–2017, ki je deloma že realiziran, veliko pa je ostalo še nerealiziranega.

Ob zagotavljanju grajenih in komunikacijskih ovir mora občina v prihodnje slediti naslednjim ciljem:

- enakopravno vključenost invalidov v vsa dogajanja v občini in ustvarjanje pogojev za njihovo vključevanje v procese odločanja na občinski ravni;
- razviti podporno okolje in
- izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini.

2.2.5 Kultura

MOSG je kulturno središče Koroške regije, s tradicijo pomembnega urbanega srednjeveškega središča. V Slovenj Gradcu imata sedež dve osrednji regionalni instituciji, ki izvajata javno službo na področju varstva premične kulturne dediščine na območju vseh dvanajstih koroških občin: Koroški pokrajinski muzej in Koroška galerija likovnih umetnosti, slednja skrbi za varovanje premične dediščine s področja likovne in vizualne umetnosti. Obe instituciji se povezuje tudi z ustanovami čez mejo in sta vpeti v mednarodne institucionalne mreže. Ob muzeju in galeriji se v MOSG nahajajo Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, Mladinski kulturni center (MKC) ter Kulturni dom Slovenj Gradec. V mestu pokriva institucionalna kultura domala vse segmente kulturnih dejavnosti, razen profesionalnega gledališča. Ob tem je potrebno omeniti še ljubiteljsko kulturo (npr. Zveza kulturnih društev), enoto Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti ter javni zavod Spotur, ki ima pomembno vlogo pri organizaciji kulturnih prireditev.

Koroški pokrajinski muzej (KPM) je osrednja muzejska ustanova na Koroškem, ki izvaja javno službo varovanja premične kulturne dediščine na območju dvanajstih občin Koroške regije in se s posebnimi programi povezuje s Slovenci na avstrijskem Koroškem. Poslanstvo in zbiralna politika sta usmerjena zlasti v varovanje, zbiranje, proučevanje, prezentacijo in popularizacijo, konservacijo železarske, rudarske in druge tehnične dediščine, etnološke dediščine in lokalno značilne ljudske kulture, zbiranje umetnostnega in kulturnozgodovinskega gradiva starejših obdobij s posebnim poudarkom na varovanju predmetov arheološke dediščine ter sistematično raziskovanje in izpopolnjevanje zbirk novejših zgodovine.

KPM deluje v štirih enotah: v mestu Slovenj Gradec je enota muzeja Slovenj Gradec in tudi celotna uprava muzeja. Letno obišče muzej 18.000 obiskovalcev, kjer hranijo preko 60.000

predmetov premične dediščine. V KPM, v muzejski stavbi na Glavnem trgu 24, Slovenj Gradec, so na ogled stalne muzejske razstave Sokličeva zbirka, Meškova spominska soba, lapidarij z rimskimi kamnitimi spomeniki ter del Tretjakove afriške zbirke. Muzej hrani v depojih številne druge zbirke. Zaradi pomanjkanja prostora muzej potrebuje nove razstavne prostore. Pri razstavah, ki jih prikazujemo v muzeju ni stalne razstave, ki bi sistematično govorila o razvoju mesta in njegove okolice ter širše Mislinjske doline. Namen je predstavitev številnega gradiva in zbirk, ki jih muzej trenutno hrani v depoju, na način, podajanja vsebin po kronoloških obdobjih in vsebinsko zaokroženih enot. Primerne možne lokacije bi lahko bile ubožna hiša, Mersijeva hiša in razstavni prostori znotraj dvorca Rotenturn (današnji prostori občinske uprave).

Stalna muzejska postavitve v novih prostorih (npr. dvorcu Rotenturn) predvideva ambientalno predstavitev zgodovine mesta Slovenj Gradec, v povezavi z Mislinjsko dolino in širše Koroško regijo v prostoru in času s pomočjo sodobnih interpretacijskih načinov in uporabo sodobnih tehnologij. Stalna postavitve bi upoštevala sodobne pedagoško andragoške metode interpretacije kulturne dediščine, zasnovane na osnovi sodobnih arheoloških, etnoloških, zgodovinskih in umetnostno zgodovinskih dognanj in materialnega gradiva, ki ga hrani matični muzej in drugi muzeji: Pokrajinski muzej Maribor, Univerzalni muzej Joanneum, Gradec in Koroški deželni muzej, Celovec. S sodobnim interpretativnim načinom bi razstava predstavila razvojne cikle mesta Slovenj Gradec v povezavi s širšo okolico Mislinjske doline ter njegovo umestitvijo znotraj Koroške regije s ponazoritvami mitičnih začetkov naselitve prvih naseljencev pokrajine, ponazoritev verovanj in kulta pokopavanja mrtvih. Nadalje bi razstava sledila razvojnim ciklusom mesta, njegove širše okolice in umeščenost v regijo na področju urbanizma in komunikacij, zdravstva in karitativnih dejavnosti, gospodarskih dejavnosti, šolstva in izobraževanja, kulture, športa, društvenega udejstvovanja, načina življenja mesta in podeželja, s predstavitvijo Slovenj Gradca in širše Koroške v mednarodnih povezavah. Pomemben del razstave bi predstavil pomembne osebnosti, ki so s svojim delovanjem skozi različna zgodovinska obdobja pomembno prispevale k razvoju mesta Slovenj Gradec, Mislinjske doline in Koroške.

Koroška galerija likovnih umetnosti (KGLU) je regionalni muzej za moderno in sodobno vizualno umetnost. Koroška galerija likovnih umetnosti ima sedež v Slovenj Gradcu s skupno kvadrato ca. 1500 m², od tega 1000 m² razstavnih površin in 500 m² skupne površine depojskih in upravnih prostorov. Galerija ima razstavne prostore v velikosti 140 m² tudi na Ravnah na Koroškem v Kulturnem centru. Zbirka galerije obsega okoli 2500 del in se letno povečuje. Letno razstave obišče okoli 12.000 obiskovalcev, 10.000 jih obišče zbirke in dela na prostem. Zbirka KGLU daleč presega depojske prostore, ki so bili zastavljeni ob ustanovitvi in vzpostavitvi KGLU, zato bi galerija potrebovala več prostora za hranjenje umetniških del. Galerija ob rednih razstavnih dejavnostih nima zadosti prostorov za stalno postavitve zbirke. Glede na to, da se s podobnimi težavami sooča tudi pokrajinski muzej, bi bila smiselna zagotovitev skupnih depojskih prostorov na novi lokaciji z ustrežno opremo. Galerija ima zelo slabo izolacijo, zato bi bilo potrebno obnoviti strehe dvoran in prehodov ter izboljšati izolacijo. Težavo predstavljajo dotrajani pisarniški prostori in slabo stanje inštalacij ter razsvetljave razstavnih prostorov.

Primerne možne rešitve za dodatne razstavne prostore so razstavni prostori znotraj dvorca Rotenturn (današnji prostori občinske uprave), kjer bi Koroška galerija vzpostavila stalno postavitve Zbirke del Jožeta Tisnikarja in zbirke Hommage a Tisnikar ter del Bogdana Borčiča in Štefana Planinca. Gre za obsežne zbirke, ki bi bile postavljene na način, da predstavijo obsežne opuse umetnikov, nudijo celosten vpogled v ustvarjalnost avtorjev široki publiki, kot strokovni javnosti.

Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec je splošna javna knjižnica, ki dejavnost v štirih enotah opravlja za 21.497 prebivalcev Mislinjske doline. Letno knjižnico obišče 98.291

obiskovalcev. Knjižnica v prihodnosti potrebuje prostorsko širitev za ločeno postavitve zbirke neknižnega gradiva in multimedijo.

Kulturni dom Slovenj Gradec izvaja program, katerega temelj so gledališki, lutkovni, operno baletni in filmski abonmaji. Osnovno dejavnost dopolnjuje s koncerti, gledališkim programom, obeležitvijo praznikov ter izvedbo seminarjev. Kulturni dom kot edini na Koroškem ponuja kinematografski program. Zaradi dotrajanosti bi bila potrebna obnova dvorane ter energetska sanacija stavbe. V prihodnosti bi bilo potrebno zagotoviti boljše pogoje za koncertni program z obnovo in razširitvijo odra ali z ureditvijo koncertne dvorane.

Mladinski kulturni center (MKC) je namenjen kreativnemu preživljanju prostega časa, neformalnim oblikam izobraževanja, prostovoljstvu, zabavi, športu in sprostitvi. S svojimi programi in dejavnostmi skuša MKC Slovenj Gradec predvsem vzpodbuditi mlade, da preživijo svoj prosti čas čim bolj kreativno in na osnovi lastnih potencialov so-ustvarjajo različne projekte, s katerimi se lahko identificirajo. V stavbi MKC deluje tudi mladinski hostel z 59 ležišči. Težavo predstavlja pomanjkanje sob za študente.

Slika 20: Trg svobode

Srednjeveško staro mestno jedro je kulturno zgodovinski in urbanistični spomenik, vrednota, ki mesto uvršča med najpomembnejša slovenska srednjeveška mesta. Dobro ohranjena srednjeveška tlorisna zasnova mestnega jedra znotraj še delno ohranjenega srednjeveškega mestnega obzidja ponuja ambientalno doživljanja srednjeveškega mestnega jedra in ponuja možnosti razvijanja in nadaljevanja meščanske trgovsko obrtniške tradicije. Urejenemu mestnemu središču bi lahko dodali urbanistične poudarke z boljšo predstavitvijo srednjeveških arhitekturnih ostalin, kot je sanacija mestnega obzidja z ureditvijo sprehajalnih poti in napisnimi tablam.

Možnost ureditve zelene mestne površine nudi tudi ureditev prostora nekdanjega formalnega grajskega vrta graščine Rotenturn. Gre za področje grajskega vrta, kjer bi se lahko poleg obstoječih aktivnosti uredil mestni rožni in zeliščni vrt, mestni čebelnjak (tu je do nedavnega deloval čebelnjak), ter otroška igrišča z izbranimi igrali. Nadalje je možnost ureditve Ubožne hiše, ki je v neposredni bližini cerkve sv. Duha in je bila v izvoru konec 15. stoletja postavljena kot mestni špital, prostor za umirajoče – namenska raba tega prostora za umirajoče, bi bila primerna dejavnost tudi danes, ureditev hiše hospica. Z obnovo Levovnikove hiše pa bi se lahko uredila muzejsko galerijska četrt. Povezali bi lahko matični muzejsko-galerijski stavbi v parterju z možnostjo ureditve sodobnega prostora za druženje - primer odprtega muzejskega prostora ter v nadstropju, ureditev depoja in razstavnih prostorov. Levovnikova hiša nudi možnost ureditve odprte čevlarske delavnice in prostor za potrebe drugih aktivnosti na področju obrtništva in podjetništva.

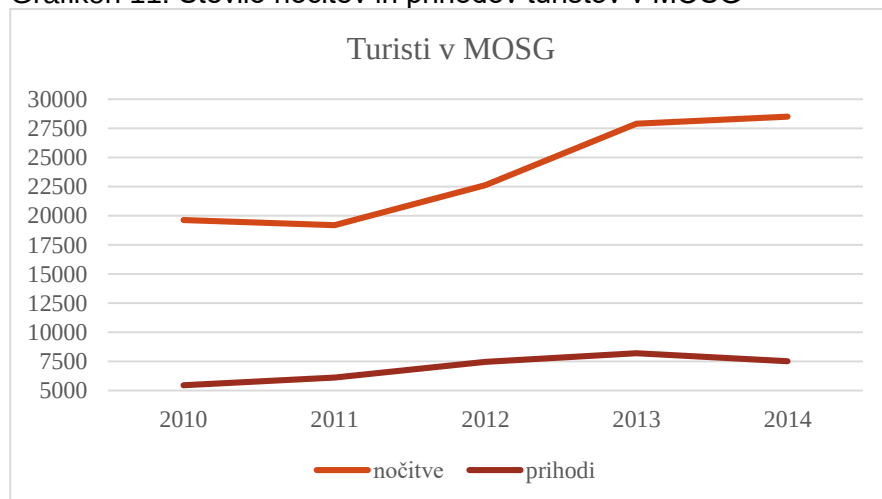
Antična Kolaciona, Stari trg pri Slovenj Gradcu, je najpomembnejša rimska naselbina na današnjem Koroškem ozemlju. Predstavlja zavarovano arheološko dediščino iz 1. do 5.

stoletja po Kr., na kateri gradnja objektov ni predvidena. Starotrške njive, pod katerimi so ohranjeni temelji stavb, »Jupitrov« tempelj, grobišče in ostanki obrtnih delavnic so izjemnega pomena tako za današnjo lokalno zgodovino, kot za razumevanje preteklosti noriškega ozemlja in vpetosti v povezave s sosednjimi pokrajinami. Zaradi bližine mestnega središča Slovenj Gradca so njivske in travniške površine Starega trga prostor, kjer bi bilo smiselno urediti zelene parkovne površine, ki same po svojem izvoru ponujajo možnost povezav med prezentiranimi ostalinami na način arheološkega parka in vsakdanjim zdravim načinom življenja meščanov ter kulturo športa. Arheološki park je lahko tudi prostor, v katerem se lahko odvijajo različne kulturne prireditve in dejavnosti.

2.2.6 Turizem

Na področju turizma so v zadnjih nekaj letih opazni pozitivni premiki. V letu 2014 je MOSG zabeležila 7.515 turistov, kar je 2.000 oz. 28 % več kot leta 2010. V preteklosti so prevladovali predvsem tuji turisti, medtem ko se je v zadnjih letih trend obrnil v prid domačih turistov. V letu 2014 so turisti ustvarili skupno 28.500 nočitev, kar predstavlja 31 % porast od leta 2010. Povečanemu številu nočitev je sledila tudi ponudba, saj se je število ležišč povečalo z 374 (2010) na 540 (2014). Povprečna doba bivanja se je v tem obdobju gibala med 3 in 3,8 dnevi. Nastanitveno ponudbo MOSG sestavljajo 3 hoteli/hostli, 4 apartmaji, 6 turističnih kmetij in 5 planinskih koč.

Grafikon 11: Število nočitev in prihodov turistov v MOSG

Vir: JZ SPOTUR

Za MOSG so ob ponudbi turističnih/kulturnih znamenitostih (muzeji, galerije, sakralni objekti, etnološka dediščina, srednjeveško jedro) pomembni tudi športni objekti, ki so osnova za razvoj športnega turizma. V MOSG veliko večino nočitev na letnem nivoju opravijo ravno tuje športne ekipe, katerim pa je zaradi zasedenih športnih objektov večkrat tudi onemogočen prihod. Izboljšanje ponudbe na tem področju je tako ključno za nadaljnji uspešen razvoj tovrstnega športnega turizma. V turistični ponudbi mestnega jedra so pomembne tudi tradicionalne prireditve, ki jim je potrebno dodati nove vsebine in izboljšati njihovo promocijo. Poseben poudarek je potrebno dati tudi promociji in trženju kulturnega turizma, ki bi v mesto privabil tudi zahtevnejše goste.

Na področju turizma v Slovenj Gradcu deluje Javni zavod Spotur, civilno sfero pa predstavlja 5 turističnih društev, med katerimi je po številu članov in aktivnostih najpomembnejše Turistično društvo Slovenj Gradec.

Pri vseh načrtovanih projektih na področju turizma je potrebno slediti smernicam trajnostnega turizma, ki jih je začrtala agencija SPIRIT z dokumentom Zelena shema slovenskega turizma Slovenia green. Turisti vedno pogosteje iščejo zelene, odgovorne destinacije. Turistični razvoj mora temeljiti na ekonomski uspešnosti turističnega poslovanja ter biti hkrati prizanesljiv in konstruktiven do naravnega, kulturnega in socialnega okolja. Smiselna bi bila postavitev informacijskih točk s sodobnimi načini podajanja informacij, spodbujanje sobodajalstva oz. izgradnja manjših butičnih nastanitvenih kapacitet, dvig prepoznavnosti in privlačnosti turistične ponudbe. Ob tem je potrebno povezovanje turistične ponudbe v zaledju mesta (športno letališče, Pohorje, ureditev Eko doživljajskega parka).

2.2.7 Šport

V zadnjem petletnem obdobju se opaža večja potreba po predvsem pokriti športni infrastrukturi, zaradi večjega števila rekreativcev, ki se organizirano ukvarjajo s športom, zaradi novih športov, ki se razvijajo (badminton, namizni tenis, ženski rokomet), zaradi boljše organiziranosti klubov, ki v tekmovalnem sistemu panožnih zvez delujejo z večjim številom ekip, zaradi višje postavljenih tekmovalnih ciljev pa je potrebna tudi večja količina treningov po posameznih sekcijah. Splošno stanje športne infrastrukture v MO Slovenj Gradec se ocenjuje kot dobro, obstaja pa velika potreba po še enem pokritem igrišču roketnih dimenzij ter urejenih površinah za šport v naravi. Edino tovrstno igrišče v MO Slovenj Gradec obstaja v Športni dvorani Slovenj Gradec, ki pa v času od 7. ure do 16. ure služi kot šolska telovadnica, od 16. do 22. ure pa je na voljo za delovanje športa. Posameznim sekcijam primanjkuje terminov za normalno izvajanje trenažnih procesov. Dodatno težavo predstavlja še športni turizem, zaradi katerega domačim ekipam, v času, ko v mestu gostijo tuje ekipe na pripravah, odpadajo redni termini za trening. Ker dvorana velja za večnamenski objekt, se v njej organizirajo tudi razni koncerti, proslave, maturantski ples, zaradi česar je rednim koristnikom še dodatno onemogočeno izvajanje dejavnosti v svojih terminih.

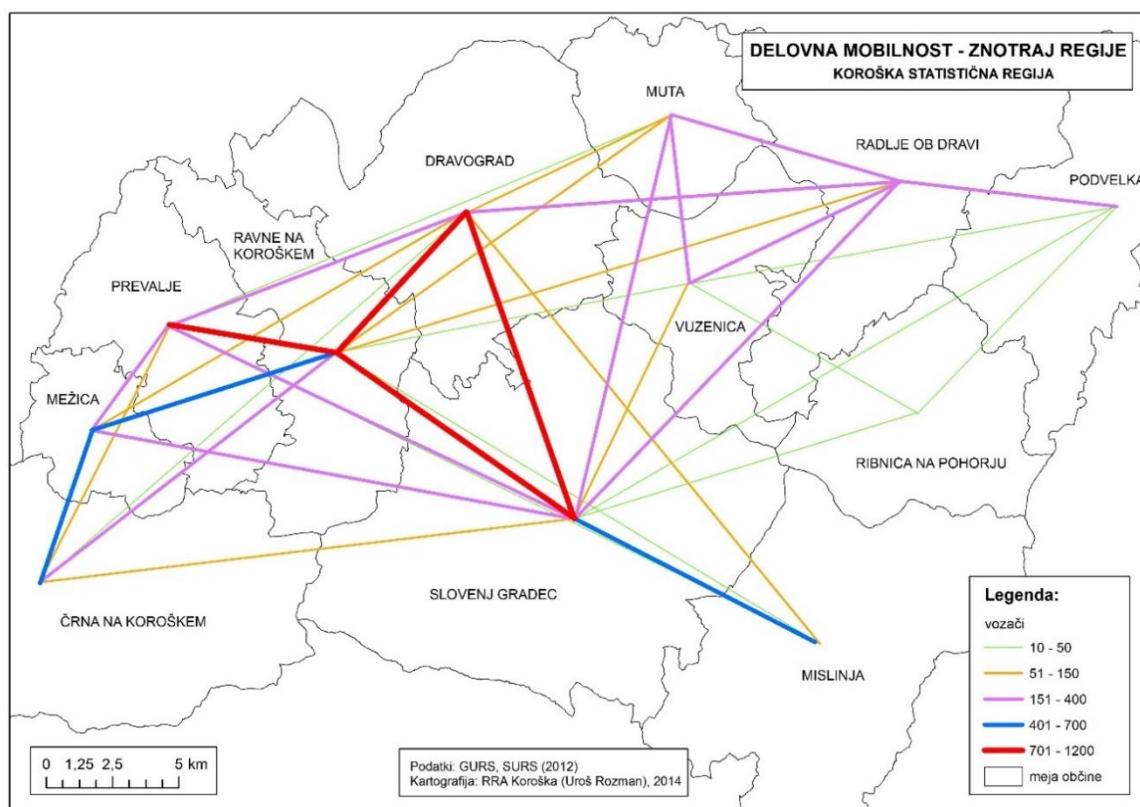
Za nadaljnji razvoj tako lokalnega športa kot tovrstnega športnega turizma bi bila potrebna izgradnja še ene dvorane z dimenzijami roketnega igrišča (montažna dvorana), s katero bi domači klubi pridobili na voljo dovolj terminov za kvalitetno redno vadbo, nemoteno bi lahko sprejemali tuje ekipe na priprave, omogočili domačim klubom izvedbo kvalitetnih športnih prireditev (Mednarodni košarkarski turnir SLO BALL, Mednarodni turnir v judu Koroška open, mednarodni odbojkarški in roketni turnir ...), v prostih terminih pa bi lahko dvorano ponudili tudi rekreativnim društvom, ki bi jo uporabili za igranje malega nogometa (trenutno v MO Slovenj Gradec ni mogoče igrati rekreativnega nogometa na igrišču primernih dimenzij), badmintona in ostalih športov. Ob tem bi bilo potrebno sanirati nekatera športna igrišča, sanirati parket v športni dvorani, urediti poligon za met diska in kopja ter izpopolniti ponudbo z možnostjo pokritja bazena ter wellness ponudbo in savno. Obstoječe letno kopališče z enim večjim bazenom je staro več kot 50 let ter kljub obnovam ne zadostuje potrebam prebivalstva. Okolica bazenskega kompleksa je degradirana, zato bi bila potrebna revitalizacija celotnega območja z dodatnimi vsebinami. Kopališče nima ustrezne povezave s športnim parkom ter zelenim zaledjem na severni strani vzhodne obvoznice. Obvozna cesta poteka neposredno ob kopališču, kjer bi bili potrebni dodatni ukrepi za omejitev hrupa.

Večina Slovencev se po evropski raziskavi Eurobarometer s športom ukvarja na prostem (Eurobarometer, 2014). Zaradi tega in zaradi naravnih danosti Mislinjske doline, ki omogočajo razvoj površin za športe v naravi, kot so kolesarjenje (tudi gorsko) ter pohodništvo, bi bilo smiselno načrtno razvijati dobro zasnovano, vzdrževano in promovirano omrežje poti. Le zadostna količina osnovne infrastrukture, poti, zasnovana za posamezne ciljne skupine, je lahko osnova za razvoj turističnih produktov, povezanih s športi na prostem. Ob tem bi bilo smiselno bolj celovito razvijati socialne funkcije v gozdovih v bližini mesta (Rahtel, Dobrava). Dodatno pa tudi na Pohorju in obronkih Uršlje gore. Pri slednjih je potrebno razvijati poti v povezavi s sosednjimi občinami, kot del širše destinacije Koroška.

2.3 Gospodarstvo

Koroška kljub strukturnim spremembam zadnjih let za razliko od drugih regij ohranja značaj tipično predelovalno usmerjene regije. Predelovalne dejavnosti ustvarijo tri četrtine prihodkov regije, njihov delež pa je vseskozi med največjimi v državi. Gospodarsko podobo regije v največji meri kroji nekaj velikih družb, ki sicer številčno predstavljajo le slaba 2 % vseh podjetij, ustvarijo pa več kot četrtino prihodkov in zaposlujejo nekaj manj kot 40 % vseh zaposlenih. Pomembna značilnost koroškega gospodarstva je tudi izrazita izvozna usmerjenost; k slovenskemu izvozu regija prispeva preko 6 %.

MOSG spada med izrazito »delovne občine«, saj je delovnih mest več, kot je delovno aktivnih prebivalcev (leta 2012 je bilo v Sloveniji zgolj 16 »delovnih občin«, v Koroški regiji zgolj MOSG). Tako lahko rečemo, da je Slovenj Gradec najmočnejše zaposlitveno središče na Koroškem, kljub temu pa vedno več prebivalcev dela izven občine. Od 6415 delovno aktivnih prebivalcev jih je leta 2014 v MOSG delalo 4080, kar predstavlja 63 % vseh (77 % leta 2000). Najmočnejša delovna mobilnost znotraj regije je med mesti Slovenj Gradec–Dravograd–Ravne na Koroškem–Prevalje. Dnevna mobilnost prebivalcev MOSG izven regije je bila leta 2014 največja v Velenje (402 vozača), Ljubljano (306 vozačev), Celje (158 vozačev) in Maribor (139 vozačev). Še leta 2000 se je na delo v Ljubljano vozilo zgolj 132 ter v Celje 21 vozačev. V zadnjih letih se izrazito povečuje delovna mobilnost v sosednjo Avstrijo.

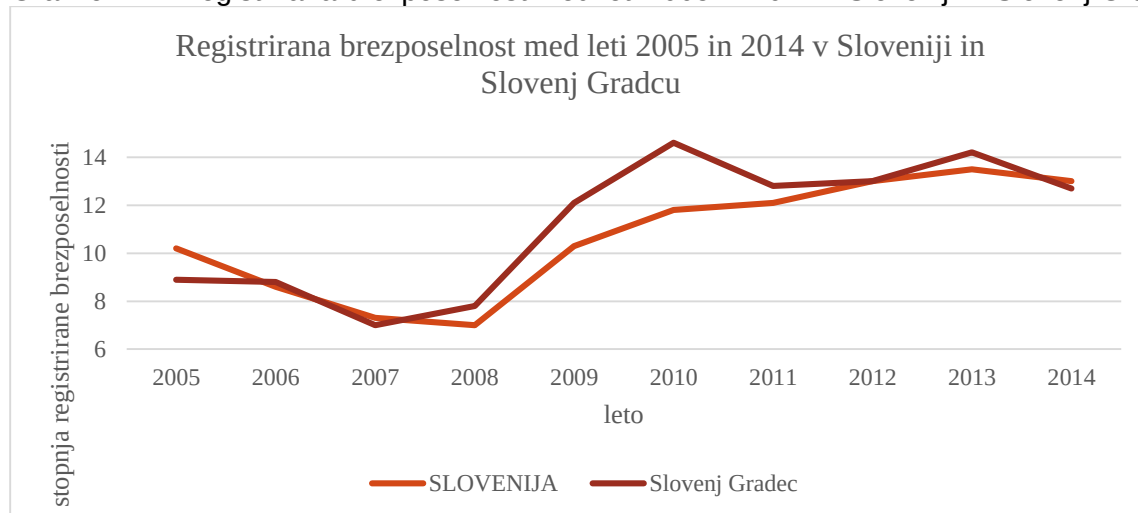

Slika 21: Delovna mobilnost znotraj Koroške regije

Slovenj Gradec ima ob Ravnah na Koroškem status drugega največjega gospodarskega središča regije. Primat gospodarskega središča regije je izgubil po začetku gospodarske krize, ko je propadlo večje število podjetij. Med njimi tudi največje podjetje Prevent, ki je zaposlovalo več kot 1000 delavcev. Po številu zaposlenih sta bili leta 2014 največji podjetji v MOSG Johnson Controls (613) in Grammer automotive Slovenija (293). Kljub temu se število

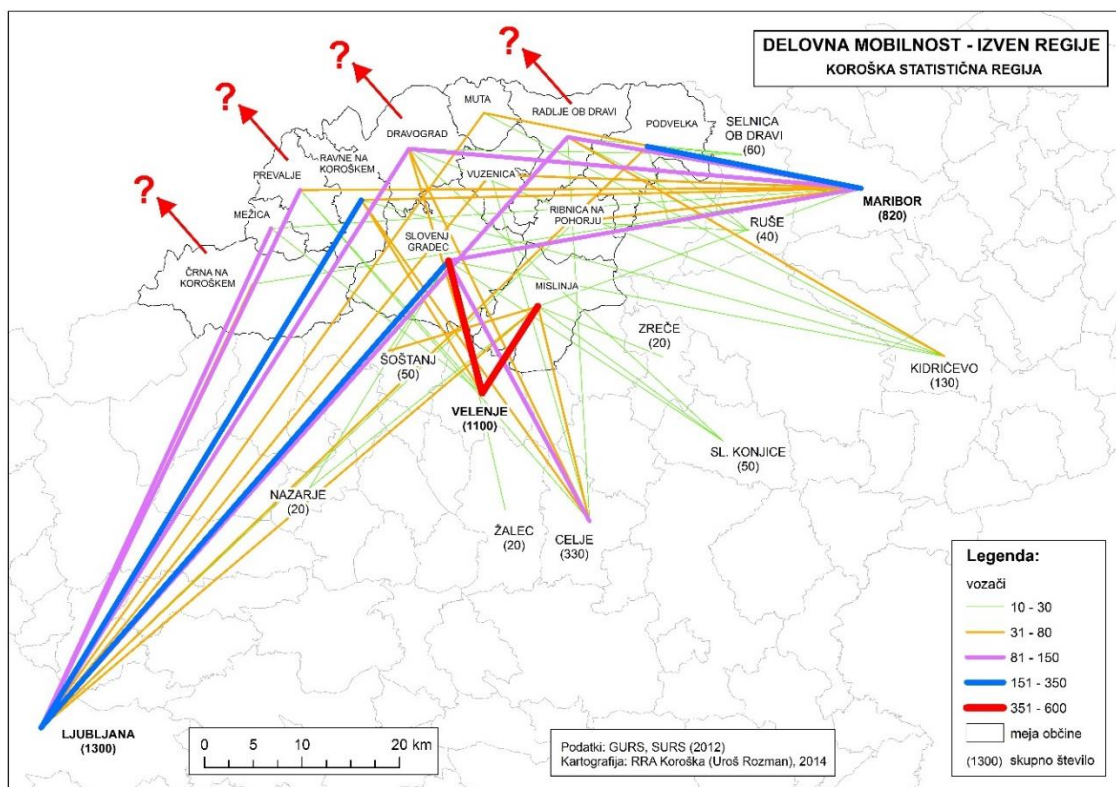
podjetij v MOSG iz leta v leto povečuje s 1323 leta 2008 na 1560 v letu 2013, ob tem pa se je povprečno število zaposlenih na podjetje zmanjšalo s 7,3 (2008) na 4,6 (2013). Zaskrbljujoč je podatek, da se je prihodek podjetij v tem obdobju zmanjšal za 31 % oz. s 798 mio € (2008) na 551 mio € (2013). Število oseb, ki delajo v teh podjetjih, se je po letu 2008 zmanjšalo z 9369 na 6657 leta 2015, kar predstavlja 29% upad.

Grafikon 12: Registrirana brezposelnost med leti 2005 in 2014 v Sloveniji in Slovenj Gradcu

Vir: SURS

Delovno aktivno prebivalstvo v MOSG se je med letom 2007 in 2013 zmanjšalo s 7402 na 6657. Brezposelnost prebivalstva, ki je bila leta 2008 7,8 % (7% SLO), se je do leta 2010 povečala na 14,6 % (11,8 SLO). Leta 2012 se je brezposelnost izenačila s slovenskim povprečjem in je znašala 13 %. Konec leta 2014 pa je bilo zaznati pozitiven trend, saj je bila stopnja brezposelnosti v MOSG prvič nižja od slovenskega povprečja in je znašala 12,7 % (13 % SLO). Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva znaša 47,3 % (2014).

Slika 22: Delovna mobilnost izven Koroške regije

Glede na starostno strukturo brezposelnih prednjačijo mladi v starosti od 15 do 29 let (več kot 20 % brezposelnost) ter starejši po 50. letu. Glede na izobrazbo med brezposelnimi osebami prednjačijo osebe s 3., 4., in 5. stopnjo izobrazbe. Sledijo jim osebe z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Najmanjšo skupino brezposelnih sestavljajo osebe s 6. stopnjo ali več. Med leti 2013 in 2015 se je v največji meri zmanjšal delež brezposelnih oseb z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Povprečna mesečna bruto plača se je leta 2014 gibala okrog 1.400 evrov, kar je 9 % manj od slovenskega povprečja, ki je leta 2014 znašalo 1.540 evrov.

V preteklem obdobju sta bili v MOSG zgrajeni industrijska cona Pameče in poslovna cona Ozare. Cona Pameče je leta 2015 skoraj v celoti zapolnjena s proizvodno – storitvenimi dejavnostmi, medtem ko so zemljišča v coni Ozare skoraj v celoti v lasti potencialnih investitorjev (v coni sta trenutno objekta Mrežnega podjetniškega inkubatorja Slovenj Gradec in Hostla Slovenj Gradec z Mladinskim kulturnim centrom). Možnost za nakup oz. najem zemljišč za namene proizvodno-storitvenih dejavnosti v MOSG so tako majhne. Mesto potrebuje novo industrijsko cono (razširitev cone Pameče). Obstaja povpraševanje po najemu proizvodnih prostorov, ki bi ga lahko reševali z revitalizacijo obstoječih degradiranih območij v mestu (npr. v obliki proizvodnega inkubatorja).

3 Multikriterijski okvir Mestne občine Slovenj Gradec

3.1 SWOT analiza

Swot analiza je bila izdelana na podlagi predhodnih analiz in dejstev predstavljenih v poglavju 2, izvedene ankete o prostoru in prometu ter izvedenih delavnicah in prejetih pobudah v sklopu priprave TUS.

Tabela 4: SWOT analiza

RAZVOJNI POLOŽAJ IN INSTITUCIONALNI OKVIR	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Edina mestna občina v Koroški regiji. - Splošna bolnišnica Slovenj Gradec, ki zadovoljuje medregijske potrebe (Koroška, Velenje). - Okrožno sodišče Slovenj Gradec, ki zadovoljuje potrebe celotne Koroške regije. - Skupaj z mesti Dravograd in Ravne na Koroškem v obliki somestja predstavlja regijsko središče Koroške.	- Vloga znotraj somestja mestu ne omogoča enakopravnega institucionalnega razvoja v primerjavi z ostalimi mestnimi občinami v Sloveniji. - Umikanje sedeža nekaterih pomembnejših javnih institucij (npr. policijska uprava).
	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Ustanavljanje pokrajin. - Povezovanje z drugimi občinami.	- Nadaljnja centralizacija države in institucij.
DOSTOPNOST IN MOBILNOST	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Odlični strateški položaj med avtocesto A1 v Sloveniji in avtocesto A2 v Avstriji (cca. 40 km). - Bližina glavne ceste G1-4 in načrtovane 3. razvojne osi. - Sprejet DPN na 3. razvojni osi za odsek Velenje–Slovenj Gradec. - Kolesarska povezava z Otiškim vrhom in Mislinjo. - Športno letališče Slovenj Gradec.	- Slabo stanje državnih cest ter slaba prometna povezava z Ljubljano. - Zamikanje pričetka gradnje 3. razvojne osi. - Potek prometne državne ceste skozi stanovanjski del mesta (Celjska cesta). - Pomanjkanje centralne garažne hiše za potrebe Splošne bolnišnice in srednjeveškega centra mesta. - Pomanjkanje parkirnih mest v stanovanjski soseski S8. - Pomanjkanje železniške povezave. - Pomanjkanje kolesarskih stez v mestu. - Degradacija glavne avtobusne postaje.
	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- 3. razvojna os. - Sistematična obnova državnih cest. - Izgradnja regijske kolesarske mreže.	- Neizgradnja 3. razvojne osi. - Nadaljnje pomanjkanje sredstev za obnovo državnih cest.

	- Načrtovana hitra železnica (Koralmbahn) v Avstriji in neposredna bližina logističnega središča. - Izdelava Celostne prometne strategije in izvedba njenih ukrepov (spodbuda EU). - Ponovna izgradnja železniške povezave Otiški vrh–Velenje.	- Prekinitev železniške povezave na MMP Holmec. - Pomanjkanje EU sredstev za gradnjo kolesarskih povezav v finančni perspektivi 2014–2020. - Nepripravljenost lastnikov zemljišč za prodajo oz. služnosti na trasah linijskih infrastrukturnih objektov (npr. kolesarske poti, nove umestitve cest ...) – podaljšujejo pripravljeno fazo ali celo onemogočijo izvedbo posameznih projektov.
URBANI RAZVOJ IN UREJANJE PROSTORA	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Prenovljen srednjeveški del mesta. - Poti ob vodotokih. - Bližina zelenih površin v okolici mesta.	- Pomanjkanje mestnega parka z otroškim igriščem. - Neizkoriščenost obrečnega prostora po izvedenih ukrepih poplavne varnosti ob Suhodolnici. - Primanjkljaj strateškega prostorskega načrtovanja v nekaterih prostorskih podsistemih (npr. promet). - Degradirana območja in posamezne stavbe. - Prazni prostori v centru mesta. - Prisotnost motornega prometa na srednjeveških ulicah in trgih v mestu. - Težave s parkirnimi mesti, zelenimi površinami in igrišči na območju stanovanjskih sosesk.
	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Usmeritve nove finančne perspektive 2014–2020 – TUS. - Degradirana območja – potencial za prenovo in rast. - Spodbujanje lastnikov za zapolnitev praznih trgovsko/poslovnih prostorov v mestu. - Večnamenska raba javnih objektov za različne dejavnosti. - Nov OPN v pripravi.	- Razpršeno lastništvo (veliko lastnikov) lahko zavre celostne ureditve večjih kompleksov (npr. degradirana območja, večstanovanjske soseske ...).
NARAVA IN VAROVANJE OKOLJA	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Atraktivna krajinska podoba. - Narejeni načrti za reševanje poplavne nevarnosti vodotokov Mislinje, Suhodolnice in Homšnice. - Izgrajena in dobro delujoča CČN Slovenj Gradec. - Regijski center za zbiranje odpadkov Kocerod (podpovprečno odlaganje odpadkov). - Majhna onesnaženost okolja s PM10 delci.	- Obremenjevanje stanovanjskih sosesk s hrupom zaradi bližine s prometom obremenjene ceste. - V MOSG ni stalnih postaj za monitoring emisij v zrak. - Energetsko potratne javne in zasebne stavbe.

Trajnostna urbana strategija mesta Slovenj Gradec - TUS MSG 2015 - 2030

GOSPODARSTVO	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Zahteve po zmanjševanju izpustov CO₂ in potrebe po energetski neodvisnosti. - Usmeritve nove finančne perspektive 2014–2020 – TUS. - Energetska sanacija javnih in zasebnih stavb. - Uporaba alternativnih virov ogrevanja. - Celovito reševanje poplavne varnosti. - Preusmeritev tranzitnega prometa v urbanem delu mesta na obvozne ceste.	- Pomanjkanje sredstev za gradnjo obvoznih cest. - Nezmožnost motiviranja zasebnih lastnikov za energetsko sanacijo stavb.
	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Obstoj podpornega okolja za razvoj podjetništva. - Prisotnost VŠTP in njihovo sodelovanje z gospodarstvom. - Izvozna usmerjenost velikih in srednjih podjetij. - Razpršenost delujočih malih in srednjih podjetij v različnih dejavnostih.	- Pomanjkanje (zmanjševanje) delovnih mest. - Pomanjkanje urejenih in cenovno dostopnih proizvodnih lokacij. - Pomanjkanje najemniških proizvodnih prostorov. - Pomanjkanje inovativnih podjetij, podjetniške rasti in iniciative. - Pomanjkanje finančnih mehanizmov za podporo financiranju v vseh fazah razvoja. - Povečanje zaposlovanja v drugih večjih mestih v Sloveniji (Ljubljana, Celje, Maribor ...) in v Avstriji.
GOSPODARSTVO	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Izkoriščanje sinergij v večji prepoznavnosti podpornega okolja in njihovem povezovanju z gospodarstvom. - Povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca ter celotne Koroške regije. - 3. razvojna os. - Usmeritve nove finančne perspektive 2014–2020. - Sanacija degradiranih območij v mestu ter vzpostavitev novih površin za proizvodne dejavnosti. - Zelena industrija in gozdno-lesna predelava.	- Nekonkurenčnost gospodarstva in mesta. - Zaposlitvena moč Avstrije in drugih slovenskih mest. - Izguba ključnih nosilcev gospodarskega razvoja: propad klasične industrije ali selitve podjetnikov v druge občine. - Odseljevanje mladih in delovno aktivnega prebivalstva. - Slabe prometne povezave.
ZNANJE IN KADRI	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Zadovoljivi prostorski pogoji na področju predšolske vzgoje in osnovne šole. - Razvita mreža srednjih šol. - VŠTP je edina visoka šola v Sloveniji s tovrstnim programom. - Prisotnost VŠZV. - Sodelovanje (visokega) šolstva z gospodarstvom.	- Energetsko potratni izobraževalni objekti. - Majhno število visokih šol, ki jih gospodarstvo potrebuje. - Neskladje na trgu dela. - Premajhna vključenost lokalnih razvojnih ciljev v vrtce in šolske programe (pr. kulturna vzgoja, lokalna identiteta, tehnologije ...). - Pomanjkanje študentskega doma. - Nerazvito študentsko življenje.

KULTURA IN TURIZEM	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Lesna industrija. - Ureditev prostorskih pogojev za nadaljnji razvoj Srednješolskega centra. - Visoko šolstvo. - Ureditev dodatnih sob za študente, tudi z preureditvijo praznih/degradiranih stanovanj v centru mesta.	- Manjše zanimanje za študij v Slovenj Gradcu, kot posledica neatraktivnosti bivalnega okolja. - Izguba gospodarske moči regije, ki bi vplivala na vpis dijakov/študentov. - Odseljevanje mladih in delovno aktivnega prebivalstva.
	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Srednjeveško mestno jedro. - Profesionalne regijske kulturne institucije (Koroški pokrajinski muzej in Rojstna hiša Huga Wolfa, Koroška galerija likovnih umetnosti, Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec, ...). - Bogata ljubiteljska kulturna dejavnost. - Bogata zgodovinska dediščina ter kulturna tradicija mesta. - Obnovljena kulturna dediščina. - Rast števila turistov in nočitev.	- Pomanjkanje prireditev v mestnem jedru. - Premajhno število obiskovalcev/turistov/kupcev v mestnem jedru. - Premalo učinkovita in nepovezana promocija turistične ponudbe. - Neurejena tržnica. - Objekti kulturne dediščine in njihovi programi niso zadostno atraktivni in tržno usmerjeni. - Pomanjkanje doživljajske ponudbe. - Pomanjkanje depojskih prostorov. - Pomanjkanje prostorov za postavitev zbirk. - Pomanjkanje vadbenih prostorov za športni turizem.
SKRIB ZA LJUDI	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Atraktiven srednjeveški del mesta. - Večnamenska raba javnih športnih in šolskih objektov. - Športni turizem. - Uporaba občinske stavbe dvorca Rotenturn za kulturne namene. - Ureditev prostora nekdanjega formalnega grajskega vrta graščine Rotenturn. - Predstavitev srednjeveških arhitekturnih vrednot v mestu. - Ureditev odra v Kulturnem domu. - Ureditev koncertne dvorane. - Ureditev turističnih poti.	- Pomanjkanje ustreznih prostorov za vadbo lahko zmanjša delež športnega turizma. - Neustrezno vzdrževanje kulturnih in športnih objektov. - Pomanjkanje celovitih turističnih produktov v povezavi z drugimi občinami in celotno regijo.
	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Široka mreža NVO. - Razvita mreža socialnih in zdravstvenih programov. - Kakovostna in razvojno ambiciozna medregijska Splošna bolnišnica Slovenj Gradec. - Edino zavetišče za brezdomce v Koroški regiji. - Občina po meri invalidov – akcijski načrt.	- Pomanjkanje socialnih/neprofitnih stanovanj. - Odsotnost mladinske politike in lokalnega študentskega kluba. - Slovenj Gradcu najbližji center za usposabljanje, delo in varstvo se nahaja v Črni na Koroškem. - Stavba zavetišča za brezdomce je zaradi širitve šolskega centra ogrožena.

	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Vzpostavitev enote centra za usposabljanje, delo in varstvo Slovenj Gradcu. - Sanacija neizkoriščenih prostorov v mestu za gradnjo ali sanacijo neprofitnih/najemniških stanovanj. - Ureditev novega zavetišča za brezdomce. - Ureditev prostorskih pogojev za razvoj primarnega in sekundarnega zdravstva.	- Zmanjšanje vplivnega območja Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.
ŠPORT IN REKREACIJA	PREDNOSTI	SLABOSTI
	- Odlično urejene rekreativne kolesarske poti po Mislinjski dolini. - Razvijajoč športni turizem. - Športno rekreativne površine v neposredni bližini mesta. - Letni bazen. - Športni objekti.	- Nekateri športni objekti bi bili potrebni obnove oz. izboljšav. - Potrebe po novih športnih objektih (športna dvorana, poligon za met diska, plezalna stena, pokrit bazen, wellness, savna ...). - Pomanjkanje otroških igrišč, predvsem centralnega otroškega igrišča. - Majhen obisk letnega bazena – avgust. - Pomanjkanje pokritega zimskega bazena.
	PRILOŽNOSTI	TVEGANJA
	- Razvoj socialnih funkcij v gozdovih v bližini mesta (Rahtel, Dobrava). - Omogočiti razvoj površin za športe v naravi, kot so kolesarjenje (gorsko) in pohodništvo. - Širitev športnega parka na degradiranem območju letnega kopališča. - Gradnja protihrupnih ukrepov na vzhodni obvoznici in povezava z zelenim zaledjem.	- Pomanjkanje finančnih virov.

3.2 Ključne razvojne ovire, dileme in trendi

Glede na analizo družbenih, okoljskih prostorskih, prometnih, gospodarskih, kulturnih, športnih in turističnih kazalnikov je v nadaljevanju strategije potrebno upoštevati ključne razvojne ovire, dileme in trende mesta Slovenj Gradec:

➤ Somestje – ovira ali priložnost?

Oblikovanje somestja Slovenj Gradec–Dravograd–Ravne na Koroškem je zaradi majhnosti Koroških mest ključno za boljšo konkurenčno moč koroškega središča v odnosu do ostalih središč v državi. Kljub temu pa delitev funkcij med mesta onemogoča mestu Slovenj Gradcu enakopraven razvoj napram ostalim mestnim občinam v Sloveniji. Ob izgubi primata gospodarskega središča regije, ki ga je v zadnjih letih prevzelo Ravne na Koroškem in prometnemu vozlišču, ki ga ima Dravograd, Slovenj Gradcu ostane predvsem krepitev funkcij na področju upravnih storitev ter kulture. Žal pa je v zadnjih letih izgubljal vlogo tudi na teh področjih, predvsem na področju upravnih storitev, zato je jasna opredelitev strategije mesta ključna za nadaljnji razvoj in konkurenčnost tako znotraj somestja kot tudi izven regije.

➤ Slaba prometna dostopnost

Prometna dostopnost Slovenj Gradca je odvisna zgolj od ene državne ceste, ki povezuje mesto z osrednjo Slovenijo in z ostalimi mesti znotraj regije ter izven države. Oddaljenost do najbližje avtoceste tako znaša več kot 45 minut in je tako največja med vsemi mestnimi

občinami v Sloveniji. Poleg velike oddaljenosti pa veliko težavo predstavlja tudi slabo vzdrževanje državnih cest, ki stanje slabe dostopnosti še poslabša. Izboljšanje prometnih povezav je tako ključno za nadaljnji nemoten razvoj mesta in večjo konkurenčnost.

➤ **Pomanjkljivi pogoji za gospodarski razvoj**

Ob dostopnosti na gospodarski razvoj mesta vplivajo tudi drugi pogoji, med katerimi so predvsem zadostno število komunalno opremljenih zemljišč za gradnjo proizvodnih / poslovnih prostorov. V zadnjem času pa se pojavlja vedno večje povpraševanje po najemniških poslovnih in proizvodnih prostorih. Najemniških proizvodnih prostorov mesto ne ponuja. Prav tako se polnijo komunalno opremljena zemljišča s potencialno novogradnjo, zato je zagotavljanje le-teh v kombinaciji z revitalizacijo degradiranih območij ključno za primerljivo konkurenčnost z drugimi mesti ter regijami.

➤ **Neprivlačnost okolja za mlade družine**

Odseljevanje mladih v zadnjem obdobju je velik problem, saj so mladi ključni za nadaljnji razvoj in oživitev mesta. Delno lahko razloge najdemo v zmanjševanju delovnih mest, predvsem pa v slabi ponudbi socialnih, najemniških stanovanj ter predvsem novogradenj. Prav tako v mestu manjka večja javna zelena odprta površina z otroškimi igrišči, kjer bi mlade družine ter tudi ostali prebivalci mesta imeli prostor za sprostitev in druženje. Ugodnejša ponudba v bližnjih mestih izven regije tako ob neizbolšanju ponudbe predstavlja veliko tveganje za nadaljnjo odseljevanje mladih.

➤ **Pomanjkanje zelenih javnih odprtih prostorov**

Kljub temu, da mesto obkroža zelenje, pa v samem urbanem delu mesta ni večjih parkovnih površin. Zelene javne površine so omeje predvsem na površine pred stanovanjskimi soseskami. Neprivlačno so urejene tudi sprehajalne poti ob vodotokih Suhodolnici, Mislinji in Homšnici. Urejeni mestni park v kombinaciji z urejenimi obrečnimi potmi bi lahko skupaj predstavljali pljuča mesta Slovenj Gradec.

➤ **Trajnostna mobilnost**

Mesto je v preteklosti veliko storilo za ureditev kolesarske poti v smeri Dravograda in Mislinje, ki sedaj predstavlja zelo priljubljeno rekreacijsko površino prebivalcem celotne občine, a so še vedno ostale težave s kolesarjenjem znotraj mesta. Največje težave se tako pojavljajo predvsem pri dostopu do trgovskih centrov in javnih inštitucij. Veliko težavo pa povzroča tudi pomanjkanje parkirnih mest na območju Splošne bolnišnice Slovenj Gradec ter Glavnega trga, kjer bi za osebne avtomobile morali iskati rešitev v obliki garažne hiše. Na mestih, kjer so sedaj avtomobili, pa bi morali več prostora nameniti površinam za pešce in kolesarje. Največjo težavo predstavlja predvsem prometna ureditev na Glavnem trgu, kjer ima avtomobil prednost pred pešci in kolesarji.

➤ **Trend zmanjševanja obremenjevanja okolja**

Stanovanjske soseske v Slovenj Gradcu so priključene na Toplarno Slovenj Gradec, ki energijo pridobiva s plinskimi pečmi. V večjem delu stanovanjski bloki niso primerno izolacijsko zaščiteni, zato je poraba energije velika, prav tako vpliv na okolje. Pomanjkljiva je tudi izolacija javnih stavb v mestu. Trend zmanjševanja obremenjevanja okolja bi tako lahko dosegli s sanacijami stavb ter spremembo načina daljinskega ogrevanja s plinskega na biomaso. Kakovost zraka in onesnaženost s hrupom bi lahko izboljšali tudi z umikom prometnih cest iz stanovanjskih sosesk (gradnja južne obvoznice).

➤ **Potencial na področju kulture, turizma in športa**

Slovenj Gradec je v preteklosti ogromno naredil za povečanje turističnih kapacitet in dvig števila nočitev turistov, vendar ima še veliko možnosti za izboljšave, predvsem na področju športa in kulture. Kot kulturno središče Koroške ima nalogo nadaljnjega razvoja kulturnih inštitucij, predvsem pa boljše interpretacije svoje pestre zgodovine ter obnovo zgodovinskih stavb v mestu.

3.3 Primerjalna analiza

Primerjalna analiza je managersko orodje za izboljševanje poslovnih rezultatov/procesov subjektov/organizacij. Poudarek je na načrtovanju in izvedbi procesa relativnega primerjanja z najboljšimi subjekti/organizacijami v panogi ali v poslovni funkciji, z namenom dohitevanja in prehitevanja konkurenčnih subjektov/organizacij.

V ta namen so v nadaljevanju primerjani razvojni, ekonomski in socialni kazalniki MOSG s podatki petih MO s primerljivim številom prebivalcev. Največ prebivalcev med primerjanimi MO ima MO Novo mesto (36.205 prebivalcev), najmanj MO Murska Sobota (18.935 prebivalcev). V razvitejšo zahodno kohezijsko regijo spadata MO Novo mesto ter MO Nova Gorica. Med kazalniki so primerjalno vrednoteni tudi povprečni podatki za Slovenijo.

V primerjalni analizi z ostalimi MO ter slovenskim povprečjem, podatki MOSG kažejo najboljšo sliko pri kriteriju gibanja števila prebivalstva ter indeksu staranja prebivalstva, kjer MOSG zaseda 3. mesto med sedmimi primerjalnimi vrednostmi. Najslabše primerjalne kazalnike pa kaže pri višini povprečne bruto plače, kjer ima nižjo vrednost zgolj MO Ptuj. Delno se ta slabost odraža tudi v deležu delovno aktivnega prebivalstva s terciarno izobrazbo, kjer MOSG zaseda 5. mesto, pred MO Ptuj in MO Velenje. Spodnji del tabele zaseda tudi pri podatku koeficienta razvitosti, kjer si deli predzadnje mesto z MO Murska Sobota. V samem povprečju in po vrednostih blizu najboljših se MOSG nahaja pri stopnji registrirane brezposelnosti, ki je v juliju 2015 znašala 11,6 %. S to vrednostjo je nad slovenskim povprečjem ter veliko višje od zadnje uvrščene MO Murska Sobota z 20,3 % brezposelnostjo.

Gibanje števila prebivalcev v % (2008–2015)		Koeficient razvitosti občine (2014)		Indeks staranja prebivalstva (2015)	
Novo mesto	+2,0	Novo mesto	1,32	Velenje	100,2
Slovenija	+1,8	Velenje	1,24	Novo mesto	102,1
Slovenj Gradec	- 1,1	Nova Gorica	1,19	Slovenj Gradec	105,9
Nova Gorica	- 1,3	Slovenj Gradec	1,10	Slovenija	121,4
Ptuj	- 2,5	Murska Sobota	1,10	Nova Gorica	141,1
Murska Sobota	- 3,7	Ptuj	0,98	Ptuj	146,2
Velenje	- 4,2			Murska Sobota	162,3

Povprečna bruto plača (2015)		Stopnja registrirane brezposelnosti v % (julij 2015)		Delež delovno aktivnega prebivalstva s terciarno izobrazbo v % (2014)	
Novo mesto	1692 €	Novo mesto	10,5	Nova Gorica	35,0
Nova Gorica	1552 €	Ptuj	10,7	Novo mesto	33,4
Slovenija	1539 €	Nova Gorica	11,3	Slovenija	31,4
Velenje	1492 €	Slovenj Gradec	11,6	Murska Sobota	30,9
Murska Sobota	1428 €	Slovenija	12,0	Slovenj Gradec	30,0
Slovenj Gradec	1420 €	Velenje	13,1	Ptuj	25,5
Ptuj	1298 €	Murska Sobota	20,3	Velenje	26,6

4 Vizija, slogan, poslanstvo in cilji

4.1 Vizija

SLOVENJ GRADEC 2030:

Slovenj Gradec je kulturno, upravno, zdravstveno in izobraževalno središče Koroške regije. Je privlačno in varno bivalno okolje za vse kategorije prebivalstva. Mesto omogoča odlične pogoje za razvoj ustvarjalnosti in podjetništva. V največji možni meri sledi sonaravnemu razvoju ter spretno uporablja prednosti majhnosti in naravne danosti bližnjega podeželja.

4.2 Slogan

Slogan Trajnostne strategije Slovenj Gradca je **UBRANOST BIVANJA**. Pri oblikovanju slogana smo se osredotočili na dejstvo, da želimo s trajnostno urbano strategijo v prihodnosti nadgraditi bivanjsko kakovost, ki jo naše mesto že tako ali tako ponuja svojim prebivalcem, pa tudi obiskovalcem. Ker od preudarnega in strokovnega prostorskega načrtovanja tudi s pomočjo omenjene strategije pričakujemo, da bo upoštevalo vse vidike urbanizma ter v največji možni meri upoštevalo tudi izhodišča, ki jih bomo pridobili z rezultati ankete, menimo da je le harmonija (urbanost) strokovnih podlag z željami in pričakovanji prebivalcev pravi način za dodatno izboljšanje bivalnih pogojev v našem mestu, s tem pa tudi razlog več, da začnemo svoje bivanjsko okolje še bolj ceniti in v njem užiti kakovostno in izpolnjeno življenje.

Slika 23: Simbol »Urbanost bivanja«

Simbol z drevesom vpetim v urbano obliko ponazarja željo po večji vpetosti zelenega okolja v urbani prostor mesta, s čimer sledimo ciljem slogana. Krošnja drevesa prikazuje 15 zelenih krogov, ki ponazarjajo 15 četrtnih in vaških skupnosti v MOSG. 5 manjših krogov v sredini krošnje ponazarja 5 četrtnih skupnosti, ki jih obkroža 10 večjih krogov (vaških skupnosti).

4.3 Poslanstvo

Trajnostna urbana strategija je zgolj strateški dokument, ki brez aktivnega sledenja viziji in ciljem ne bo imel pomembnega pomena v prihodnosti. Poslanstvo MOSG je tako dolgoročno sledenje viziji strategije z ukrepi, ki se prilagajajo in hitro odzivajo na potrebe občanov in se

osredotočajo na doseganje rezultatov. Pri tem se mora občina obnašati razvojno ter kot dober gospodar poskrbeti za javna sredstva ter povečan pretok kapitala v občino. Občina se zavezuje, da bo še naprej stremela k cilju čim boljšega obveščanja in vključevanja širše javnosti.

4.4 Strateški cilji in prednostne usmeritve

Na podlagi analize problemov in izzivov mesta v prihodnosti ter zastavljene vizije razvoja mesta, smo si v okviru priprave Trajnostne urbane strategije Slovenj Gradec 2030 zadali naslednje strateške cilje:

- **STRATEŠKI CILJ 1: Slovenj Gradec – PRIVLAČNO MESTO,**
- **STRATEŠKI CILJ 2: Slovenj Gradec – KONKURENČNO MESTO,**
- **STRATEŠKI CILJ 3: Slovenj Gradec – ZELENNO MESTO.**

➤ Strateški cilj 1: Slovenj Gradec – privlačno mesto

Mesto Slovenj Gradec se v zadnjih letih sooča s padanjem naravnega prirasta ter negativnim selitvenim prirastom. Ponudba tržnih najemniških in socialnih stanovanj je zelo slaba, obenem pa v mestu pomanjkanje urejenih zelenih parkovnih površin z otroškimi igrali ter ponuja premalo različnih dejavnosti za aktivno preživljanja prostega časa tako v centru mesta kot tudi v različnih priložnostnih dejavnostih. Mestne zelene površine so osrednji element vsakega mesta, saj spodbudno vplivajo na zdravje prebivalcev, počutje družbe nasplo in hkrati prinašajo pomembne gospodarske koristi.

Privlačnost bivanja je ključna za nadaljnji uspešen razvoj mesta, zato strateški cilj »Privlačno mesto« ponazarja novo smer nadaljnjega razvoja z upoštevanjem problemov oz. želja mladih, ki se po študiju želijo preseliti v Slovenj Gradec. Izboljšanje urbanega okolja z novimi urbanimi zelenimi parkovnimi in obrečnimi površinami, boljša ponudba najemniških stanovanj, prijaznejše stanovanjske soseske, več otroških igrišč, izboljšanje skrbi za ranljive skupine, oživitve mestnega jedra, zanimiva in kvalitetna kulturna ponudba ter boljše možnosti preživljanja prostega časa bodo mesto ponovno naredile privlačno in zanimivo za ustvarjanje novega doma. »Privlačno mesto« pa bo imelo tudi pozitiven vpliv na vse prebivalce mesta, s čimer se bo trend odseljevanja prebivalstva sčasoma zmanjševal. Strateški cilj bomo dosegali predvsem z reaktivacijo prostih in slabo izkoriščenih površin znotraj mesta.

Prednostne usmeritve:

- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj,
- 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu,
- 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora,
- 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk,
- 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine,
- 1.6: oživljanje mestnega jedra,
- 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa.

➤ Strateški cilj 2: Slovenj Gradec – konkurenčno mesto

MOSG spada med izrazito »delovne občine«, saj je delovnih mest več kot je delovno aktivnih prebivalcev ter predstavlja najmočnejše zaposlitveno središče na Koroškem. Kljub temu pa se v zadnjih letih število zaposlenih in prihodek podjetij zmanjšuje. Družbe z velikim številom

zaposlenih so močen generator razvoja, vendar je dolgoročen razvoj možen z ustvarjanjem dobrega podpornega okolja srednjim in malim podjetjem. Zaradi tega je potrebno okrepiti izobraževalne programe, raziskovalne in razvojne institucije, jih učinkovito povezovati z gospodarskimi subjekti ob hkratni vzpostavitvi ustreznega poslovno-podpornega okolja, da bo olajšalo ustvarjati nove, inovativne in konkurenčne produkte, omogočalo rast obstoječih podjetij in zagon novih, s pozitivnim trendom zaposlovanja ter posledično dvigom splošne blaginje.

Slovenj Gradec bo postal »konkurenčno mesto« z učinkovitim privabljanjem domačih in tujih investitorjev, spodbujanjem podjetnosti in podjetništva, povezovanjem podjetij in (visokega) šolstva v mestu in regiji ter novimi delovnimi mesti. Da bi to uresničili, je potrebno zagotoviti dovolj privlačnih lokacij za investitorje, ponuditi možnost najema proizvodnih prostorov, pri tem pa v prvi vrsti izkoristiti notranje potenciale mesta. Potrebno je nadgraditi in povezati obstoječe podporno okolje za podjetja in podjetnike z uvajanjem sodobnih oblik podpornih storitev in večjim povezovanjem gospodarstva in (visokega) šolstva za ustvarjanje znanja, ki bo prilagojeno potrebam gospodarstva. S tem bomo še bolj spodbudili nastajanje in uspešno delovanje (rast) podjetij ter predvsem povečevanje njihove dodane vrednosti. Pomembno vlogo bodo imela zelena delovna mesta, ki spodbujajo tehnološke in družbene inovacije, povečujejo konkurenčnost gospodarstva z energetsko in snovno učinkovitostjo ter zmanjšujejo škodljive vplive na okolje. Slovenj Gradcu (pa tudi celotni Koroški regiji) je potrebno s primerno promocijo povečati prepoznavnost v širšem prostoru in potencialnim investitorjem predstaviti prednosti mesta in regije. Z boljšo prometno dostopnostjo v prihodnje bo Slovenj Gradec konkurenčen tudi ostalim območjem ob avtocestnem križu. Z izgradnjo hitre železnice v Avstriji in logističnega centra v neposredni bližini državne meje bo celotna regija pridobila status odličnega strateškega položaja za potencialne domače in tuje investitorje.

Prednostne usmeritve:

- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij,
- 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom,
- 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije,
- 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti.

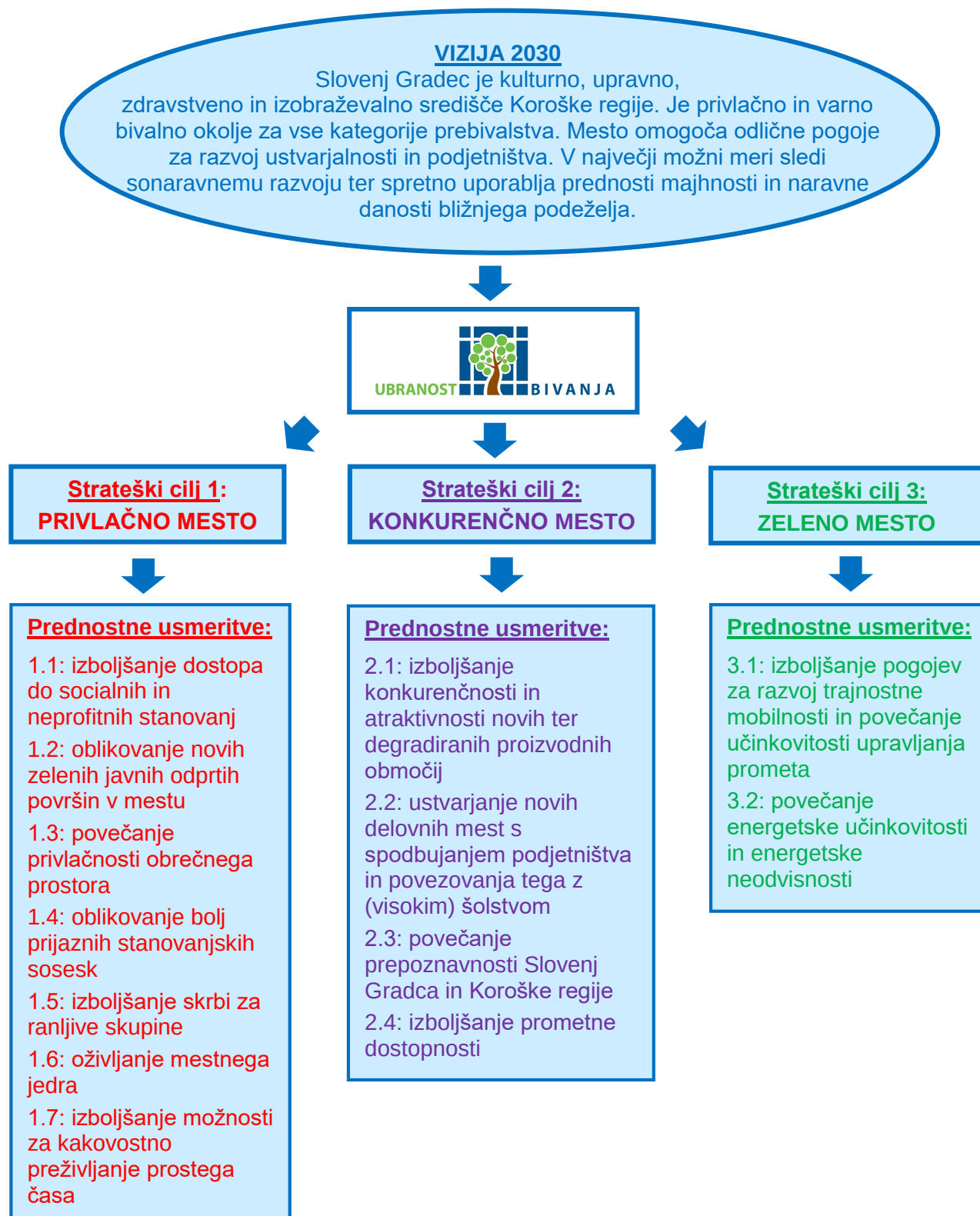
➤ **Strateški cilj 3: Slovenj Gradec – zeleno mesto**

Razvoj Slovenj Gradca mora v prihodnje upoštevati trajnostne principe tako na področju energetske učinkovitosti in neodvisnosti ter mobilnosti. Prebivalci mesta zaradi majhnosti že sedaj uporabljajo zelene oblike prevoza, zato je potrebno prometne ureditve mesta prilagoditi tem uporabnikom. Hoja in kolesarjenje morata postati varno in trajnostno vključena v ostali prometni tok. Vodotoki ne smejo predstavljati ovire v komunikaciji mesta, temveč točke povezovanja. Mirujoč promet mora biti trajnostno vkomponiran v celoten sistem mesta, s čim manjšim vplivom na javne odprte površine. Za potovanja znotraj regije se javni potniški promet približa čim širšemu krogu uporabnikov in ne zgolj šolarjem. Doseganje ciljev je možno le s podporami v smislu različnih akcij, informiranjem javnosti in ozaveščanjem.

Energetsko učinkovite gradnje in prenove po trajnostnih načelih naj bi bile manj okoljsko obremenjujoče in energetsko potratne. Obstoječe stanovanjske soseske je potrebno energetsko sanirati, pri tem pa je potrebno za izvorni vir energije uporabiti čiste obnovljive vire.

Prednostne usmeritve:

- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa,
- 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti.

5 Ukrepi po strateški ciljih in prednostnih usmeritvah

5.1 Strateški cilj 1: Slovenj Gradec – privlačno mesto

➤ Prednostna usmeritev 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj

Pomanjkanje neprofitnih najemniških stanovanj ter vedno večje povpraševanje v zadnjih letih predstavlja vedno večjo težavo MOSG. Povečanje števila najemniških stanovanj bi tako reševalo problematiko predvsem mladih, ki si želijo ustvariti družino in tudi ostalih, ki si ne morejo privoščiti nakupa stanovanja ali najetja stanovanja po tržni najemnini. Nova neprofitna stanovanja so bila pridobljena leta 2009, od takrat pa je MOSG težave reševala predvsem s podeljevanjem tržnih subvencij. Posledično je bil delež podeljenih stanovanj v zadnjem razpisu zgolj 32 %. V mestu je veliko degradiranih in praznih prostorov, ki bi se lahko preuredili v nova stanovanja.

Ukrepa:

- gradnja socialnih in neprofitnih stanovanj z izkoriščanjem notranjih potencialov mesta,
- ureditev socialnih in neprofitnih stanovanj z reaktivacijo opuščenih stavb v mestu.

Kazalniki:

- število novih neprofitnih najemniških stanovanj,
- število obnovljenih neprofitnih najemniških stanovanj.

➤ Prednostna usmeritev 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu

V urbanem delu mesta Slovenj Gradec se glavnina odprtih javnih površin nahaja med stanovanjskimi soseskami (te površine uporabljajo predvsem prebivalci sosesk), na območju Splošne bolnišnice Slovenj Gradec ter na območju centra mesta v obliki treh manjših parkov, ki ne ponujajo možnosti za igro otrok. Mestu tako primanjkuje urejenih zelenih površin znotraj urbanega območja, kjer bi se lahko srečevali prebivalci mesta s širšo okolico, obenem pa bi ponujale možnosti za sprostitev in igro otrok. Zeleno zaledje mesta je zaradi obvoznice na vzhodni strani mesta odrezano od športnega parka.

Ukrepa:

- ureditev novih javnih zelenih parkovnih površin znotraj mesta z ureditvijo igral za otroke (v prvi vrsti se izkoristi opuščena, neizkoriščena ali degradirana območja znotraj urbanega dela mesta),
- ureditev nadvoza nad vzhodno obvoznico (povezava športnega parka z zelenim zaledjem mesta).

Kazalniki:

- površina revitaliziranih neuporabljenih ali degradiranih površin,
- površina novih zelenih javnih odprtih površin v mestu,
- površina javnih zunanjih površin namenjenih za igro otrok.

➤ **Prednostna usmeritev 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora**

Strnjen del mesta Slovenj Gradec iz vzhodne kot iz zahodne smeri obdajata reki Mislinja in Suhodolnica, ki na severu mesta v obliki sotočja zaokrožujeta urbani del mesta. Njun pomen v vlogi zelenega obroča mesta je zelo pomemben za vse prebivalce, saj predstavljata dodaten prostor za sprostitev, osvežitev in rekreacijo. Pomembno vlogo v mestu predstavlja tudi vodotok Homšnica, katerega tok se skozi urbani del mesta izliva v Suhodolnico. Kljub pomembnosti vodotokov njihova obrečna ureditev v večjem delu ni primerno urejena, na nekaterih odsekih pa je bila ob protipoplavni sanaciji Suhodolnice celo poslabšana. Vodotoki prav tako na posameznih območjih predstavljajo oviro pri gibanju znotraj urbanega dela mesta.

Ukrepa:

- ureditev obvodnega prostora vodotokov ter sotočja (povečanje primernosti in privlačnosti za gibanje in sprostitev);
- gradnja brvi na najbolj pomembnih mestih znotraj urbanega dela mesta.

Kazalniki:

- površina revitaliziranih obrečnih površin.

➤ **Prednostna usmeritev 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk**

Največje stanovanjske soseske v mestu Slovenj Gradec so bile zgrajene med leti 1970 in 1990, zato posledično nekatere usluge, ki jih soseske ponujajo, ne ustrezajo današnjim standardom. Med te lahko uvrstimo urejenost zelenih površin, zadostno število rekreacijskih površin ter urejenost in zadostnost števila parkirnih prostorov.

Ukrepi:

- izboljšanje rabe površin v stanovanjskih soseskah za športna in otroška igrišča, ureditev urbane opreme,
- ureditev intervencijskih površin,
- ureditev mirujočega prometa in vzpostavitev dodatnih parkirišč.

Kazalniki:

- površina revitaliziranih površin znotraj stanovanjskih sosesk,
- površina urejenih rekreacijskih površin znotraj stanovanjskih sosesk,
- število parkirnih mest na območju stanovanjskih sosesk.

➤ **Prednostna usmeritev 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine**

Mesto se na tem področju osredotoča na reševanje problematike brezdomcev, invalidov in oseb z motnjami v duševnem razvoju. Najbližji center za usposabljanje, delo in varstvo se nahaja v Črni na Koroškem, ki je oddaljena več kot 30 km od MOSG. Ciljni ranljivi skupini je potrebno zagotoviti enakopravnost in ugodnejše pogoje življenja. Zavetišče za brezdomce je zaradi širitve šolskega centra tik pred rušitvijo, posledično bo potrebno urediti nove prostore. Mestna občina Slovenj Gradec je že od leta 2008 »Občina po meri invalidov«, leta 2013 pa je bil sprejet nov Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2013–2017. Ena pomembnejših prioritet je odprava vseh grajenih in komunikacijskih ovir v občini, s čimer bi se bistveno izboljšala kvaliteta življenja invalidnih oseb. Glavni cilj ukrepov je zagotoviti enakopravne pogoje za življenje vsem občanom. Potrebno je urediti primerne prostore za potrebe primarnega in sekundarnega zdravstva.

Ukrepi:

- vzpostavitev podružničnega Centra za usposabljanje, delo in varstvo v Slovenj Gradcu,
- vzpostavitev novega zavetišča za brezdomce v Slovenj Gradcu,
- odprava arhitektonskih in komunikacijskih ovir, ki onemogočajo neodvisno življenje invalidov,
- vzpostavitev pogojev za usmerjeno skrb za umirajoče,
- obnova prostorov v Zdravstvenem domu SG, ureditev manjše telovadnice, prostora za fizioterapijo ter nove ambulate prostore.

Kazalniki:

- število vključenih prebivalcev v slovenjgraško enoto Centra za usposabljanje, delo in varstvo,
- število vključenih prebivalcev v zavetišče za brezdomce,
- število odpravljenih komunikacijskih in arhitekturnih ovir v občini,
- število novih delovnih mest.

➤ **Prednostna usmeritev 1.6: oživljanje mestnega jedra**

Mestno jedro predstavlja značilen kulturno-zgodovinski spomenik, ki je z obnovami v preteklih letih postalo eno lepših srednjeveških jeder ne le na Koroškem, ampak v širši okolici. Kljub temu se sooča s težavami praznih prostorov v stavbah, neurejenostjo Poštne ulice, pomanjkljivo urejeno tržnico, degradiranimi stavbami, premajhnim številom dogodkov in premalo privlačnimi vsebinami dogodkov, ki bi v mestno jedro pritegnili večje število ljudi. Varnostne, okoljske in ambientalne težave pa povzročajo tudi motorni promet na Glavnem trgu.

Ukrepi:

- reaktivacija slabo izkoriščenih površin znotraj Poštne ulice,
- spodbujanje uporabe oz. sanacija neizkoriščenih stavb in prostorov v mestnem jedru,
- ureditev ustrezne interpretacije objektov kulturno-zgodovinske dediščine,
- ureditev in sanacija ohranjenega srednjeveškega obzidja ter ureditev dostopa do obzidja,
- ureditev primernih prostorov za koncertni program,
- ureditev muzejsko galerijske četrti, povezava z Levovnikovo hišo in ureditev čevljarke muzejske delavnice,
- z aktivnimi pristopi spodbuditi obrtne dejavnosti v mestu,
- ureditev Glavnega trga na način, da imajo pešci in kolesarji prednost pred avtomobili,
- postopno zmanjševanje parkirnih mest na Glavnem trgu in zapolnitev prostora z drugimi vsebinami, ki bodo predstavljale dodano vrednost.

Kazalniki:

- površina revitaliziranih površin v mestnem jedru,
- površina obnovljenih degradiranih stavb v mestnem jedru,
- površina obnovljenih neizkoriščenih poslovnih ali stanovanjskih prostorov v mestnem jedru,
- število ukinjenih parkirnih mest v mestnem jedru,
- število prihodov in nočitev turistov,

➤ **Prednostna usmeritev 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa**

Dostopnost in raznovrstnost izvajanja rekreativne dejavnosti predstavlja možnost povečanja udeležbe lokalnega prebivalstva v dejavnosti, ki deluje preventivno in tudi kurativno na

psihično in fizično zdravje ter dobro počutje udeležencev. Športno rekreativna dejavnost je zelo pomembna za vsakega občana, saj bo z rekreacijo obnovil psihične in fizične moči, ki so v hitrem tempu življenja ogrožene in izrabljene, zato ima vključitev občanov vseh starosti v programe športne vadbe in rekreacije tako družbeni kot tudi ekonomski pomen.

Ukrepi:

- razširitev športnega parka na neizkoriščenih degradiranih prostorih znotraj urbanega območja mesta,
- ureditev dodatnih objektov za šport in površin za športe v naravi za različne športne dejavnosti; nadaljnja širitev mreže fitnessov na prostem,
- obnova športnih objektov na območju športnega parka.

Kazalniki:

- število aktivnega prebivalstva v programih športa,
- število športnih prireditev,
- število obiskovalcev, ki destinacijo obiščejo zaradi športnih prireditev,
- površina športnih površin in športnih objektov,
- površina aktiviranih neizkoriščenih površin,
- število novih delovnih mest.

5.2 Strateški cilj 2: Slovenj Gradec – konkurenčno mesto

➤ Prednostna usmeritev 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti proizvodnih lokacij

Slovenj Gradec mora, če želi izboljšati gospodarske kazalnike, zagotoviti optimalne pogoje za prihod potencialnih investorjev oz. zagotavljanje možnosti za rast obstoječih podjetij. Pri tem je potrebno v prvi vrsti zapolniti obstoječo komunalno opremljeno cono Ozare ter sanirati degradirana območja opuščenih industrijskih objektov. Ob tem je potrebno zagotoviti pogoje za nove komunalno opremljene proizvodne lokacije znotraj MOSG s širitvijo cone Pameče.

Ukrepa:

- sanacija degradiranih območij in ureditev proizvodnih prostorov,
- reaktivacija neizkoriščenih površin in prostorov znotraj urbanega dela mesta.

Kazalniki:

- površina revitaliziranih degradiranih območij,
- površina novih proizvodnih prostorov,
- površina novih komunalno opremljenih območij za proizvodno dejavnost,
- število novih delovnih mest.

➤ Prednostna usmeritev 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom

Spodbujanje podjetništva je ob zagotavljanju zadostnega števila proizvodnih prostorov, ključno za uspešno ustvarjanje novih delovnih mest. V MOSG deluje več deležnikov, ki spodbujajo ustvarjanje novih delovnih mest. Med te lahko uvrstimo Podjetniški center, Območno obrtno-podjetniško zbornico Slovenj Gradec, Mrežni podjetniški inkubator Koroška in Visoko šolo za tehnologijo polimerov. Ob tem je potrebno nadgraditi pogoje za razvoj šolstva, ki je gradnik razvoja v mestu ter celotni regiji.

Ukrepa:

- združitev dela vseh deležnikov v celovito podporno okolje za podjetnike v t. i. Koroški razvojni pospeševalnik (KORP),
- ureditev novih prostorov za potrebe Srednješolskega centra na degradiranem območju.

Kazalniki:

- število novih podjetij,
- površina revitaliziranih degradiranih območij,
- število novih delovnih mest.

➤ **Prednostna usmeritev 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije**

MOSG v slovenskem in svetovnem merilu samostojno težje privablja nove potencialne investitorje, zato je za lažjo prepoznavnost potrebna aktivna promocija celotne Koroške regije, kot atraktivne proizvodne lokacije. Dvig prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške kot privlačno turistične destinacije je ključnega pomena tudi za nadaljnjo pozitivno rast turističnih kazalnikov.

Ukrep:

- aktivno trženje in promocija celotne regije v Sloveniji in tujini, s poudarkom na razvojnih specializacijah regije (kovinsko-predelovalna industrija ter industrija vgradnih delov za avtomobilsko industrijo, gozdno-lesne verige, razvoj novih materialov in sonaravni turizem).

Kazalniki:

- število ustanovitev novih podjetij, ki prihajajo iz drugih regij v Sloveniji ali drugih držav,
- število prihodov in nočitev turistov,
- število obiskovalcev prireditev in mestnega jedra.

➤ **Prednostna usmeritev 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti**

Koroška regija ter MOSG je ena najbolj odmaknjenih v Sloveniji, kar se kaže tako v zmanjševanju števila prebivalcev, izgubi delovnih mest in številnih socialnih izzivih. Izboljšana dostopnost in povezanost regije je nujna za nadaljnji gospodarski razvoj regije kot tudi za zagotavljanje boljše in varnejše mobilnosti med središči v regiji kot tudi izven nje, saj je danes precejšen del Korošcev vezan na zaposlitev izven regije. Z boljšo dostopnostjo bo regija postala bolj konkurenčna za nove vlagatelje ter predvsem prihod mladega kadra, ki sedaj odhaja iz regije in je nujno potreben za nadaljnji razvoj tako industrije, lesno-predelovalne dejavnosti, kot tudi turizma in prehranske samooskrbe. Zagotavljanje visoko izobraženega kadra podjetjem v regiji zaradi odseljevanja mladih postaja vedno večji problem. Boljša prometna dostopnost je ključnega pomena tudi za nadaljnji razvoj turizma.

Ukrepa:

- izgradnja 3. razvojne osi,
- obnova državnih cest.

Kazalniki:

- povprečen potovalni čas od Slovenj Gradca do avtoceste A1,
- dolžina obnovljenih odsekov na državnem cestnem omrežju v koroški regiji.

5.3 Strateški cilj 3: Slovenj Gradec – zeleno mesto

➤ Prednostna usmeritev 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa

Pešačenje in kolesarjenje predstavljata nepogrešljiv sestavni del prometnega sistema mesta in temeljita na načelih trajnostne mobilnosti. Slovenj Gradec ima visok delež pešcev in kolesarjev, kar izhaja iz dejstva, da je Slovenj Gradec relativno majhno mesto, kjer je mogoče peš ali s kolesom v relativno kratkem času doseči katerokoli točko. Mirujoč promet v mestu Slovenj Gradec predstavlja težavo ob stanovanjskih soseskah še na dveh območjih, v centru mesta, kjer se motorni promet meša s peš cono, v okolici Splošne bolnišnice, kjer dnevno na pregled prihaja med 300 in 600 pacientov. Dodatno težavo povzroča tudi pomanjkljiva strategija upravljanja parkirnih mest v smislu obračunavanja parkirnin, ki bi obiskovalce mesta spodbudila k uporabi alternativnih oblik prevoza.

Ukrepi:

- dopolnitev vrzeli v obstoječem omrežju mesta z gradnjo kolesarskih povezav, ureditev pešpoti, ureditev stojal in nadstrešnic za parkiranje koles in postavitve električnih polnilnic,
- odprava grajenih in komunikacijskih ovir,
- izdelava mobilnostnih načrtov za različne inštitucije,
- ureditev dodatnih parkirnih mest v območju središča mesta (ob zmanjševanju števila parkirnih mest v mestnem jedru),
- povečanje uporabe sodobnih tehnologij za učinkovito upravljanje mobilnosti,
- ozaveščanje javnosti o pomenu in prednostih trajnostne mobilnosti.

Kazalniki:

- dolžina zgrajenih kolesarskih stez, kolesarskih pasov ali kolesarskih poti,
- dolžina zgrajenih pločnikov,
- število novih stojal in nadstrešnic za kolesa,
- število električnih polnilnic,
- delež kolesarjev in pešcev v mestu,
- število izdelanih mobilnostnih načrtov.
- število novih parkirnih mest,
- število plačljivih parkirnih mest,
- število ukinjenih parkirnih mest v mestnem jedru,
- število pametno upravljanjanih parkirnih mest.

➤ Prednostna usmeritev 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti

MOSG želi povečati energetsko učinkovitost, energetsko neodvisnost in energetsko samozadostnost. Energetsko potratne javne in zasebne objekte je potrebno sanirati in s tem zmanjšati rabo energije, saj večji del tako javnih kot zasebnih stavb ni energetsko obnovljenih.

Ukrepi:

- ciljno spremljanje rabe energije,
- energetska sanacija javnih in zasebnih stavb v MSG,
- uporaba energetske učinkovitejšega in energetsko bolj neodvisnega načina ogrevanja v kotlovnici,
- spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije za proizvodnjo energije.

Kazalniki:

- delež uporabe alternativnih virov energije za ogrevanje javnih in zasebnih stavb,
- delež energetske saniranih javnih in zasebnih stavb,
- poraba energije v javnih in zasebnih stavbah,
- emisije CO₂.

6 Prednostne naložbe

S prednostnimi naložbami predstavljamo zaokrožena območja znotraj mesta Slovenj Gradec, kamor želi MOSG v prihodnosti prednostno vlagati finančna sredstva s ciljem izboljšanja stanja urbanega okolja, oživitve mesta, sanacijo degradiranih območij, zmanjšanjem onesnaženosti zraka ter spodbujanjem trajnostne mobilnosti in trajnostne rabe energije. Območja prednostnih naložb sledijo ciljem in ukrepom, ki so bili predstavljeni v predhodnih poglavjih dokumenta.

V nadaljevanju so predstavljena območja prednostnih naložb, grafična umestitev v prostor je prikazana na sliki št. 25.

➤ Območje št. 1: stanovanjske soseske

Prednostno območje je omejeno na dve stanovanjski soseski v mestu. Stanovanjska soseska S8 je omejena s Celjsko cesto ter Tomšičevo in Ronkovo ulico, medtem ko je druga stanovanjska soseska omejena na območje med Celjsko cesto in Partizansko potjo. Na tem območju se bo prednostno vlagalo v zapolnitev praznega območja z gradnjo bloka socialnih stanovanj, ureditev umirjenega prometa, ureditev kolesarskih in pešpoti, ureditev javnih odprtih zelenih površin ter energetske sanacijo obstoječih stanovanjskih blokov.

➤ Območje št. 2: degradirana proizvodna, storitvena in stanovanjska območja

Območje je omejeno na tri lokacije, kjer se nahajajo večja območja degradiranih opuščanih proizvodno-storitvenih objektov ter posamezne stanovanjske stavbe. Območja so omejena na širša območja opuščanih tovarn Prevent, Nove opreme in tovarne Uteksol z opuščanim trgovskim objektom. Na teh lokacijah je predvidena reaktivacija degradiranih območij z namenom vzpostavitve novih dejavnosti in vsebin. Območja so primerna tudi za ureditev sodobnih depojskih prostorov za KPM in KGLU.

➤ Območje št. 3: mestno jedro

Mestno jedro predstavlja območje širšega dela srednjeveškega mestnega jedra. Nahaja se znotraj Šolske ulice, Sejmiške, Pohorske, Gosposvetske ter Celje ceste. Na tem območju so predvidene prednostne naložbe na področju sanacije degradirane Poštne ulice, sanacije degradiranih in praznih stavb (za namene socialnih stanovanj ali drugih namenov), zapolnitev praznih prostorov v stavbah, sanacija srednjeveškega mestnega obzidja, sanacija nekdanjega formalnega grajskega vrta graščine Rotenturn in drugih parkovnih površin, zmanjšanja števila parkirnih mest na Glavnem trgu ter povečanja števila parkirnih mest v obrobju mestnega jedra.

➤ Območje št. 4: območje med Celjsko cesto in Prvo osnovno šolo

Območje predstavlja neizkoriščen, degradiran prostor znotraj mesta, kjer so predvidene prednostne naložbe v ureditev novih zelenih površin v obliki parka z ureditvijo otroškega igrišča. Na tem območju je predvidena širitev Srednješolskega centra.

➤ Območje št. 5: obrečni prostor

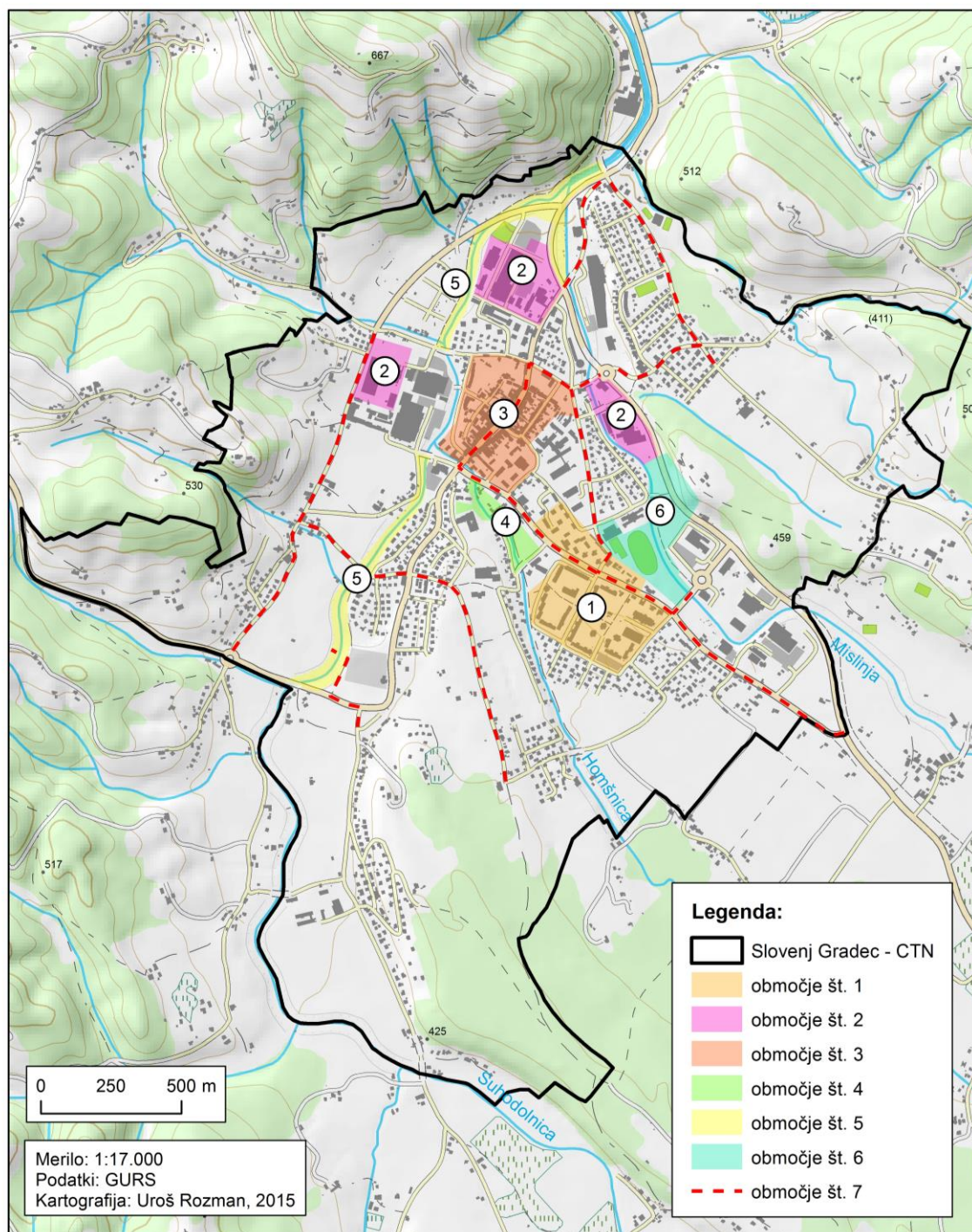
Območje zajema obrečni prostor vodotokov Suhodolnica, Mislinja in Homšnica. Predvideno območje prednostnih naložb zajema odseke vodotokov znotraj urbanega dela mesta. Predvidena je celovita ureditev vodotokov za boljše počutje prebivalcev mesta ter ureditev prehodov za lažji dostop.

➤ Območje št. 6: športni park

Območje športnega parka zajema površino med vzhodno obvoznico z zelenim zaledjem ter Drugo osnovno šolo. Predvidena je obnova in dopolnitev rekreacijskih vsebin v športnem parku ter ureditev galerije nad obvoznico z namenom povezovanja parka z zelenimi površinami. Za ustreznejšo notranje povezovanje športnega parka je predvidna ureditev novih povezav preko vodotoka Mislinja.

➤ Območje št. 7: obcestni prostor

Prednostna naložba ureditve obcestnih prostorov zajema vzpostavitev pogojev za trajnostno mobilnost. Predvidena je ureditev kolesarskih in peš povezav ob ali na prometnicah za povezovanje posameznih delov mesta ter stanovanjskih površin s centralnimi dejavnostmi.

Slika 25: Območja prednostnih naložb znotraj meje CTN

7 Komunikacijski okvir

MOSG je med pripravo dokumenta TUS konstantno sodelovala z različnimi oddelki znotraj občine ter navzven. V želji, da bi TUS postal skupen dokument vseh prebivalcev mesta, samo ponudili možnost podajanja mnenj preko spletne strani MOSG, socialnega omrežja Facebook, udeležbe na delavnicah ter z izpolnitvijo ankete o Prostorskih in prometnih izzivih mesta Slovenj Gradec.

7.1 Anketa o Prostorskih in prometnih izzivih mesta

Za potrebe načrtovanja TUS smo opravili anketo o Prostorskih in prometnih izzivih mesta na področju mesta Slovenj Gradec. Cilj ankete je bil zajeti čim več občanov/občank na področju mestnih četrtnih skupnosti. Anketo je izvedlo 22 anketarjev (med 22. 6. 2015 in 7. 7. 2015). Glede na število prebivalcev in glede na število želenih anketirancev je bilo vsakemu anketarju dodeljeno področje, ki ga mora obdelati. Sezname so bili prilagojeni gostoti prebivalstva tako, da so bili enakomerno porazdeljeni med anketarje. Vsak od njih je dosegel kvoto 95 izpolnjenih anket, kar z drugimi besedami pomeni, da je anketiral približno vsakega 3,75 prebivalca. V anketi je bilo tako zajetih 21 % prebivalcev mesta, kar predstavlja dovolj velik in reprezentativen vzorec.

Anketa je zajemala 31 vprašanj, od tega 20 s področja prostora ter 11 s področja prometa. Vprašanja s področja prostora so zajemala splošne teme dnevnih navad prebivalcev, zadovoljstva z urejenostjo odprtega javnega prostora in mnenja o posameznih predvidenih projektih. Vprašanja s področja prometa so obravnavala različne možne poti razvoja na področju mobilnosti v prihodnosti, predvsem na poudarku trajnostne mobilnosti s preveritvijo zadovoljstva uporabnikov z nekaterimi novimi rešitvami v prometu, ki so bile uporabljene v preteklem obdobju. Anketa je ponujala tudi možnost podajanja pripomb in predlogov. Kratek povzetek ankete je predstavljen v nadaljevanju, celotna anketa pa je predstavljena v prilogah strategije.

PROSTORSKI DEL:

- H kakovosti bivanja največ prispevajo zdravo in čisto bivalno okolje, dostopne storitve in urejena prometna in komunalna infrastruktura.
- Najpomembnejša je skrb za kakovost bivalnega okolja, sledijo gospodarski razvoj in socialna vprašanja.
- Anketiranci prosti čas najraje preživljajo zunaj.
- V vsakem mestu bi moral biti park, otroška igrišča, pločniki, kolesarske steze in športna igrišča (najpomembnejših 5).
- Javni prostor je najpomembnejši za mesto in njegove prebivalce.
- Javni prostor je še posebej pomemben za mlade družine, otroke in mladostnike.
- V prostem času anketiranci najraje zahajajo na osrednji mestni trg, v gozd, odprte prostore pred domom, otroška igrišča in športna igrišča (najpomembnejših 5) – s temi prostori so zadovoljni.
- Manjše nezadovoljstvo so anketiranci izrazili s prostori ob vodi in vrtički.
- Odprt prostor v SG je lep, v njem se počutijo varno.
- V odprtem prostoru ni dovolj klopi in smetnjakov. Število prireditev je premalo, prav tako pogrešajo zelenje, površine za igro otrok in dovolj prostora za različne aktivnosti in potrebe.
- Najbližje domu si anketiranci želijo otroško igrišče in trgovino z živili.

- V odprtem javnem prostoru najpogosteje hodijo po vsakdanjih opravkih, se sprehajajo in se družijo (najpomembnejši 3).
- Med prostočasnimi dejavnostmi bi si anketiranci najbolj želeli naravno kopališče (54 %).
- Graščina Rotenturn je po mnenju anketirancev najprimernejša za mestni muzej oz. galerijo.
- Za oživitev starega mestnega jedra bi največ pripomogla večja in bolj bogata tržnica ter večje število turističnih, sejamskih, kulturnih, zabavnih in športnih prireditev. Podaljšan čas gostinskih lokalov bi imel najmanjši vpliv na oživitev mestnega jedra.
- Tretjina anketirancev bi bila pripravljena sodelovati pri urejanju odprtega javnega prostora, polovica bi bila morda pripravljena, le 19 % pa ne bi bilo pripravljenih sodelovati.

PROMETNI DEL:

- Anketiranci se po mestu najpogosteje gibljejo peš (50 %), (motorno vozilo 34 %; kolo, rolerji 16 %).
- V prihodnosti bi morali največjo pozornost nameniti izgradnji garažne hiše v bližini središča mesta in bolnišnice.
- Pri urejanju prometa na Glavnem trgu bi morali dati prednost pešcem in kolesarjem.
- Na Glavnem trgu si anketiranci najbolj želijo zaprt promet – uvedba pešcone.
- Anketiranci bi se bili pripravljeni odpovedati vsakodnevni uporabi osebnega avtomobila v primeru večjega števila površin za kolesarje.
- Odstotkovno bi največji delež sredstev za prometno infrastrukturo namenili za povečanje prometne varnosti, nato za prepustnost cestnega omrežja, sledi redno vzdrževanje.
- Z najnovejšimi prometnimi ureditvami so anketiranci zadovoljni, prav tako so zadovoljni z ureditvijo Meškove ulice.
- Večina anketirancev se strinja z »Listino evropskih mest, ki si prizadevajo za trajnostni razvoj«.

GLAVNE PRIPOMBE ANKETIRANCEV:

- Pomanjkanje klopi pred trgovskimi centri (Lidl, Hofer).
- Ureditev obrečnega prostora Suhodolnice (pomanjkanje klopi, košev, več dreves, osvetlitev, fitnes, vstop v reko za pse in otroke).
- Pomanjkanje parkirišč pred bolnišnico, zdravstvenim domom in centrom mesta.
- Problem nepravilnega parkiranja.
- Nevarne poti v 1. in 3. osnovno šolo.
- Pomanjkanje pokritega bazena (primer Ravne na Koroškem) ter naravnega kopališča (primer Radlje ob Dravi).
- Pogrešajo lepo urjeno in razširjeno tržnico.
- Obnova vrtca na Cankarjevi ulici.
- Pomanjkanje večjega otroškega igrišča oz. parka (primer Velenje).
- Več športnih igrišč, pokrita dvorana, fitnes na prostem (za bolj napredne uporabnike).
- Prehod za pešce na trgu.
- Uvedba javnega potniškega prevoza kot v Velenju.
- Več družbenih prostorov.
- Pomanjkanje parkirišč v stanovanjski soseski S8.
- Pomanjkanje javnih toaletnih prostorov.
- Potreba po boljši prometni povezavi – 3. razvojna os.
- Potreba po južni obvoznici – razbremenitev Celjske ceste.
- Degradirana območja – Zipo, Nova oprema, Bellevue ...
- Razviti kolesarski turizem.
- Razširiti kolesarsko mrežo v mestu.
- Pomanjkanje mostu preko Suhodolnice za lažji dostop do pokopališča.
- Poskrbeti za možnost kampiranja.

7.2 Komuniciranje preko spleta, tiskanih medijev in radia

Priprava dokumenta TUS je bila skozi celoten proces medijsko podprta tako preko spleta kot preko tiskanih medijev. Ob začetku priprave TUS je bila izdelana Facebook stran »Slovenj Gradec – Ubranost bivanja« (URL: <https://www.facebook.com/ubranost.bivanja>), kjer so bile objavljene vse aktivnosti in rezultati ankete ter obravnave. Uporabniki so imeli možnost podajanja pobud in pripomb. Ključne aktivnosti ter videi novinarskih konferenc so bili objavljeni tudi na spletni strani mestne občine (URL: <http://www.slovenjgradec.si/tus>). Za informiranje javnosti so se uporabljali tudi drugi spletni mediji (npr. MojaObčina.si).

Ob spletnih medijih je bila javnost o aktivnostih izdelave TUS obveščena tudi s pomočjo tiskanih medijev, kjer so bili objavljeni članki predvsem v mesečniku SGlasnik. Mesečnik je najbolj bran tiskani medij v MOSG, saj je brezplačno poslan v vsa gospodinjstva MOSG.

Najpomembnejši dogodki oz. rezultati so bili predstavljeni na Koroškem radiu, za katerega je bil za namene rezultatov ankete in javne obravnave dokumenta pripravljen intervju.

7.3 Javne predstavitve in delavnice

V slopu priprave TUS so bile opravljene 4 delavnice ter javna obravnava. Sam dokument je bil predstavljen tudi v obliki razstave, kjer so bili podrobni rezultati strategije predstavljeni prebivalcem mesta.

Delavnice so bile opravljene s področja prostora in gospodarstva. Delavnice s področja gospodarstva so bile pripravljene 14. 5. 2015, 10. 6. 2015 in 31. 8. 2015. Potekale so v obliki podjetniških forumov, kjer so predstavniki podpornega okolja s predstavniki majhnih in srednjih podjetij prepoznali potrebe po intenzivnejši obliki sodelovanja v regiji. Deležniki so se strinjali, da je razvoj podjetništva in s tem povezanih novih in ohranjanje obstoječih delovnih mest v gospodarstvu ključnega pomena za razvoj nekega okolja. Izpostavljeno je bilo, da se delovno intenzivne in proizvodne panoge selijo iz zahodnega sveta. Nove priložnosti so v storitveno-raziskovalnih panogah, ki temeljijo na kreativnosti in iznajdljivosti ter ustvarjanju neotipljive dodane vrednosti. Te panoge in dejavnosti pa potrebujejo spodbudno podjetniško okolje in ustvarjanje odprtega, inovativnega, ustvarjalnega in povezovalnega podjetniškega okolja je vizija MO Slovenj Gradec.

Na pobudo projektne ekipe »Kje je prostor?« in Inštituta za politike prostora je bila dne 6. 10. 2015 organizirana okrogla miza z naslovom »Kaj s praznimi prostori v javni lasti?«. Na dogodku je bilo izpostavljeno, da ima mesto v primeru praznih prostorov naslednje težave: ne gre samo za izpad dohodkov, temveč za številne posredne negativne učinke na razvoj mesta, ki se med seboj prepletajo. S tem nastaja nekakšna spirala nazadovanja, ki jo je težko ustaviti. Obnova prostorov in preprečevanje njihovega propadanja je zato ključno. Udeleženci okrogle mize so si bili enotni, da lokalni projekti in pobude uspešno začenejo t. i. sneženo kepo, ki nato generira nove in nove aktivnosti. Prav tako so si bili enotni, da je pri povezovanju lastnikov prostorov in potencialnih uporabnikov ključen predvsem pristen kontakt in osebni stik, saj se na ta način gradi zaupanje. Odprto pa ostaja vprašanje o učinkovitih upravljaljskih modelih, ki bi zagotavljali trajnost in dolgoročne učinke. Izpostavili so tudi namembnost prostorov v mestnem jedru, ki se je skozi stoletja spreminjala, sedaj pa moramo skupaj poiskati nov smisel.

V mesecu oktobru 2015 je bila izvedena javna obravnava osnutka dokumenta, kjer se je strokovna in laična javnost seznanila z predlogom ciljev, prednostnih usmeritev ter ukrepov, ki so predvideni v TUS. Udeleženci so izpostavili naslednje opombe oz. usmeritve:

- Znotraj mesta so še vedno nekatera območja brez osnovne komunalne opreme – kanalizacije in vodovoda.
- Ali je bil načrt mobilnosti (2009) upoštevan kot strokovna podlaga?
- Za izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti bi lahko država občini odstopila del takse za onesnaževanje okolja (goriva), kot izhaja iz Zakona o varstvu okolja.
- Na robu mesta bi se lahko umestilo območje za mobilne hiše; to bi bilo potrebno zavesti tudi v OPN.
- Zagotoviti je potrebno neprekinjene kolesarske povezave, dodati nove in odpraviti arhitektonske ovire na sedanjih.
- Zagotoviti neko obliko pokritosti letnega bazena (konstrukcija).
- Razširiti območje športnega parka na sedanje površine za šport pred športno dvorano.
- Obstaja pomanjkanje študentskih sob.
- Objekt za brezdomce je dotrajan.

Splošna ugotovitev udeležencev javne obravnave je bila, da strategija povzema bistvene težave mesta Slovenj Gradec ter da je za posamezna področja (npr. promet) potrebno pripraviti strategije, ki bodo podrobneje opredelile ukrepe za izboljšanje stanja.

7.4 Delovanje delovne skupine

Pred pričetkom izdelave dokumenta TUS MSG je bila ustanovljena delovna skupina. Člane delovne skupine so sestavljali strokovni sodelavci MOSG ter strokovnjaki s področij, ki jih zaposleni na MOSG nismo mogli pokrivati v zadovoljivi meri. Ožja delovna skupina je v uvodu pripravila slogan TUS, s čimer so bili postavljeni temelji za nadaljnjo pripravo dokumenta. V začetni fazi priprave dokumenta so člani delovne skupine pripravili opis težav, s katerimi se soočajo na svojih področjih in so tangirani v mestu oz. območju mestne občine ali regije. Pri tem so bili upoštevani vsi strateški dokumenti na posameznih področjih.

Po ureditvi analiznega dela dokumenta ter izvedbi ankete – Ubranost bivanja (ki je bila pripravljena v sodelovanju posameznih članov) je širša skupina na sestanku opredelila vizijo ter strateške cilje. V procesu opredeljevanja prednostnih osi, ukrepov ter prednostih naložb je bilo izvedenih več delovnih sestankov različnih članov skupine. Sklepni sestanek delovne skupine je sledil ob pripravi prvega osnutka za javno obravnavo, kjer so člani glede na pripombe udeležencev javne obravnave pripravili zadnje predloge za izboljšanje dokumenta, ki je bil nato predstavljen Občinskemu svetu MOSG.

8 Skladnost strategije z ostalimi dokumenti

8.1 Preveritev skladnosti s strateškimi nacionalnimi dokumenti

8.1.1 Politika prostorskega razvoja Slovenije

Politika urejanja prostora Slovenije je skupaj z Oceno stanja in teženj v prostoru Slovenije prvi prostorski dokument, s katerim Vlada Republike Slovenije v novem sistemu demokratične ureditve in tržnega gospodarstva določa smeri nadaljnjega urejanja prostora, te za prebivalce Slovenije izredno pomembne dejavnosti. Dokument navaja posamezne cilje politike prostora, med katerimi so v TUS MSG opredeljeni tudi naslednji cilji (Hladnik, 2002):

- pospešiti enakovreden razvoj regij in posameznih interesnih, zlasti obmejnih in strukturno šibkejših območij ter spodbujati medregionalno in čezmejno sodelovanje,
- ponovno opredeliti in uveljaviti policentrični koncept razvoja omrežja mest in drugih naselij kot nosilcev razvoja v povezavi z njihovim zaledjem ter zagotavljati enakovredno vključevanje v evropske sisteme,
- spodbujati razvoj regionalnih središč kot žarišč razvoja regij,
- z učinkovito prometno in drugo infrastrukturo omogočiti dostopnost do dobrin skupnega pomena, sprejeti izzive novih tehnologij, pospešiti prostorsko-lokacijsko učinkovitost, okoljsko sprejemljivost naložb ter preudarno rabo virov in s tem pripomoči k večji dolgoročni ekonomski učinkovitosti dejavnosti v prostoru,
- zagotoviti učinkovito upravljanje prostora in okolja ter naravnih vrednot in kulturne dediščine Slovenije, omogočiti enake možnosti dostopa do fizičnih struktur v prostoru ter do informacij in pravnih sredstev v zvezi z urejanjem prostora.

Tabela 5: Usklajenost ukrepov TUS z usmeritvami Politike prostorskega razvoja Slovenije

Trajnostna urbana strategija MSG 2015–2030		Usmeritve Politike prostorskega razvoja Slovenije
Strateški cilj	Prednostna usmeritev	
PRIVLAČNO MESTO	- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj - 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu - 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora - 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk - 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine - 1.6: oživljanje mestnega jedra - 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa	- Smotrna raba površin in revitalizacija degradiranih urbanih območij - Podpiranje turistične dejavnosti - Povečevanje kakovosti bivalnega prostora
KONKURENČNO MESTO	- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij - 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom - 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije - 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti	- Zagotavljanje površin za razvoj proizvodnih dejavnosti - Krepitev regionalnih središč na obmejnih območjih

ZELENO MESTO	- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa - 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti	- Učinkovitejša organizacija prometnega omrežja
---------------------	---	---

8.1.2 Strategija prostorskega razvoja Slovenije

Strategija prostorskega razvoja Slovenije (SPRS) je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo. SPRS skladno s cilji prostorskega razvoja Slovenije opredeljuje zasnovo bodočega prostorskega razvoja in prioritete ter usmeritve za njegovo doseganje. Prioritete v zasnovi so: enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor, policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj, vitalna in urejena mesta, usklajen razvoj širših mestnih območij, povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture, vitalnost in privlačnost podeželja, krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine ter prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi (Bartol, 2004).

Tabela 6: Usklajenost ciljev in ukrepov TUS s cilji SPRS

Trajnostna urbana strategija MSG 2015–2030		Cilji SPRS
Strateški cilj	Prednostna usmeritev	
PRIVLAČNO MESTO	- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj - 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu - 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora - 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk - 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine - 1.6: oživljanje mestnega jedra - 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa	- Racionalen in učinkovit prostorski razvoj, - Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi - Kvaliteten razvoj in privlačnost mest ter drugih naselij, - Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij,
KONKURENČNO MESTO	- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij - 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom - 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije - 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti	- Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru - Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi
ZELENO MESTO	- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa - 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti	- Preudarna raba naravnih virov - Ohranjanje narave, - Varstvo okolja.

SPRS opredeljuje, da se za skladen in uravnotežen gospodarski ter družbeni razvoj Slovenije in za razvoj vsakega njenega posameznega območja razvija urbani sistem, ki temelji na povezanem omrežju urbanih naselij. »Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni se spodbuja usklajeno načrtovanje in uresničevanje projektov s področja organizacije in

delovanja gospodarstva, javnih služb in drugih dejavnosti v omrežju urbanih naselij. Slovenj Gradec je skupaj s somestjem opredeljen kot središče nacionalnega pomena regionalnih območij.«

V SPRS je opredeljeno, da se iz »smeri avstrijske Koroške preko Slovenj Gradca in Velenja na avtocesto pri Celju navezuje nova, tretja prometna os, ki se nato nadaljuje proti Novemu mestu in naprej proti Karlovcu oziroma navezavi na avtocesto Zagreb–Reka. Z novo razvojno prometno osjo se povezuje regionalna središča v Avstriji, Sloveniji, Hrvaški ter omogoča navezovanje tovornega in osebnega cestnega prometa vseh regij na tej osi na glavne prometne evropske smeri«.

8.1.3 Operativni program za izvajanje kohezijske politike 2014–2020

Operativni program za izvajanje kohezijske politike je strateški dokument za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Kohezijskega sklada (KS). V dokumentu so opredeljena prednostna področja, v katera bo Slovenija vlagala sredstva v naslednjih sedmih letih. Skladen je s Partnerskim sporazumom med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020, sledi strategiji EU 2020 ter ustreza zahtevam posameznega sklada EU, tako da bo zagotovljena ekonomska, socialna in teritorialna kohezija. Operativni program vključuje 11 tematskih ciljev. Program je osredotočen v največji meri na uresničevanje Strategije EU 2020. Za doseganje ciljev strategije bodo sredstva Kohezijske politike za obdobje 2014–2020 namenjena sledečim prioritetam:

- vlaganja v raziskave, razvoj in inovacije (RRI), konkurenčnost, zaposlovanje in usposabljanje (ESRR in ESS),
- infrastruktura za doseganje boljšega stanja okolja, trajnostno rabo energije in trajnostno mobilnost ter učinkovito upravljanje z viri (KS, ESRR).

TUS MOSG ne sledi zgolj specifičnim ciljem OP, ki so vezani na črpanje sredstev iz mehanizma CTN (učinkovita raba prostora v urbanih območjih, razvoj urbane mobilnosti za izboljšanje kakovosti zraka v mestih, povečanje učinkovite rabe energije v gospodinjstvih), temveč tudi drugim specifičnim ciljem, ki sledijo potrebam MOSG.

Tabela 7: Usklajenost ciljev in ukrepov TUS s specifičnimi cilji OP 2014–2020

Trajnostna urbana strategija MSG 2015–2030		Specifični cilji OP 2014–2020
Strateški cilj	Prednostna usmeritev	
PRIVLAČNO MESTO	- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj - 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu - 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora - 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk - 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine - 1.6: oživljanje mestnega jedra - 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa	- Učinkovita raba prostora v urbanih območjih - Nižja poplavna ogroženost na območjih pomembnega vpliva poplav - Preprečevanje zdrsa v revščino oziroma socialno izključenost in zmanjševanje neenakosti v zdravju
KONKURENČNO MESTO	- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij - 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom - 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj	- Učinkovita raba prostora v urbanih območjih - Spodbujanje nastajanja in delovanja podjetij, predvsem start-up podjetij - Boljše prometne

	Gradca in Koroške regije - 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti	povezave za lažjo dostopnost in skladnejši regionalni razvoj
ZELENO MESTO	- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa - 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti	- Učinkovita raba prostora v urbanih območjih - Razvoj urbane mobilnosti za izboljšanje kakovosti zraka v mestih - Povečanje učinkovite rabe energije v gospodinjstvih - Povečanje učinkovitosti rabe energije v javnem sektorju - Povečanje deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije

8.1.4 Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji

Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji (SRPRS) je strateški dokument, katerega namen je prikazati izhodišča, potrebe in možnosti za razvoj ključnih področij prometa v RS, pripraviti usklajen program razvoja ključnih področij prometa v RS, zagotoviti predhodno izpolnitev pogojev za črpanje EU sredstev v finančnem obdobju 2014–2020 za prometno področje in zagotoviti podlago za pripravo resolucije o nacionalnem programu zgraditve prometne infrastrukture oziroma ustreznega operativnega programa. Strategija opredeljuje naslednje posebne cilje:

- št. 1: izboljšanje prometnih povezav in uskladitev s sosednjimi državami,
- št. 2: izboljšanje državne in regionalne povezanosti znotraj Slovenije,
- št. 3: izboljšanje dostopnosti potnikov do glavnih mestnih aglomeracij in znotraj njih,
- št. 4: izboljšanje organizacijske in operativne sestave prometnega sistema za zagotovitev njegove učinkovitosti in trajnosti.

Strateška usmeritev, ki sledi strateškemu cilju TUS »Konkurenčno mesto«, ukrep 5.2.4 Boljša dostopnost, je opredeljen v cilju št. 2, s podciljem »2e Koroška«. Podcilj predvideva izboljšati povezanost Koroške s Celjem in Ljubljano z obrazložitvijo, da je največja težava Koroške dostopnost do avtocestnega omrežja, ki je nezadovoljiva zaradi dosežene prepustnosti na nekaterih odsekih in njihovih slabših lastnosti (3. razvojna os).

TUS s strateškim ciljem »Zeleno mesto« (ukrep 5.3.1) sledi tudi posebnemu cilju SRPRS št. 4, v podcilju 4e »Zmanjševanje/ublažitev vplivov na okolje« in 4f »Izboljšanje energetske učinkovitosti«. S tema ciljema želi SRPRS slediti ciljem zmanjšanja izpusta toplogrednih plinov, povezanih s prometom (premik k javnemu prevozu in okolju prijaznim načinom prevoza, npr. hoja in kolesarjenje) in onesnaževanje ozračja ter spodbujati učinkovitejšo uporabo prometnega omrežja, zlasti pa javnega prevoza in okolju prijaznih načinov prevoza.

8.2 Preveritev skladnosti z regijskimi strateškimi dokumenti

8.2.1 Preveritev skladnosti z RRP 2014–2020

Regionalni razvojni program za Koroško razvojno regijo 2014–2020 (RRP) je temeljni programski dokument Koroške regije in hkrati povezovalni dokument s programi na

nacionalni ravni. Na podlagi ocene stanja opredeljuje razvojne prednosti in priložnosti regije, razvojno vizijo in strateške cilje, razvojne prioritete ter finančni okvir za izvedbo programa.

Razvojni dokument temelji na viziji regije, po kateri bi bila Koroška leta 2020 gospodarsko uspešna, socialno in prostorsko povezana skupnost. Spodbujala bi ustvarjalnost, podjetnost, odprtost in vključenost za vse. Ljudem bi omogočala kakovostno življenje in delo v zdravem in čistem okolju. Regija bi trajnostno upravlja z naravnimi viri. Za sledenju viziji dokument opredeljuje dve razvojni prioriteti regije:

- konkurenčnost in znanje (razvoj konkurenčnega gospodarstva in kakovostnih delovnih mest temelječih na znanju, inovativnosti, podjetnosti, naravnih danostih in krepitvi prepoznavnosti regije);
- kakovost življenja in dostopnost regije (izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev Koroške s celovitejšimi ukrepi varovanja okolja, izboljšanja dostopnosti in upravljanja s prostorom in viri ter z razvojem zdrave, ustvarjalne in vključujoče skupnosti).

Tabela 8: Usklajenost ciljev in ukrepov TUS z ukrepi RRP 2014–2020

Trajnostna urbana strategija MSG 2015–2030		Ukrepi RRP 2014–2020
Strateški cilj	Prednostna usmeritev	
PRIVLAČNO MESTO	- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj - 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu - 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora - 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk - 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine - 1.6: oživljanje mestnega jedra - 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa	- 2.1.4 Učinkovito načrtovanje in upravljanje s prostorom in naravo - 2.2.2 Socialno inoviranje in razvoj novih socialnih storitev - 2.2.3 Dostopnost kulturnih, športnih in kreativnih vsebin - 2.2.4 Zagotavljanje ustreznih infrastrukturnih pogojev
KONKURENČNO MESTO	- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij - 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom - 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije - 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti	- 1.1.1 Razvoj podjetništva in poslovne infrastrukture - 2.1.1 Dostopnost in trajnostna mobilnost - 2.2.4 Zagotavljanje ustreznih infrastrukturnih pogojev
ZELENO MESTO	- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa - 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti	- 2.1.1 Dostopnost in trajnostna mobilnost - 2.1.3 Učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije

8.2.2 Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline 2014–2020

Na podlagi analize stanja in potreb območja Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline (LAS MDD) opredeljuje štiri tematska področja, s katerimi bodo doseženi cilji »Zelena delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov podeželja za boljšo gospodarsko in socialno

vklučenost«. Glavna tematska področja ter predvideni ukrepi za doseganje le-teh so bili upoštevani pri izdelavi TUS.

Tabela 9: Usklajenost ciljev in ukrepov TUS z ukrepi LAS MDD 2014–2020

Trajnostna urbana strategija MSG 2015–2030		Ukrepi LAS MDD 2014–2020
Strateški cilj	Prednostna usmeritev	
PRIVLAČNO MESTO	- 1.1: izboljšanje dostopa do socialnih in neprofitnih stanovanj - 1.2: oblikovanje novih zelenih javnih odprtih površin v mestu - 1.3: povečanje privlačnosti obrečnega prostora - 1.4: oblikovanje bolj prijaznih stanovanjskih sosesk - 1.5: izboljšanje skrbi za ranljive skupine - 1.6: oživljanje mestnega jedra - 1.7: izboljšanje možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa	- 2.A Ohranjanje in izboljšanje kulturne in naravne dediščine za mreženje in dodajanje vrednosti upravljanja prostora - 2.B Krepitev kvalitete življenja, bivalnih pogojev in vitalnosti - 3.B Sanacija in reaktivacija degradiranih območij - 4.C Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje
KONKURENČNO MESTO	- 2.1: izboljšanje konkurenčnosti in atraktivnosti novih ter degradiranih proizvodnih območij - 2.2: ustvarjanje novih delovnih mest s spodbujanjem podjetništva in povezovanja tega z (visokim) šolstvom - 2.3: povečanje prepoznavnosti Slovenj Gradca in Koroške regije - 2.4: izboljšanje prometne dostopnosti	- 1.A Spodbujanje aktivacije endogenih potencialov za dodajanje vrednosti trajnostnemu turizmu in inovativnemu krožnemu gospodarstvu. - 1.B Konkurenčni gospodarski ekosistemi in mobilnost in prenos znanja
ZELENO MESTO	- 3.1: izboljšanje pogojev za razvoj trajnostne mobilnosti in povečanje učinkovitosti upravljanja prometa - 3.2: povečanje energetske učinkovitosti in energetske neodvisnosti	- 3.A Prilagajanje podnebnim spremembam in krepitev inovativnih ekosistemskih rešitev - 3.C Krepitev trajnostnih zelenih rešitev in pametne rabe virov za zeleno krožno gospodarstvo

8.2.3 Regijski izvedbeni načrt na področju socialnega varstva 2014–2016 za Koroško statistično regijo

Državni zbor RS je aprila 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (v nadaljevanju Resolucija), ki je temeljni programski dokument Slovenije na področju socialnega varstva za obdobje do leta 2020. Regijski izvedbeni načrt je pripravljen za vse občine v Koroški regiji.

Resolucija opredeljuje 3. glavne cilje za obdobje 2014–2020:

- zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva;
- izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov;

- izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij, povečanjem njihove avtonomije ter upravljanjem kakovosti in zagotavljanjem večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Med ključne ukrepe, ki jih predvideva izvedbeni načrt v Koroški regiji in so prepoznani tudi v TUS MSG spadajo:

- oblikovanje bivalnih enot za osebe z motnjo v duševnem razvoju in težavami v duševnem zdravju v različnih koroških občinah;
- vzpostavitev regijskega zavetišča za brezdomce za Koroško;
- oblikovanje bivalnih enot za mlade brez socialne mreže.

8.3 Preveritev skladnosti z razvojnimi dokumenti MO

8.3.1 Prostorski plan MOSG

TUS je pri izboru ukrepov in umestitev prednostnih naložb upošteval podrobno namensko rabo veljavnega prostorskega strateškega dokumenta Prostorskega plana MOSG, ki je bil v letih 2009 in 2015 dopolnjen z dvema odlokom. Prav tako so bile pri izdelavi dokumenta upoštevane obvezne in neobvezne strokovne podlage, ki so bile pridobljene v procesu priprave OPN MOSG, katerega dopolnjen osnutek bo javno razgrnjen v letu 2016.

Pri izdelavi TUS so bile upoštevane naslednje strokovne podlage:

- Strokovne podlage za poselitev v občini Slovenj Gradec – mesto Slovenj Gradec (ZUM d. o. o., št. projekta 6097-2, julij 2008);
- Strokovne podlage za področje zelenih površin (K.A.T.S. dr. Tanja Simonič s. p., februar 2009);
- Prometna študija mesta Slovenj Gradec (PNZ d. o. o., september 2013);
- Načrt trajnostne mobilnosti mestne občine Slovenj Gradec (Beno Mesarec, u.d.i.p., marec 2009);
- Elaborat opredelitve in preveritve vpliva omilitvenih ukrepov za zmanjšanje poplavitve nevarnosti na izbranih območjih obstoječih in načrtovanih stavbnih zemljišč iz osnutka OPN (izvaja IZVO-R, Ljubljana).

8.3.2 Lokalni program kulture 2014–2017

Lokalni program za kulturo 2014–2017 (LPK) je temeljni dokument razvojnega načrtovanja kulturnih politik v Mestni občini Slovenj Gradec, ki določa njihove prioritete in ciljne usmeritve. Ob tem je pomemben utrjevalec položaja in pomena kulture, tudi družbeno razvojnega, v javnem prostoru lokalne skupnosti in širše.

LPK opredeljuje razvojne strategije javnih zavodov na področju kulture, pri tem opredeljuje skupne in razvojne cilje javnih zavodov ter splošne cilje kulturne politike ter ukrepov. V TUS so bili upoštevani naslednji cilji LPK:

- stabilno delovanje in razvojna usmeritev nevladnih in zasebnih kulturnih organizacij s poudarkom na profesionalizaciji njihovega delovanja in uspešnem pridobivanju izvenproračunskih sredstev (zlasti iz nacionalnih in evropskih razpisov);
- oživljanje starega mestnega jedra s kulturnim programom;
- celovit razvoj kulturnega turizma in ustreznih kulturno-turističnih produktov;
- zagotovitev dodatnih prostorov za kulturne programe.

8.3.3 Strategija razvoja turizma MOSG 2011–2015

Strategija razvoja turizma MO Slovenj Gradec za obdobje 2011–2015 predstavlja izbor skupno spoznanih možnosti za razvoja turizma in pregled vseh dejavnikov za uresničevanje zastavljenih programov. Ukrepi in cilji so zastavljeni spodbudno in optimistično, pri tem pa je upoštevana stopnja razvoja turizma v MOSG. Vizija turizma naj bi temeljila na razvoju turistične ponudbe za različne tržne segmente, pri tem se bo primarno osredotočala na razvoj turistične ponudbe na področju kulture, športa in rekreacije. Na področju športa in rekreacije naj bi se komplementarno razvijala športno-rekreativna izkušnja za prebivalce kot tudi turiste.

Strategija opredeljuje deset ciljev, med katerimi so naslednji upoštevani tudi v TUS:

- povečanje turističnih prihodov,
- povečanje turističnih nočitev,
- izboljšanje kakovosti športno-rekreativne infrastrukture,
- izboljšati kakovost in pestrost parcialnih turističnih proizvodov na destinaciji MOSG,
- izboljšati prepoznavnost in pozicijo turistične destinacije MOSG,
- povečati zadovoljstvo lokalnega prebivalstva z možnostmi za šport in rekreacijo,
- izboljšati kakovost skupine kulturne turistične ponudbe.

8.3.4 Občinski program varstva okolja MOSG 2008–2013

Izdelava Občinskega programa varstva okolja (OPVO) je obveza mestnih občin, ki izhaja iz 38. člena Zakona o varstvu okolja (ZVO-1, Ur. l. RS, št. 39/06, UPB-1). Program opredeljuje vizijo mesta Slovenj Gradec, kot prijazno mesto občankam in občanom, obiskovalcem in turistom. Mesto bo prepoznavno po upoštevanju trajnostnega razvoja. Celovit pristop okoljskega upravljanja bo mesto doseglo s povezovanjem občinske uprave z lokalnimi skupnostmi, s podjetji, izobraževalnimi organizacijami, nevladnimi organizacijami, zainteresirano javnostjo in posamezniki.

OPVO opredeljuje naslednje strateške cilje, ki so bili upoštevani pri pripravi TUS:

- varstvo zraka, varstvo pred hrupom in podnebne spremembe;
- trajnostno usmerjen razvoj prometa;
- energetska oskrba občine;
- ohranjanje naravnih vrednot in zelenih površin.

8.3.5 Strategija razvoja primarnega zdravstvenega varstva v MOSG

Strategija razvoja primarnega zdravstvenega varstva temelji na analizi zakonskih izhodišč delovanja primarnega zdravstvenega varstva in kadrovskih zmogljivosti vseh nosilcev zdravstvenih programov, ki delujejo v javni zdravstveni mreži na primarni ravni (zdravstveni dom, lekarniška dejavnost, reševalna služba) ter na oceni dostopnosti različnih skupin prebivalstva do primarnega zdravstvenega varstva.

V usmeritvah Strategije razvoja primarnega zdravstvenega varstva je predvideno, da Mestna občina Slovenj Gradec v prihodnje skrbi za zdravje svojih meščank in meščanov z naslednjimi aktivnostmi (ki so bile upoštevane pri pripravi TUS MSG):

- izboljšanje dostopnosti do primarnega zdravstvenega varstva v vseh dejavnosti;
- izboljšanje kvalitete primarnega zdravstvenega varstva;
- skrb za zdravje najbolj ranljivih skupin prebivalstva.

Strategija daje poudarek ohranjanju vseh ključnih funkcij, ki jih zdravstvene ustanove v MOSG opravljajo za ožje območje ter Koroško regijo in Velenje z okolico.

8.3.6 Lokalni energetski koncept MOSG

Lokalni energetski koncept (LEK) je dokument, ki skladno z nacionalnim energetskim programom opredeljuje načrt razvoja energetike v lokalni skupnosti. Namen lokalnega energetskega koncepta je celovito oceniti možnosti in predlagati rešitve (ukrepe) na področju energetske oskrbe občine. Pri tem se upošteva dolgoročni razvoj občine na različnih področjih in obstoječe energetske kapacitete. Lokalni energetski koncept je namenjen povečevanju osveščenosti in informiranosti porabnikov energije ter pripravi ukrepov na področju učinkovite rabe energije in uvajanja novih energetskih rešitev.

Cilji lokalnega energetskega koncepta MOSG za obdobje 2012–2020, ki so upoštevani tudi v TUS, se nanašajo na:

- zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z energijo in energetskimi storitvami;
- okoljske trajnosti, boj proti podnebnim spremembam ter omiliti in omejiti okoljske učinke rabe virov;
- konkurenčno gospodarstvo in družbe ter razpoložljive in dostopne energije oziroma energetskih storitev;
- socialne kohezivnosti.

Z uravnoteženim doseganjem zastavljenih ciljev lokalni energetski koncept Mestne občine Slovenj Gradec omogoča aktivno ravnanje z energijo in dolgoročen prehod v nizkoogljično družbo, ki je gospodarna z viri ter zasleduje pametno, trajnostno in vključujočo rast.

8.3.7 Trajnostni energetski akcijski načrt MOSG

Pobudi Evropske komisije – Konvenciji županov se je 19. junija 2013 pridružila tudi MOSG. Konvencija županov zavezuje župane in druge nosilce odločitev, da na svojem področju zmanjšajo emisije CO₂ vsaj za 20 % do leta 2020.

S podpisom Konvencije se je MOSG zavezala, da bo izdelala Trajnostni energetski akcijski načrt, ki bo določil ukrepe in potrebne aktivnosti za doseganja končnega cilja; to je zmanjšanja emisij CO₂ za najmanj 20 % do leta 2020, glede na referenčno leto 2005.

TUS MSG s strateškim ciljem »Zeleno mesto« ter ukrepi na področju energetske sanacije stavb ter ukrepi trajnostne mobilnosti sledi ciljem zmanjševanja CO₂.

8.3.8 Lokalni program za mlade v MOSG za obdobje 2010–2012

Lokalni program za mlade je bil sestavljen na osnovi okrogle mize ter delovnega srečanja Komisije za mladinska vprašanja. Po obeh delovnih srečanjih je Javni zavod Vetrnica Slovenj Gradec opravil analizo stanja na področju mladinske politike v Mestni občini Slovenj Gradec, ki jih je nato zajel v omenjenem Lokalnem programu za mlade v Mestni občini Slovenj Gradec za obdobje 2010–2012.

Strateški cilji med leti 2010 in 2012 so tako naslednji:

- razvoj prednostnih področij vertikalne mladinske politike v Mestni občini Slovenj Gradec;
- izboljšati pogoje za izvajanje mladinskega dela v Mestni občini Slovenj Gradec.

Program je v obdobju do leta 2012 dajal velik poudarek na izgradnjo novega MKC Slovenj Gradec, ki je bil zgrajen leta 2012, ter preživljanju prostega časa, hkrati pa tudi možnosti za večjo vključitev v različne mladinske programe in projekte. Ukrepi za boljše preživljanje prostega časa so vključeni tudi med ukrepe TUS.

8.3.9 Smernice za pripravo Celostnih prometnih strategij

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je leta 2012 pripravilo Smernice za pripravo Celostne prometne strategije (CPS). Te opredeljujejo na kakšen način je potrebno pripraviti CPS občine ali regije, v kateri bodo opredeljeni cilji in ukrepi, na podlagi katerih bo mogoče črpati sredstva za trajnostno mobilnost. CPS je ključno orodje novega pristopa k načrtovanju prometa. Prizadeva si rešiti izzive občin ali regij, ki so povezani s prometom, s čimer jim pomaga uresničiti njene ključne razvojne potenciale.

S pripravo in uresničevanjem CPS lahko občina ali regija pričakuje učinke, kot so:

- Manjši zasebni izdatki za prevoz – ljudje v občinah s Strategijo potrošijo manj denarja za potovanja do določenega cilja.
- Manj izgubljenega časa zaradi prometa – občine s Strategijo imajo manj prometnih zastojev. Dvig kazalcev zdravja – zaradi zmanjšanja onesnaženosti zraka in večjih možnosti za aktivno potovanje so prebivalci bolj zdravi.
- Večja dostopnost za vse prebivalce, vključno s starejšimi in mlajšimi ljudmi ter tistimi s funkcionalnimi težavami.
- Učinkovitejše izpolnjevanje zakonskih obveznosti in reševanje težav z onesnaževanjem zraka.
- Boljši dostop do sredstev Evropske unije.
- Smotrnejša poraba občinskega proračuna – boljše upravljanje prometnega sistema pomeni znižanje stroškov vzdrževanja in razvoja infrastrukture.

Celostno načrtovanje prometa pomeni načrtovanje za ljudi in ne za avtomobile in promet. To se odraža na primer v boljši kakovosti javnih prostorov, izboljšani varnosti otrok, zmanjšanju količine toplogrednih plinov in podobno.

V TUS so upoštevani vsi vidiki trajnostne mobilnosti od hoje, kolesarjenja, mirujočega prometa do javnega potniškega prometa. S temi ukrepi bomo zadostili ciljem: zmanjšanje okoljskih problemov, boljši povezanosti urbanih območij z njihovim zaledjem, zmanjšanju prometnih zastojev, izboljšanju kakovosti življenjskega prostora v urbanih območjih in povečanju prometne varnosti. Podroben nabor ukrepov za izboljšanje trajnostne mobilnosti bo predvidela CPS, katere izdelava je predvidena po izdelavi TUS.

8.3.10 Letni program športa v MOSG 2015

Športna zveza Slovenj Gradec vsako leto pripravi letni program športa. Usmeritve programa športa so usmerjene na naslednja področja:

- šport otrok, mladine in študentov,
- kakovostni in vrhunski šport,
- rekreacija in šport starejših,
- šport invalidov,
- velike tradicionalne, nacionalne in mednarodne športne prireditve,
- mednarodna dejavnost,
- delovanje društev.

Glavne usmeritve programa so upoštevane pri pripravi TUS.

8.3.11 Stanovanjski program MOSG za obdobje 2006–2010

Stanovanjski program opredeljuje smeri razvoja stanovanjske oskrbe v Mestni občini Slovenj Gradec, ki se odražajo kot javni interes na stanovanjskem področju. Velik del tovrstnega

interesa naj bi pokrile lokalne skupnosti skladno z Nacionalnim stanovanjskim programom, ki opredeljuje neposredne naloge in elemente celovitega razvoja na stanovanjskem področju.

Program glede na analizo potreb načrtuje izgradnjo treh novih blokov ter preureditev stavb na Glavnem trgu z ureditvijo mansardnih stanovanj. Ob tem načrtuje ureditev več komunalno opremljenih zemljišč za individualno stanovanjski gradnjo. S temi ukrepi bi MOSG zadostila potrebam po neprofitnih najemnih stanovanjih. Predvidene aktivnosti za izboljšanje stanja na tem področju so opredeljene med ukrepi TUS.

9 Viri

- Bartol, Blanka. 2004. Strategija prostorskega razvoja Slovenije. Ljubljana: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Direktorat za prostor, Urad za prostorski razvoj
- Bolte, Tanja, idr. 2009. Meritve onesnaženosti zraka v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje.
- Dvorjak, Jožef, idr. 2008. Občinski program varstva okolja za MOSG za obdobje 2008–2013. Slovenj Gradec: Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec d. o. o.
- Dvorjak, Jožef, idr. 2015. Srednjeročni investicijski načrt 2015–2021. Slovenj Gradec: Javno podjetje Komunala Slovenj Gradec d. o. o.
- Eurobarometer. 2014. Special Eurobarometer 412 "Sport and Physical Activity". URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf, (junij 2015).
- Guzelj, Tomaž, idr. 2013. Prometna študija mesta Slovenj Gradec. Ljubljana: PNZ d. o. o.
- Hladnik, Jelena, idr. 2002. Politika urejanja prostora Republike Slovenije. Ljubljana: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Urad RS za prostorsko planiranje
- Juvan, Emil, idr. 2011. Strategija razvoja turizma MOSG za obdobje 2011–2015. Slovenj Gradec: JZ SPOTUR.
- Juvan, Smilijan; Zidarič, Miha. 2015. Izdelava poplavnih kart na območju MOSG (Suhodolnica in Mislinja). Maribor in Ljubljana: Vodnogospodarski biro Maribor d. o. o. in IZVO-R d. o. o.
- Kirn, Rasto, idr. 2008. Strokovne podlage za poselitev v MOSG. 2. del – Mesto Slovenj Gradec. Maribor: ZUM urbanizem planiranje, projektiranje d. o. o.
- Krajnc, Dimitrij. 2002. Materialna kultura in razvoj kulturne pokrajine v Mislinjski dolini: doktorsko delo, Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo
- Krajnc, Boštjan, idr. 2015. Trajnostni energetske akcijski načrt MOSG. Velenje: Zavod Energetska agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško.
- Krivec, Aljoša. 2007. Analiza mirujočega prometa v Slovenj Gradcu. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec, Referat za promet.
- Letni program športa v MOSG 2015. 2014. Slovenj Gradec: Športna zveza Slovenj Gradec.
- Lokalni program za kulturo 2014–2017, 2014. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec.
- Mesarec, Beno. 2009. Načrt trajnostne mobilnosti MOSG. Maribor: ZUM urbanizem planiranje, projektiranje d. o. o.

Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, 2014. Ljubljana: Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Plevnik, Aljaž, idr. 2012. Trajnostna mobilnost za uspešno prihodnost. Smernice za pripravo Celostne prometne strategije. Ljubljana: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.

Požgan, Lidija. 2012. Lokalni energetske koncept Mestne občine Slovenj Gradec. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec, Urad za pripravo projektov.

Požgan, Lidija. 2007. Stanovanjski program mestne občine Slovenj Gradec za obdobje 2006–2010. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec.

Požgan, Lidija. 2015. Strategija lokalnega razvoja za lokalno akcijsko skupino Mislinjske in Dravske doline 2014–2020. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec, Urad za pripravo projektov.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020. Uradni list RS, št. 39/2013 z dne 6. 5. 2013.

Simonič, Tanja. 2009. Zeleni sistem Slovenj Gradca. Maribor: K.A.T.S. krajinska arhitektura dr. Tanja Simonič s. p.

Slovenija – pokrajine in ljudje. 1998.

Sonjak, Karmen. 2014. Regionalni razvojni program za Koroško razvojno regijo 2014–2020. Dravograd: RRA Koroška d. o. o.

Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji, 2015. Ljubljana: Ministrstvo za infrastrukturo.

SURS, SI-Stat podatkovni portal. URL: <http://www.stat.si/statweb> (april 2015).

Šolski potovalni načrt za Drugo osnovno šolo s podružnico Pameče. 2014. Dravograd: Društvo varno aktivnih poti.

Tanjšek, Mateja. 2010. Lokalni program za mlade v MOSG za obdobje 2010–2012. Slovenj Gradec: Javni zavod vetrnica Slovenj Gradec.

Tanjšek, Mateja. 2015. Pregled brezdomskega stanja v Koroški regiji. Slovenj Gradec: Spotur SG.

Tanjšek, Mateja. 2003. Strategija razvoja primarnega zdravstvenega varstva v Mestni občini Slovenj Gradec. Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec.

Vertelj Nared, Petra, Zavodnik Lamovšek, Alma. 2014. Vloga javnega prostora kot podpora urbanemu razvoju na primeru majhnih mest v Sloveniji: doktorska dizertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. URL: <http://drugg.fgg.uni-lj.si/4561/> (junij 2015).

Zajc, Peter. 2006. Regionalna identiteta prebivalcev Slovenjgraške kotline: diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo. URL: http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_200603_peter_zajc.pdf (september 2015).

10 Priloga

- Anketi vprašalnik o prostorskih in prometnih izzivih mesta

MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC

Šolska ulica 5, 2380 Slovenj Gradec, tel.: +386 (02) 88-121-10, fax: +386 (02) 88 -121-18

<http://www.slovenjgradec.si>; e-mail: info@slovenjgradec.si

Slovenj Gradec, 19. junij 2015

Dragi občanke, spoštovani občani Mestne občine Slovenj Gradec!

Mestna občina v tem letu izdeluje razvojni strateški dokument, Trajnostno urbano strategijo, v kateri bodo izpostavljene potrebe mesta za nadaljnjih deset do petnajst let. Želimo, da je priprava strategije naš skupen projekt, kjer bomo lahko vsi, ki tukaj živimo, prispevali k nadaljnjemu razvoju našega mesta, zaradi česar vas vljudno vabimo, da aktivno sodelujete pri pripravi dokumenta.

To bo mogoče na več načinov: osebno, po telefonu, preko spletne strani ali Facebooka, z udeležbo na tematskih delavnicah ter predvsem z izpolnitvijo ankete, ki so vam jo na dom pravkar prinesli naši mladi sodelavci.

V kolikor v času obiska ne boste dosegljivi, vam jo bo pustil v nabiralniku in vas osebno obiskal v naslednjih dneh, da vam bo na voljo za dodatna pojasnila ali pomoč pri izpolnjevanju anketnih vprašanj. Anketo pa lahko izpolnite tudi sami. Izpolnjene ankete vam ni potrebno pošiljati, saj jo bo prevzel anketar, ki vam jo je tudi izročil.

Za izpolnjevanje anketnega vprašalnika boste porabili približno 20 minut.

Vsi anketiranci bodo lahko sodelovali v nagradnem žrebanju za ročno izdelano leseno kolo Woodster, ki ga izdeluje Slovenec Iztok Mohorič. Če želite v žrebanju sodelovati, vas prosimo, da na poseben obrazec v anketi vpišete svoje podatke, obrazec pa bodo od ankete ločili anketarji.

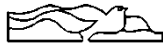
Ker sem prepričan, da vam idej, kako bi lahko bivanjske pogoje še izboljšali, ne manjka, imamo sedaj vsi skupaj odlično priložnost, da vaše predloge in pobude, ki nam jih boste posredovali, zberemo ter se začnemo ravnati po njih.

Uberimo skupno pot k napredku in izboljšanju pogojev bivanja v našem mestu, zato:
Slovenj Gradec – ubranost bivanja!

Andrej Čas,
župan

MESTO GLASNIK MIRU

PEACE MESSENGER CITY

ISO 9001
Q-862

ANKETNI VPRAŠALNIK (o prostorskih in prometnih izzivih mesta)

1) Med spodaj naštetimi stvarmi izberite tiste tri, ki vam osebno največ pomenijo in prispevajo h kakovosti bivalnega okolja.

(Obkrožite črke pred izbranimi tremi stvarmi.)

- 1 – Urejena prometna in komunalna infrastruktura
- 2 – Bližina med krajem bivanja in delovnim mestom
- 3 – Možnosti za rekreacijo in druge prostočasne aktivnosti
- 4 – Bližina in urejenost odprtega javnega prostora
- 5 – Zdravo in čisto bivalno okolje
- 6 – Sobivanje z ljudmi, ki spoštujejo in sprejemajo drug drugega
- 7 – Čut pripadnosti svojemu kraju bivanja
- 8 – Dostopne storitve (zdravstvena oskrba, varstvo otrok, šole, uradi, trgovina)
- 9 – Drugo: _____

2) Kaj po vašem mnenju najbolj prispeva k razvoju Slovenj Gradca? Ocenite trditve z ocenami od 1 (sploh ne prispeva) do 5 (zelo prispeva).

	<i>Sploh ne prispeva</i>	<i>Ne prispeva</i>	<i>Niti prispeva, niti ne prispeva</i>	<i>Prispeva</i>	<i>Zelo prispeva</i>
a) Skrb za socialna vprašanja	1	2	3	4	5
b) Skrb za kakovost bivalnega okolja	1	2	3	4	5
c) Gospodarski razvoj	1	2	3	4	5

3) Kje pretežno preživljate svoj prosti čas?

Izbirate lahko med številkami od 0 do 5, pri čemer 0 pomeni vedno znotraj, v zaprtih prostorih (npr. doma, v športnih dvoranah, gledališču, trgovini ipd.), 5 pa vedno zunaj, v odprtem prostoru (npr. v parku, na trgu, otroškem ali športnem igrišču, pokopališču, v naravi ipd.). Izberite ustrezno številko na lestvici.

vedno znotraj

0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

vedno zunaj

4) Kaj od naštetega po vašem mnenju ne bi smelo manjkati v nobenem mestu? (Obkrožite lahko več odgovorov.)

- 1 – Park
- 2 – Otroška igrišča
- 3 – Šolsko igrišče
- 4 – Športna igrišča
- 5 – Pločniki
- 6 – Trg
- 7 – Kolesarske steze

- 8 – Voda in obvodni prostor
- 9 – Vrtički
- 10 – Pokopališče
- 11 – Gozd
- 12 – Odprti prostor pred trgovino, pošto, gasilskim domom ipd.
- 13 – Odprti prostor pred cerkvijo
- 14 – Drugo: _____

5) Odprti javni prostor je npr. trg, park, otroško igrišče, šolsko, športno igrišče, ulica ipd. Koliko se strinjate s spodnjimi trditvami glede odprtega javnega prostora na splošno?

Ocenite svoje strinjanje z ocenami od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam).
Odprti javni prostor ...

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
a) ... je zelo pomemben za mesto in njegove prebivalce.	1	2	3	4	5
b) ... močno vpliva na zdravje prebivalcev.	1	2	3	4	5
c) ... Zelo pripomore h kakovostnemu bivalnemu okolju.	1	2	3	4	5

6) Za koga je po vašem mnenju še posebej pomemben odprti javni prostor v katerem koli mestu? (Obkrožite lahko več odgovorov.)

- 1 – Turiste
- 2 – Mladostnike
- 3 – Zaposlene
- 4 – Mlade družine
- 5 – Starostnike
- 6 – Invalide

- 7 – Socialno ogrožene
- 8 – Priseljence
- 9 – Otroke
- 10 – Domačine
- 11 – Drugo: _____

7) Pomislite na določen odprti javni prostor v Slovenj Gradcu. Kam v prostem času najraje zahajate? (Obkrožite samo en odgovor.)

- 1 – V mestni park – pred gimnazijo
- 2 – Na otroška igrišča
- 3 – Na šolsko igrišče
- 4 – Na športna igrišča
- 5 – Na ulice
- 6 – Na osrednji mestni trg
- 7 – V odprti prostor pred mojim domom
- 8 – V obvodni prostor
- 9 – Na kmetijske površine in vrtičke
- 10 – Na pokopališče
- 11 – V gozd
- 12 – V odprti prostor pred trgovino
- 13 – V odprti prostor pred cerkvijo
- 14 – Drugo: _____

Če ima ta prostor kakšno posebno ime, ga, prosimo, napišite:

8) Izrazite svoje zadovoljstvo, ko ste v tem prostoru, ki ste ga navedli v prejšnjem vprašanju.

Ocenite s pomočjo lestvice od 0 do 5, pri čemer 0 pomeni zelo nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen. Izberite ustrezno številko na lestvici.

Zelo nezadovoljen			Zelo zadovoljen		
0	1	2	3	4	5

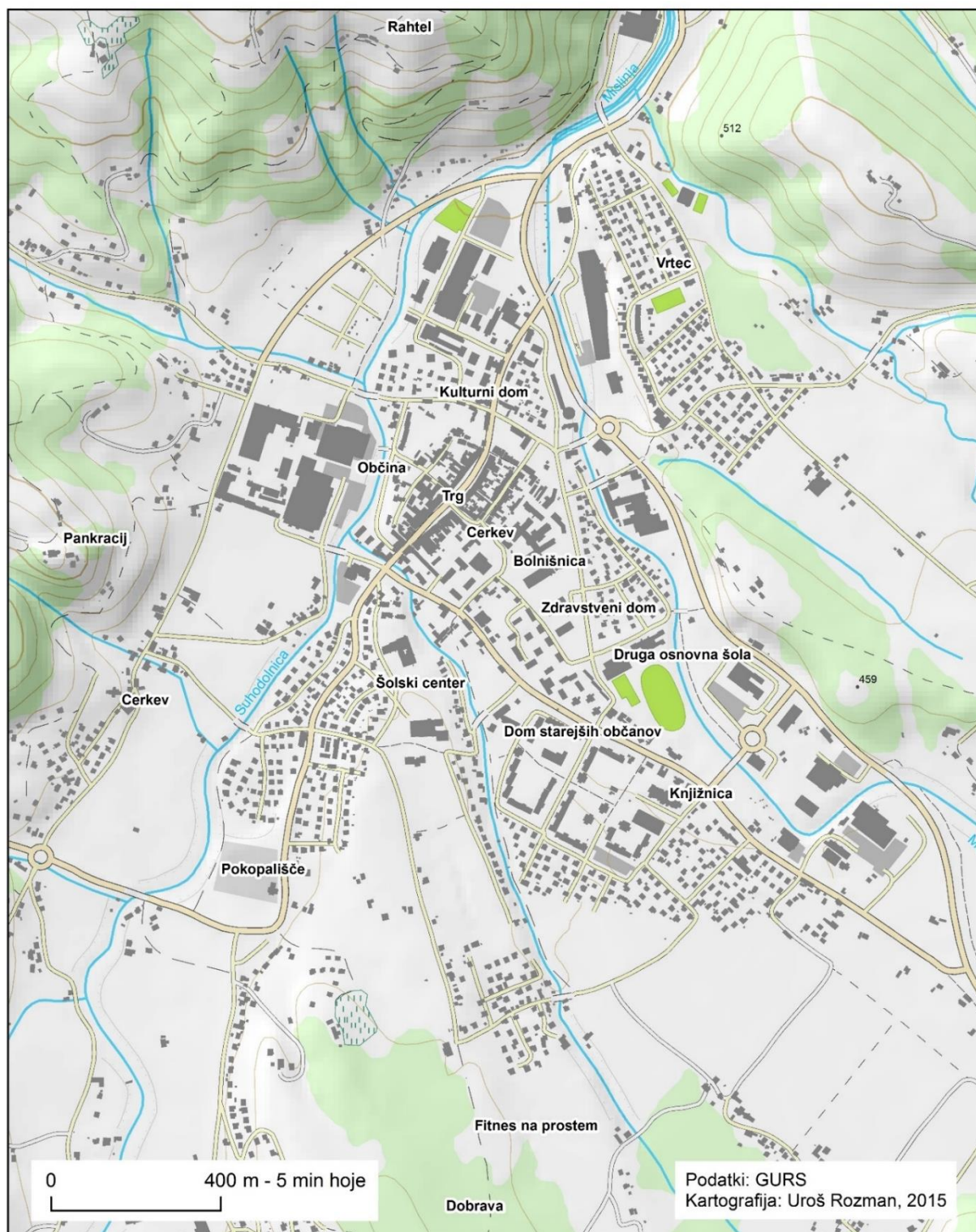
9) Prosimo vas, da ocenite spodaj naštete prostore v Slovenj Gradcu? Vsakega od naštetih prostorov ocenite od 1 (sploh mi ni všeč) do 5 (zelo mi je všeč).

	<i>Sploh mi ni všeč</i>	<i>Ni mi všeč</i>	<i>Neodločen</i>	<i>Všeč mi je</i>	<i>Zelo mi je všeč</i>
a) Mestni park – pred gimnazijo	1	2	3	4	5
b) Otroška igrišča	1	2	3	4	5
c) Šolska igrišča	1	2	3	4	5
d) Druga igrišča	1	2	3	4	5
e) Ulice	1	2	3	4	5
f) Osrednji mestni trg	1	2	3	4	5
g) Odprta površina pred mojim domom	1	2	3	4	5
h) Prostori ob vodi	1	2	3	4	5
i) Vrtički	1	2	3	4	5
j) Pokopališče	1	2	3	4	5
k) Gozd (Rahtel, Dobrava, Tičnica)	1	2	3	4	5
l) Kmetijske površine	1	2	3	4	5
m) Odprti prostor pred trgovinami	1	2	3	4	5
n) Odprti prostor pred cerkvijo	1	2	3	4	5
o) Drugo	1	2	3	4	5

10) Kako pogosto uporabljate omenjene prostore v Slovenj Gradcu? Vsakega od naštetih prostorov ocenite od 1 (nikoli ne uporabljam) do 5 (zelo pogosto uporabljam).

	<i>Nikoli ne uporabljam</i>	<i>Bolj poredko uporabljam</i>	<i>Občasno uporabljam</i>	<i>Pogosto uporabljam</i>	<i>Zelo pogosto uporabljam</i>
a) Mestni park – pred gimnazijo	1	2	3	4	5
b) Otroška igrišča	1	2	3	4	5
c) Šolska igrišča	1	2	3	4	5
d) Druga igrišča	1	2	3	4	5
e) Ulice	1	2	3	4	5
f) Osrednji mestni trg	1	2	3	4	5
g) Odprta površina pred mojim domom	1	2	3	4	5
h) Prostori ob vodi	1	2	3	4	5
i) Vrtički	1	2	3	4	5
j) Pokopališče	1	2	3	4	5
k) Gozd (Rahtel, Dobrava, Tičnica)	1	2	3	4	5
l) Kmetijske površine	1	2	3	4	5
m) Odprti prostor pred trgovinami	1	2	3	4	5
n) Odprti prostor pred cerkvijo	1	2	3	4	5
o) Drugo	1	2	3	4	5

11) Na sliki narišite odprti javni prostor, ki ga najbolj pogosto uporabljate. Označite ga s črko A. Na sliki narišite lokacijo, kjer bi si želeli park. Označite s črko B. Označite najbolj moteče degradirano (opuščeno, zanemarjeno) območje v mestu. Označite s črko C.

Zapišite predlog novih vsebin na označenem degradiranem območju:

12) Kaj od naštetega sodi ali bi sodilo v prostor na spodnji sliki? V vsaki vrstici obkrožite 1, če sodi, 2, če ne sodi, in 3, če se ne morete odločiti.

	<i>Sodi</i>	<i>Ne sodi</i>	<i>Ne vem</i>
Klop	1	2	3
Drevesa	1	2	3
Trava	1	2	3
Tlakovane površine	1	2	3
Spomenik, kip	1	2	3
Lokal s pijačo	1	2	3
Kolesarska steza	1	2	3
Otroška igrala	1	2	3
Športno igrišče	1	2	3
Ljudje	1	2	3
Parkirišče	1	2	3
Drugo, kaj:			

13) Navedene so trditve, ki se nanašajo na odprti javni prostor v Slovenj Gradcu. Odprti javni prostor je npr. trg, park, otroško igrišče, šolsko, športno igrišče, ulica ipd. Povejte, koliko se z navedenim strinjate. Ocenite svoje strinjanje z ocenami od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam).

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti se ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
a) V mestu je dovolj odprtega prostora.	1	2	3	4	5
b) Odprti javni prostor je lep.	1	2	3	4	5
c) V njem je dovolj klopi in smetnjakov.	1	2	3	4	5
d) Odprti javni prostor je čist in dobro vzdrževan.	1	2	3	4	5
e) V mestu je dovolj odprtega javnega prostora za različne aktivnosti in potrebe ljudi.	1	2	3	4	5
f) V odprtem javnem prostoru lahko opravljam aktivnosti, ki so pomembne zame.	1	2	3	4	5
g) Odprti javni prostor je dobro dostopen.	1	2	3	4	5
h) Občina dobro skrbi za odprti javni prostor mesta.	1	2	3	4	5
i) V odprtem javnem prostoru se počutim varno.	1	2	3	4	5
j) V mestu je dovolj površin za igro otrok.	1	2	3	4	5
k) V odprtem javnem prostoru je poskrbljeno za varno gibanje pešcev.	1	2	3	4	5
l) V mestu je dovolj zelenja.	1	2	3	4	5
m) V odprtem javnem prostoru je dovolj prireditev.	1	2	3	4	5
n) Odprti javni prostor omogoča družabne aktivnosti, stike med ljudmi.	1	2	3	4	5

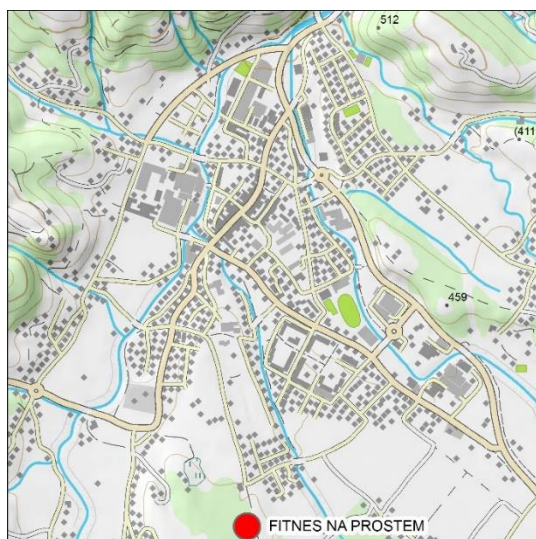
14) Koliko je za vas še sprejemljiva oddaljenost spodnjih prostorov (peš) od vašega doma? Pri vsakem od naštetih prostorov obkrožite eno številko od 1 do 4, pri čemer 1 pomeni do 5 minut, 4 pa več kot 15 minut.

	Do 5 min	Do 10 min	Do 15 min	Več kot 15 min
a) Otroško igrišče	1	2	3	4
b) Park	1	2	3	4
c) Tržnica	1	2	3	4
d) Javni prostor	1	2	3	4
e) Trgovina z živili	1	2	3	4
f) Osrednji mestni trg	1	2	3	4
g) Osnovna šola	1	2	3	4
h) Športno igrišče	1	2	3	4

15) Kaj od naštetega počnete v odprtem javnem prostoru v Slovenj Gradcu? V vsaki vrstici obkrožite 1, če to počnete običajno ali 2, če tega običajno ne počnete.

	Počnem običajno	Tega običajno ne počnem
a) Hodim po vsakdanjih opravkih.	1	2
b) Se sprehajam (sprehajam psa, peljem na sprehod otroke).	1	2
c) Se družim (srečujem ljudi, se pogovarjam).	1	2
d) Berem.	1	2
e) Se rekreiram ali športno udeležujem.	1	2
f) Obdelujem vrtiček.	1	2
g) Se igram z otroki.	1	2
h) Opazujem okolico in ljudi.	1	2
i) Počivam.	1	2
j) Drugo _____	1	2

16) Mestna občina je ob toplarni na območju vrtine uredila fitnes na prostem. V prihodnosti namerava na območju mesta postaviti še več takšnih fitnes lokacij. Na zemljevidu označite mesto, na katerem bi vi predlagali oziroma bi si želeli, da bi te naprave stale. Mesto lokacije lahko tudi opišete _____

17) Katere prostočasne dejavnosti bi si v mestu ali neposredni bližini najbolj želeli.
(Obkroži en odgovor)

1 – Naravno kopališče
2 – Adrenalinski park
3 – Zabavišni park
Drugo: _____

4 – Cirkus
5 – Paintball
6 – Wellness Center

18) Ocenite primernost prostorov graščine Rotenturn za opravljanje različnih dejavnosti/storitev.

	<i>Sploh ni primerno</i>	<i>Ni primerno</i>	<i>Delno primerno</i>	<i>Primerno</i>	<i>Zelo primerno</i>
a) Občina – uradniški prostori	1	2	3	4	5
b) Mestni muzej	1	2	3	4	5
c) Galerija	1	2	3	4	5
d) Visokokakovostni hotel z restavracijo	1	2	3	4	5
e) Drugo: _____	1	2	3	4	5

19) Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno urediti za oživitev starega mestnega jedra?

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
Izboljšati gostinsko ponudbo lokalov in trgovin.	1	2	3	4	5
Podaljšati obratovalni čas gostinskih lokalov npr. do druge, tretje ure zjutraj.	1	2	3	4	5
Povečati število zabavnih prireditev.	1	2	3	4	5
Povečati število kulturnih prireditev.	1	2	3	4	5
Povečati število turističnih, sejamskih in športnih prireditev.	1	2	3	4	5
Urediti večjo in bolj bogato založeno tržnico.	1	2	3	4	5
Promet urediti na trajnosten način, ki daje prednost kolesarjenju in pešačenju ter zmanjševanju motornega prometa.	1	2	3	4	5
Gradnja novih stanovanj.	1	2	3	4	5

Drugo (napišite svoj predlog):

20) Ali bi bili pripravljeni sodelovati pri urejanju (npr. prenovi, oživljanju, vzdrževanju) odprtega javnega prostora v vašem mestu. (Obkrožite en odgovor.)

1 – Da.
2 – Morda.
3 – Ne.

Vprašanja na temo prometa

Osebna vozila v mestih povzročajo vrsto eksternih stroškov (strošek za gradnjo cest in parkirišč, stroški prometnih nesreč, strošek zaradi zastojev na cesti, strošek onesnaženja okolja, strošek velike porabe dragocenega mestnega zemljišča ipd.). Teh stroškov lastniki osebnih vozil niti približno ne pokrivajo, pač pa so izdatno subvencionirani. Nosimo jih vsi, ugodnosti pa imajo le vozniki osebnih vozil, to pa vodi k neenakosti v družbi in do nepravilne porazdelitve stroškov glede dobljenih koristi. To meščane sili v pretirano rabo osebnega avtomobila in jih hkrati odvrača od uporabe javnega prevoza, kolesarjenja in pešačenja.

21) Kako se običajno gibljete po Slovenj Gradcu? (Obkrožite en odgovor)

- 1 – Z avtom ali drugim motornim vozilom
- 2 – S kolesom, rolerji ipd.
- 3 – Peš

22) Čemu bi po vašem mnenju v naslednjih letih morali nameniti največjo pozornost pri urejanju prometa v mestu?

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolno ma se strinjam</i>
Ponovni uvedbi javnega mestnega potniškega prometa npr. mini avtobusi.	1	2	3	4	5
Dodatni izgradnji kolesarskih površin v samem mestu, npr. do bolnišnice, po Celjski cesti, do trgovskih centrov, pokopališča ipd.	1	2	3	4	5
Povečati območja, kjer je prepovedan promet za osebna vozila npr. uvedba con za pešce.	1	2	3	4	5
V bližini mestnega središča in bolnišnice izgraditi garažno hišo.	1	2	3	4	5
Pri urejanju prometa v mestu mora imeti osebno vozilo vodilno vlogo.	1	2	3	4	5

23) Pri urejanju prometa na Glavnem trgu bi morali dati prednost:

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolno ma se strinjam</i>
Pešcem in kolesarjem	1	2	3	4	5
Osebnemu avtomobilu	1	2	3	4	5
Poskrbeti za enakopraven režim vseh udeležencev v prometu, torej pešcev in kolesarjev ter motornih vozil.	1	2	3	4	5

24) Kako bi moral biti po vašem mnenju urejen prometni režim na Glavnem trgu?

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
Zaprta za ves motorni promet – uvedba peš cone.	1	2	3	4	5
Odstraniti parkirne hiške in namesto njih postaviti parkirne avtomate, pri čemer bi bilo potrebno zaradi omejitve tranzitnega prometa izvesti fizično zaporo za osebna vozila pri Galeriji.	1	2	3	4	5
Z različnimi regulativnimi ukrepi omejiti motorni promet (dvig cene parkiranja, povečan nadzor nad kršitelji, zmanjšanje števila parkirnih mest ipd.).	1	2	3	4	5
Obstoječi prometni režim je primeren.	1	2	3	4	5

Drugo (napišite svoj predlog):

25) Ali bi se bili pripravljeni odpovedati uporabi osebnega avtomobila za prevoz na delo, v kolikor bi vam delodajalec za prihod na delo s kolesom povrnil potne stroške, kot vam jih povrne v primeru uporabe osebnega avtomobila? (Na vprašanje odgovorite, v kolikor uporabljate osebni avtomobil za prevoz na delo.)

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
Osebnemu avtomobilu bi se odpovedal, v kolikor bi bili povrnjeni potni stroški enaki kot za javni prevoz ali za kilometrino.	1	2	3	4	5
Osebnemu avtomobilu bi se odpovedal, v kolikor bi bili povrnjeni potni stroški višji kot za javni prevoz ali za kilometrino.	1	2	3	4	5
Osebnemu avtomobilu se ne bi odpovedal, ker mi nudi prednosti pred kolesarjenjem.	1	2	3	4	5

26) Ali bi se bili pripravljeni odpovedati vsakodnevni uporabi osebnega vozila za manj pomembne vožnje po mestu (npr. prihod na pošto, banko, po manjših nakupih, do občine, zavarovalnice, upravne enote ipd.) v primeru ...

	<i>Sploh se ne strinjam</i>	<i>Se ne strinjam</i>	<i>Niti se strinjam, niti ne strinjam</i>	<i>Strinjam se</i>	<i>Popolnoma se strinjam</i>
Več površin za kolesarje v samem mestu.	1	2	3	4	5
Zaradi gneče na cestni mreži bi raje uporabil kolo.	1	2	3	4	5
Cena parkiranja bi bila bistveno višja kot je sedaj.	1	2	3	4	5
Za vsako parkiranje v širšem mestnem jedru bi bilo potrebno plačati parkirnino.	1	2	3	4	5
Zmanjšanje onesnaženja mesta z izpušnimi plini in hrupom.	1	2	3	4	5

27) Predstavljate si situacijo, da imate na voljo 100 denarnih enot, ki predstavljajo sredstva za izgradnjo, vzdrževanje in obnovo obstoječega cestnega omrežja. Kako bi ta sredstva po deležih razporedili med naslednje tri dejavnike:

a) Povečanje prepustnosti cestnega omrežja (obvoznice, posodobitev cest in križišč, povezave središč in regij ...)	
b) Zagotavljanje vzdrževanosti: krpanje, preplastitev vozišč, odpravljanje kolesnic	
c) Povečanje prometne varnosti: odpravljanje črnih točk, gradnja površin za pešce in kolesarje, urejanje varnih šolskih poti	
SKUPAJ	100

Seštevek mora biti 100.

28) Spodnji fotografiji prikazujeta isto ulico z različno prometno ureditvijo. Katera prometna ureditev se vam zdi bolj primerna za prikazano ulico (odgovor obkrožite).

A – Ureditev ulice na fotografiji št. 1

B – Ureditev ulice na fotografiji št. 2

Fotografija št. 1

Fotografija št. 2

29) Spodnji fotografiji prikazujeta isto ulico z različno prometno ureditvijo. Katera prometna ureditev se vam zdi bolj primerna za prikazano ulico (odgovor obkrožite).

A – Ureditev ulice na fotografiji št. 1

B – Ureditev ulice na fotografiji št. 2

Fotografija št. 1

Fotografija št. 2

C – Primerna bi bila drugačna ureditev od prikazanih

30) Spodnji fotografiji prikazujeta urejanje prometa na način, da si pešci, kolesarji in avtomobilisti delijo isto prometno površino. S tem se zmanjšujejo hitrosti vozil ter poveča uporaba ceste za kolesarjenje in pešačenje.

Ali ste kot uporabnik zadovoljni s takšnimi rešitvami?

Zelo nezadovoljen

Zelo zadovoljen

0	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

31) Ali se strinjate s spodnjo trditvijo?

Zavedamo se, da mora mesto, ki si prizadeva za trajnostni razvoj, zmanjševati potrebo po mobilnosti ter prenehati zagovarjati in podpirati uporabo osebnih motornih vozil. Prednost je treba nameniti okoljsko ustreznim načinom transporta (še posebej pešačenju, kolesarjenju in javnemu prevozu) in kombinacijo teh načinov opredeliti kot osrednji cilj razvojnih načrtov. Osebni motorni promet naj bi imel v mestu le pomožno vlogo (Listina evropskih mest, ki si prizadevajo za trajnostni razvoj).

Sploh se ne strinjam	Se strinjam ne	Niti se strinjam, niti ne strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
	2	3	4	5

Prosimo vas, da nam zaupate še nekaj osebnih podatkov.

32) Spol?

- 1 – Ženski
- 2 – Moški

33) Leto rojstva: 19.....

34) Kje stanujete?

- 1 – V hiši
- 2 – V bloku

35) Živite:

- 1 – Sami
- 2 – Z družino/S partnerjem

**36) Ali imate vrt?
namenjen?**

- 1 – Da
- 2 – Ne
- 3 – Enako enemu in drugemu

37) Če imate vrt, čemu je vrt

- 1 – Pretežno pridelavi povrtnin
- 2 – Pretežno bivanju na prostem

38) Ali imate otroka?

- 1 – Da
- 2 – Ne

39) Ali imate psa?

- 1 – Da
- 2 – Ne

40) Navedite zadnjo šolo, ki ste jo uspešno končali, redno ali izredno:

- 1 – Osnovna šola ali manj
- 2 – Poklicna ali strokovna šola
- 3 – Srednja šola ali gimnazija
- 4 – Višja ali visoka šola, fakulteta
- 5 – Podiplomski študij

41) Ali imate v zvezi z anketo ali posameznim vprašanjem še kakšen komentar?

Če želite sodelovati v žrebanju za ročno izdelano leseno kolo Woodster, prosimo, vpišite tudi svoje osebne podatke*:

Ime in priimek:

Naslov:

Najlepša hvala za sodelovanje in izpoljavo anketnega vprašalnika!

***Pravila nagradnega žrebanja so objavljena na spletni strani Mestne občine Slovenj Gradec.**